

પ્રકાશક

અનંતાલ જે દવાન

પો. મો. નં. ૪૮

ભામનગર

મુ. ક.

મહાનાથ ઝવેરચંદ મોડી

નવન પ્રિન્સિપ પ્રેસ

ગીચીરોડ પુલ નીચે

ગીઠવાના નાકી

અમરાવાડી.

- આમુખ -

સમગ્ર સમારનો આ અણઉકલ્યો પ્રશ્ન રહ્યો છે

સાચુ મુખ કયા ?

સસાર-જગતનો પ્રત્યેક જીવાત્મા આ પ્રશ્નને લોકેલી નાખવા આજે જ મથ્યો છે એમ નથી કિન્તુ અનન્ત કાળથી મથામણ કરતો આવ્યો છે પણ તેમ છતાં

એ મામારિક આત્માનો પ્રશ્ન હજી પણ એની આરે બાલુ વીંટળાઈ વળેલો જ દેખાય છે હજી તો એક પણ આંટો હલેલી શકાયો નથી

પ્રત્યેક માનવે પોતાના અનંત જીવનોની કુરબાની કરી, અખૂટ શક્તિની આહૂતિ આપી, તન આપ્યું, મન આપ્યું, લાજ આપી અને શું શું ન આપ્યું ? પણ છતાં નથી મળ્યું સમાધાન ! નવી મળી શાન્તિ !

એટલિક એજ આવી અને ગર્, જોટ અને કૅમેટના જમાના પણ ગયા રોકેટ અને સ્પુનિક પણ આવ્યા અને હવે જશે, કદાચ માનવ ચન્દ્ર લોકમા પણ વસી જશે, મગજ અને શુક્રને પણ ભૂલોકની નજરિક લાગી મૂકશે

એવું તો બધું થયું થયું જઈ ન કાઢે અને કશું

નહિ ગમે, નહિ જયે તો તેવું તકાલ વિચારને પણ
કરી દેશે

પણ

પેલું દાતગ્ડા જેવું પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન એમને એમ અડોલ
ઠીક રહેશે વિજ્ઞાનયુગનો માનવ ભલે મમદરોના પાતાળને
અડી આબે, જરૂર પડી ત્યારે ભલે કૃત્રિમ વરસાદ પણ
વરસાવી ગયો, અક્ષા રહ્યોને ભલે કૃત્રિમ પ્રદેશમાં ફેરવી
ગયો અને અભુશક્તિને ભલે નાચી લીધી પણ એ નાચુ
સાચ છે કે માનવને હજી સુખ-ચાતિ, સ પ અને જ પ
સાપક્ય નથી ઉત્કૃષ્ટ મોટ-મોટી મત્તાઓ રાત ને દિ
આખલાની જેમ અથડાય છે, ઠંડા-સુદના ભરડામાં સમગ્ર
વિશ્વ, ઇચ્છાએ કે અનિચ્છાએ પણ, આબાદ આવી ગયું
છે, વિશ્વ-નાશ, સપૂર્ણ-વિનાશનો સ્વભવ તો વહી જતી
પ્રત્યેક પળમાં ગળતરવ કરી રહ્યો છે

ક્યારે જીવન-લીલા સકેલાર્થજયે? કોઈ જાણતું નથી!

ક્યારે શુ બનશે? કોઈને ખબર નથી!

મહુને માત્ર એટલી જ ખબર છે, “એકાએક કશુંક
બની જશે” કોઈ અશ્વચિત્તવી ડ્યલ-પાયલ મચી જશે

એકાએક કોઈ ધડકો થશે અને પણ એ પળમાં
આપુ ય મજન વેરાઈ જશે

રહેશે ઠીકે આલ અને નીચે ધરતી રાખની ઢગડીઓ,
અને ખજના ઇંટમોડા! સિવાય કશું ય નહિ

સાચા સુખની શોધમાં સહુ નીકળ્યા છે, દોડ્યા છે, દોડાં ધરમાં બેસુ નથી. બેસવાની કોઈને કુરમદ નથી ઝરે! મરવાની પણ કુરસદ નથી! છતાં આખી બાજી અવળી પડી રહી છે, બધા ય દાવ નિષ્ફળ જઈ રહ્યા છે, મધ્યની શક્તિનો વિનાશ થઈ રહ્યો જણાય છે

કારણ ?

એ જ કે માનવે માત્ર બહિર્જાતનુ દર્શન કર્યું સુખની શોધમાં એ સંસારનો કંકર કંકર ઉઘલાવીને જોઈ નાખ્યો, રણની રેતીને ય ખૂદી આગ્યો, માગરોના પાણી પણ માપી આગ્યો અને ઊંચા આલને ય અડવા હુવે મથી રહ્યો છે પણ સુખ ન જડ્યું ન જ જડે કેમકે બાહ્ય સંસારનું સંચાલન કરનાર આત્મ સંસાર જેવી સૃષ્ટિને એણે સ્વપ્ને ય જોઈ નથી સુખના ઉગમ ન્યાનથી તો એ ઘણું દૂર ચાલી ગયો છે

જો એણે આત્મ-સંસારના દર્શન કર્યા હોત, એમાં પેઠેલા સદગની સાક્ષ્યકી કરી હોત, તો ધ્યાનનો ય સુખની શોધ કરી ચૂક્યો હોત

બાહ્ય સંસારમાં વસ્યા છે જગતે માનેલા સુખ-સાધનો, જેવાકે, પેનો, સ્ત્રી, સ્વજન ભોક્ત્ય પદાર્થો વિગેરે

આત્મ-સંસારમાં વસવાટ કે અગુલ-વૃત્તિઓના સંકલનો કોહવાટ અને શુભ વૃત્તિઓના પુ પનો મધમધા

શાન્તિ અને સુખ અર્થે છે શુભ-વૃત્તિઓ માથું
 સુખ મેળવના પહેલામા પહેલી-વહેવામા વહેલી તકે-જરૂર
 છે અશુભ વૃત્તિઓના સડાને કાપીને બહાર કાઢી નાખવાની-
 અગણિત છે અશુભ-લાગણીઓ પરંતુ તેમા કેટલીક તો
 પ્રચંડ તાકાત ધરાવે છે, અને એના બળમા જ બાકીની
 અશુભ લાગણીઓનું છુવન છે જો એ બળવાન લાગણીને
 વિનાશ થાય તો બાકીની બધી જ અશુભ લાગણીઓનું
 તત્કાલ મરણ થાય

વિરાટ-શક્તિ ધરાવતી અગુભ લાગણીઓ છે અહ
 અને મમની

અહ જન્મ આપે છે ક્રોધને

મમ ક્રોધને કરે છે કામને

કામ અને ક્રોધ જે આતર મ સારમા હોય ત્યા બધાનહ
 ઉત્પાદકો મચવા લાગી જાય છે

શુભ લાગણીઓ એક પડી એક જમીનદોસ્ત થતી જાય
 છે એના વિનાશમા છુવના થોડા ઘણા પણ સુખ અને
 શાન્તિ પણ ડચ્છા લે છે

આસોઆસમા છુટાતો અહ નો નાહ મોળો ન પડે,
 નદ ન થાય, ત્યા સુધી બાહ્ય સ સારનું સધગુણ તત્ત્વ
 શુભવાર્ડ જાય 'મમ'ની ઉપાસના અટકે તહિ, ત્યા સુધી
 બાહ્ય સ સારની ગૂંચો વળી વધતી જાય એ ગૂંચો એટલી

જાધી વધી જાય કે પછી એને ઉકેલવાનું કામ પડતું
મૂકેલું પડે

ચાહેલો, હાજેલો, અને હતાથ જનેલો માનવ એ
જૂઝવાડાણમાં મમારમાં જ મુખની કટપના કરીને મન-
વાળી લે, સમાધાન મેળવી લે

તો શું એ જૂઝો સદેવ અણઉઠતી જ રહે!

જૂઝવાડા ઉભા કરનાર અહુ અને મમની લાગણીનો
વિનાશ કોઈ રીતે શક્ય નથી?

એકાદ ન્યુટ્રાન બોમ્બ એ આતર મમારમાં ફેંકવામાં
આવે તો એ બેચ લાગણીઓના હાડકાની કણી પણ જોવા
મળે ખરી!

વૈજ્ઞાનિક મગજમાં તો ન્યુટ્રાન અને ડૅબાઈટ વરસ્યા
જ કરે, કોકેટો ઉડ્યા કરે કે ચન્દ્રલોકના મોહામણા
સ્વપ્ના આવ્યા કરે!

એને ક્યા ખબર છે કે આતર સ સારની સામાન્ય શક્તિ
પણ બાહ્ય સિદ્ધિઓને જ કરે તેવી છે, કેમકે બાહ્ય સિદ્ધિ-
ઓના મડાણ તો એ આતરસ સારમાં જ થયા છે ને?

લલે એક વૈજ્ઞાનિક પોતાની લાપામાં આવી વાતો
કરતો તહે, વૈજ્ઞાનિક હોવા છતાં આતરસ સારથી પૂરે અજાત
છે, એથી તો અત્યંત દયાપાત્ર છે આપતું એને નહિ
ધિક્કારીએ

પણ હવે એ તો વિચારવું જ પડ્યું કે આતર સ સારની

અગ્રુખ લાગલીઓને ધૂળ ચાટતી કરી દે, ધાગચાથી બનાવી તેવું કોઈ વિજ્ઞાન છે કે નહિ? તેવા વૈનાનિયો કયાકે પળુ વને છે કે નહિ? આ પ્રશ્નનું સમાધાન ન થાય ત્યાં મુઘી બીજી બધી જ વિચારણાઓને હવે અધિગત કર્યે જ રહેશે છે

અ.- બને મમની લાગલીઓને કોઈ કળરમા દક્ષ નાબ્યા વિના તો બાદા મસાગમા કયાલથી પળુ વાન્તવિકે મુખ ટપવી શકે તેમ નથી

માનવ જગતની આ સમસ્યાને એક મહા માનવે ઉઠેલી નાખી છે એનો ઉકેલ બતાવી દધને એણે આ વિશ્વ માથી વિદાય લીધી છે અને એ મહાદેવ બન્યા છે વિશ્વોદ્ધારક બન્યા છે

કયા છે એ ઉકેલ? અહુ-મમની લાગલીઓ શી રીતે નાશ પામે? કયી જાતના બોમ્બથી? કયા રોકેટથી કે કયી આણવિક શક્તિથી?

એ મહા માનવે ઉચોપજ્ઞાપૂર્વક કહ્યું, ‘આતર સમ્પરના એ બે મોટા દૈત્યોને હત-પ્રહત કરી દેવા માટે સ્વીમરી લો, સર્વજ્ઞ વીતરાગ ભગવતોની શરણાગતિ

શરણાગતિનો ભાવ અહુની લાગલીને મીણુની જેમ ઓગાળી નાખશે, મમની લાગલીને વાળી મૂડીને સાફ કરી નાખશે ”

શરણની શરણાગતિનો ભાવ એ જ કોણે ટ બોમ્બ

એ જ પ્રયત્ન આણ્વિક ભળ કે બીજી જે કાઈ કહે તે
 એ જ છે આતર સ સારમાથી અહુ-મમને દૂર કરવા માટે
 તારક-દેવાધિદેવોનું અનન્ય શરણ અનિવાર્ય છે અમીમ-ઉપ
 કારીઓના ચરણનું એ શરણ સધાતી માનમીક અશાન્તિઓને,
 હાયવોયને અને જ જાળોને કારી દેવા ધરાર કાબેલ છે

શરણ્યને શરણે ગયેલો પોતાના જીવનમાં એનો કોઈક
 અમમ-અગોચર આનંદ જનુલે છે કે જે એના રૂપાડે
 રૂપાડામાંથી પસાર થાય છે, લોહીના ઢોલે કણમાં એ આનંદ
 લિંગાળા મારતો રહે છે

વિશ્વનું દારિદ્ર એને ત્યાં ભરાય, એની કાનાના
 રોમેશમમાં રોગો ખદબદી ઉઠે, અને કૌટુંબિક કલેશ
 કકામની આગમાં એ ઝડપાઈ જાય તો પણ શરણ્ય કદી
 દુખની લાગણી અનુભવતો નથી દારિદ્ર એની નજરે ય
 અડતું નથી, દીનતા એને દેખાતી નથી, રોગ એને કંઈ
 કરી શકતા નથી, કલેશ-કકામના હુતાશનમાં ય એ હિમ-
 ગિરિઓની ઠંડક અનુભવતો જીવનભર સુધી પગાડી માગીને
 એની શરે છે

શરણ્યના ગાનમાં, શરણ્યના તાનમાં, શરણ્યની ધૂનમાં
 એને બીજી કશું ય સંભળાતું નથી, દેખાતું નથી કે
 સ્પર્શતું નથી

શુ હશે સવ શ થી વીતરાગ ભગવતોની શરણાગતિના
 ભાવમાં ?

એવું તે ક્યુ ચમત્કાંતિક બળ એમા છુપાયુ હશે જે માનવ સમારને દુર્લભ પ્રાય શાન્તિ આપી શકે! અને તે ય બીજા દુ બમા, કારમી યાતનાઓમા અને કવેશ-કામની હેયા હોળીના બકકાઓમા

માનવ-મસ્તિષ્ક આ પ્રશ્નનું સમાધાન આપી શકે તેમ નથી કમકે માનવ મસ્તિષ્કનો એ વિષય જ નથી કદાચ સાહસ કરીને પણ આ પ્રશ્નનું સમાધાન કોઈ આઈન્સ્ટાઈન જેવું કરવા બંધ તો તે ય સમાધાન કરતા કરતા તેની છબ જ થોથરાઈબંધ કેમકે માનવ જોતની મર્યાદાતીત આ વાત છે આ તો છે હૃદયની વાત માનવ-હૃદયના ઊંડાણ-માથી ભભકી ઊઠતી વાસના-દાહુડ આગતી વાત

હૃદય જ એને ઠહી શકે

હૃદય જ એ મમળાવી શકે

ધણ બળ કરીને કદાચ બુદ્ધિઢહેવા લાગે તો એટલું જ ઠહી શકે કે, “એ ભાવમા ‘કાર્મિક’ એવું છે જે વિચિત્રા સમગ્ર સુખને ચરણોમા આળોટતું કરી મૂકે છે, એવું કાર્મિક છે જે દુ જોની આગભરી વેદનામા પણ અવિવોચ્ય આનંદ બને છે”

એ ભાવનો રમ જ્યારે આત્માના પ્રદેશે પ્રદેશમા દેવાઈ ગય છે ત્યારે શરણાગત જાડો બને છે એને એવો કો'ક નથી ચડે છે કે એના ઘેનમા ચકીના પણ સુખને એ ડુકરાવે છે દેવેન્દ્રોની સદ્ધિને ય હમી નાખે છે અરે! અહમિન્દ્રોના સુખને પણ તુચ્છગરી નાખે છે નથી સમ-

જાતુ આટલું સત્ય શાધી આવે છે? નથી જ્ઞાતુ આ નશાતુ ઉપાદેશ તત્ત્વ એટલું જ સમજાવે છે કે એ ભાવમા અગમ-અગોચર આનંદ આપવાની પ્રચળ શક્તિ પડેલી છે

માનવી ઉવશીઓના સ્નેહપાશમા વીટળાએલો, માનવલોકનો કુબેરપતિ, ભૂલોકના નંદનવનમા પડયો પાથર્યો રહે છતાં 'અહ' અને 'મમ' ની વડૂ વૃત્તિઓ તેને કુખ-ચાન્તિ અતુભવતા દેતી નથી એ તદ્દન સત્ય હકિકત છે શરણાગતિનો ભાવ આ વડૂવૃત્તિને તદ્દન ચાત કરી દે છે ધીરે ધીરે એ વૃત્તિના પગદડાને ઉમેરી દેરી દે છે આવું 'કાઈક' બની જાય છે, જે બુદ્ધિથી સમજાતું નથી, મોઢેથી સ્પષ્ટ થઈ શકાતું નથી

ગમે તેમ હોય, પણ શરણાગતિનો ભાવ, માનવ આસારની અજબ-ગજબની બાબત છે અનેાખી વસ્તુ છે

દુખને નોતડું દેતી અહ-મમની લાગણીઓને હત પ્રહત કરી દેતી, ધમ માતાની શરણાગતિની ઉપાસનામા તો જવામંદીની જરૂર પડે છે કાયરતુ તો અહીં ગમ જ નથી મોહ-માયાની અશુભ લાગણીઓને વધુ પડતો પરવશ બનેલો ઠાઈપણ માનવ કાયર છે

અહીં તો જરૂર છે મરણવાની કે જે આ ભાવ-રત્ન હાથ ન લાગે ત્યાં સુધી જીવ-મોમટના જેવે જેવતો રહે છે

અહીં જરૂર છે લોખંડી છાતીની કે જેની એક

પણ આ ભાવ મર્યાદાની સાધનામાં આડે આવના પ્રવૈભનો સામે ખરે નહિ, અહીં આવશ્યક છે મ બગી પેરદા કે જેમાં સમારના રંગે રંગાયેલું કાંઈ મોજલું પ્રવેશ પામી ન શકે

શરણાગતિનો ભાવ એવો સુધગા ય રસોનો રાગ આ રમની જેમ જેમ જમાવટ થતી જાય તેમ તેમ માનવ પોતાનું જ્ઞાન ભૂટે, જ્ઞાન-પાન વીમરે, મમતાની આરાધના પણ ફગાવે દાવાનું અસ્તિત્વ પણ એના ચિત્તમાયાં બોધ નાજે

એ વખતે રમેશ્વરના પાન કરતા ભક્તની સુદ્ધિમાં જેજ વસ્તુ વિદ્યમાન હોય

ભક્ત અને ભગવાન

મમત્ત મસાર ઉપર મળેલા અધાર-પટ (બ્લેક આઉટ) દવાઈ ગયો હોય, ક્યાંય કશુંય ન દેખાય

સમય આવર સમારમાં પ્રકાશ પ્રકાશ ફેલાતો હોય, જ્ઞાતમાના પ્રદેશે પ્રદેશ ઉપર એ પ્રકાશ ફરી વળ્યો હોય

શરણાગતના જીવનની આ જ ધન્યતમ પળો બને છે અહીં શરણાગત સાચા અર્થમાં યોગી બને છે

યોગી જગતને માન્ય કુણ્ડલિનીનું ઉત્થાનજન્ય કે શાસ્ત્રકાર પરમર્ષિએ કહેલો પ્રત્યિબેદથી ઉત્પન્ન થતો-અવાચ્ય આનંદ, આ રમેશ્વરની જમાવ/માજ શું નહિ મળાતો હોય ?

એકવાર આ રસ-ઝંતણ અતગ્મા વડેતુ થઈ જાય
 ॥ પછી તો વિશ્વના નવરસ પણ મુક્કા-ફિકા બની રહે છે
 સામારિક કાર્યોમા પણ જે કાઈ સુખનું સવેદન થાય ॥
 તેમા ય આ રસ-ઝંતુ તો બળે જ છે એટલે શરણાગતનો
 આત્મા સસારમા રહીને પણ જે સુખાનુભવ કરે છે તેમા
 પણ એના મનમા તો સસાર-સુખથી પર એવા શરણાગતના
 સુખાનુભવની લાગણી જ બહુધા યતનના કરતી હોય છે

શરણાગત કદી પણ સસાર-સુખનેમાત્રુ માનતો નથી

‘મારા’ જેવું એને જીતુ લાગતું નથી કેમકે એ
 સુદર પણ એને મન અત્યંત ભયજનક બની રહ્યું હોય છે

જેની પાછળ આખો ય સમાર ગારો બન્યો છે,
 જેના માટે સમગ્ર જીવનની કુશળાની કરવામા આવે છે,
 રહેતો થાવતો કોઈપણ સસારી જેમા સુખના સવેદનની
 જ વાત કરે છે, એ રમા કે રામા એ સ્વચ્છનો દે એ સાત-
 માળની હુવેલીઓ, બધા ય મા આ એલિયો હામીને ભરેલા
 દુખની જ વાત કરે છે હા, એ ય એ જ મસાગમા રહે
 છે અને એમા રહીને જ આ રસેશ્વરની મન્ની માલે ॥
 પણ હતા એ સસારને ભયકર માને છે સદૈવ એનાથી
 બીતો રહે છે, સાવધાન ગ્રહે છે માણસો એનાથી હમેશ
 ફેડતો-ડરતો રહે છે

પોતાના ભાવિ જીવનોના મકળ સતાપોના વિશ્વ સક
 આ રસ-રાજને એ ખજાસર વીસરી શકતો નથી અનતા

સિદ્ધિ એને વરી શકે ખરી? શરણના ભાનમાં બધું ભૂલી
જાય તેમ પણ બને ખરું?

હા, જરૂર બને પણ તે માટે માનવે મમત્ત-સારને
પર્યાયાર્થિક નાની આખોધી નીહાળવો પડશે મધ્યુ ય
નાશનત છે એ વાત આત્મમાત્ર કરી દેવી પડશે “સ સાર
ગમે તેટલો સારો મળતો દેખાય છતાં મહિધર-સર્પની
જેમ અત્યન્ત ભયકર છે, રામા અને રમા એકાએક ઠાડીને
અહીંથી ચાલી જવાનું છે અને તેથી જ આ સાધનો ચિર-
સ્તવ સુખ આપી શકે તેમ નથી જ આમાં કાંઈક ખૂટે છે,
ક્યાંક કશુંક ખોટવાનું છે, ક્યાંક ભૂન થતી હોય તેમ
લાગે છે” આવી બધી ફેટલીએ સૂત્રાત્મક બાળતો જો હશે
કોતરાઈ જાય તો હારેલા-ચાકેલા અને મુઝાએલા એ મનમાં
એકદમ એક પ્રશ્ન ઉભો થઈ જાય કે, તો પછી સુખ ક્યાં?

સ સાર ભયકર લાગ્યા પછી, ત્યાંથી નાસી
છૂટવા માટે તત્તપતો એ માનવ આંધો હાથમાં ન રહે,
વાયો વરે નહિ નવા બિલા થઈ ગયેલા પ્રશ્નની જોળમાં
એના જીવનની ખેતી કરી નાખે અને એમાં જ એને હાથ
લાગી જાય તારક-તીર્થાધિપતિનું તત્ત્વજ્ઞાન જન્મથી જ
મગી ગયું હોય તો હવે હેયારી મમતાઈ જાય એ તત્ત્વ
જ્ઞાનમાં ખીચોખીચ જાણુ સત્ય

અને એકદમ જુદી પડે મગતક એ ત્રિબુવનપતિને
“પ્રતો” આપે જ માગી મધળી ચૂંસે ઠેકની નાળી, મારા

ચસ્તે પથરાએહુ ઘેરુ ધુમ્મસ આજે આપે વિદારી નાખ્યુ,
 મારી દિશા સાફ યદ્ય ગઈ, મારુ ચિત્ત સ્વચ્છ યદ્ય ગયુ ”
 મને અતીવ આશ્ચર્ય થાય છે એ બાળતનુ કે આપે શી
 રીતે આ તત્ત્વગાન પ્રાપ્ત કર્યું ? કેમકે આપને બતાવ્યું ?
 તદ્દન અગમ્ય પ્રદેશોનુ સફળ ખેડણ આપે કેવી રીતે કરી
 નાખ્યું ? માતા અનુભવની એકે એક વાત જ આપના
 હિત-વચનો સાથે મળી જાય છે

અહીં જ ભોગી બહાન બને છે અને ચોગીગર એના
 ભગવાન બને છે પત્રી તો મમાર ભૂલી જવાય કચારેક
 ચાદ આવે તો ય ખટકે, ભોગવાય તો ય નકારે લાગે,
 એમા ભરમય તો ય પાછો સવેળા બગી જાય, કચાકે ભૂતાય
 તો ત્યાથી ભાગી છુટાય.

અને આ બધુ ય કદાચ જાણતા કે અજાણતા એનાથી
 બની ગયુ તો ય તે માન કાપાથી ચિત્ત તો ચરવચના
 ચરણોમા જ ખડુધા આગોટતુ રહુ

શરણાગતિના-ભાવનો સ્વામી શુ કરતો હોય ? કેમ
 રહેતો હોય ? વિગેરે વિચારણાને સ્થૂલ આકાર આપીને
 નિહાળવાથી હવે એ વાત હવે બરાબર રમી જાય છે કે
 દેવાધિદેવ શરણાગતના જેવો સુખી આ મમારમા કેઈ
 ન જ હોઈ શકે શરણાગતિના ભાવ વિના વાસ્તવિક સુખની
 આછી પાતળી છાટ પલુ ક્યાય જોવાય ન જ મળે

વાસ્તવિક સુખના માર્ગે જવા મમત્ર માનવ સસારે

કે માનવબચા શાતા-મુખ કે પૌરુષલિંગ વિષય-અન્ય
આનદનો એરો અનુભવ કર્યો, પણ એને કયા જે શાન્તિ
લાધી નહિ શાન્તિના મગવદશન તેને થયા નહિ સમતા
અને અમાધિનો તથા જે માસાત્કાર થયો નહિ

મુખના માધનો પ્રાપ્ત થયા, ભોગોપભોગની સામગ્રી
મળી, પણ તૃણ, મૂર્જા, તથા વિગ્રહની વિષ-વેલડીઓથી
ઘેરાઈને પરિણામે જૂતકાલમા આ આત્માએ કેવલ કપાયેલી
ઢાંચી પ્રિટ બનાવ્યો મહી, ને દુખ, દુખ ને દુખના
પરપરા તેના માથે પટકાઈ

આ બધું શાથી? આત્માને તેનો ઢોલ નાય ન મ થો,
ચતુર સ્થાન તેને પ્રાપ્ત ન થયું કેવલ ઝાઝવાના નીરજેવા
વિષય અને કપાયતા મુખો પાછા ચામલ જતીને ભટખતા
આ જીવને થયાવ દર્શન લાખ્યું વસ્તુ સ્વરૂપનું થયાર્થ જ્ઞાન
ન થયું માટે જ એ મોહ મૂઢ જતીને દુખના કારણને
મુખ માનીને બેઠો

દુખની પરપરાના મૂવને મુખની પરપરા માની
અધરાયો અશરણપણે, કુટાયો અનાથપણે અને રીખાયો
કવળ દીનભાવે

પણ જ્યાં કાઈકે કમની લઘુતા આત્મામા આવે છે,
ને પાત્રતા તેનામા પ્રગટે છે એટલે અનલ પુણ્યાઈથી પ્રાપ્ત
માનવ જીવનમા કાઈકે બ્રહ્મત જતી શામ શ્રવણ પ્રત્યે સદ્ભાવ
સુખ જતી, પોતાના જૂતકાલની અનલ વ્યથાઓથી અકળાઈ,

પોતાના અનત ઉપકારી દેવાધિદેવના શરતે, તે પોતાની જાતનું મમપણ કરવા ઉચ્ચમાવ જાને છે વિસ્થેની વાતનાના કારણે ને કમણેની પરમીનતાના યોગે પોતાની અનત જન્મોમા થયેલી મજાબનકર દુઃશાનો એગર જવાપૂર્વક અનન્યભાવે શ્રદ્ધા સદ્ભાવ, નિષ્ઠાપૂર્વક તે પરમોપાધી અન્નિહિતદેવની શુભાગતિ સ્વીકારે છે

કર્મના કારણે રોગ, શોક અને સતાપ, ગાધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિ તથા જન્મ-જરા-મૃત્યુના ત્રિવિધ તાપોની જવાબામોથી શેમાઈ રહેલા આત્માને સસારમા શ્રી અરિક્ત પગ્માત્મા ત્રિવાય અન્ય ડોણુ શુભ છે? અન્ય ડોણુ આધાર છે? અન્ય કોણ નાથ છે?

નાથના નાથ એ અન્નિહિત પરમાત્મા જેવા પરમ-તારકનું તરફુ આ આત્મા ભૂતાત્મા ન પ્રાપ્ત કરી શક્યો માટે જ કમણે ને પગલે કવેશની, સતાપની તમા વ્યથાની અનત યાતનાઓ તેણે દીનપણે અથ જુપણે તથા પરવશ ભાવે મહી છે

આજે તેને શ્રી વીતરાગ ભગવતનું શાસન મળ્યું છે, શામ શ્રવણ દ્વારા પ્રદાયુક્ત જનવાધી તે દેખ્યું છે, માટે જ તે મવારમા ગજ જોશ્વરોને, મજાએક શ્રીમતોને તથા સત્તા, મપત્તિ રેભવ કે વિવાસોના મુખ સાધનોને અનત ઉપકારી શ્રી અન્નિહિત પગ્માત્માના ચરણે, તે દેવા ધિદેવના શરતે પોતાનું સર્વમ્બ જોશ્વાવર કરવા મગજ

જાને છે, ઉચુકે જાને છે કમકે જોના ગિવાય સમારમાં
જોને કોઈ તાગકે, ઉદારકે, તથા ઉપકારકે જલ્પાતુ નથી
જોટલે અન્ય બદામાવે મન-વચન તથા કાયાના જોડી
માવે મહદયનાથી કૃપાસાગર દેવાધિદેવના ચન્દ્રે તે પોતાની
જાતને સમર્પિત કરી દે છે

આવા ચરણાગત આત્માની હૃદય સવેદના આ
પ્રકાશનમા શબ્દશ્ચ જાને છે અનંત ઉપકારી અરિહત
પરમાત્માના ચ તે પોતાના દોષો, પોતાની દાતિઓ, તથા
પોતાની વાસનાનો જોખ્ખાર કરવાપૂર્વક તેના ચરણોને પામીને
કૃતકૃત્ય જાનીને અપૂર્વ આનંદરૂપ સમાધિ લાવમા રમતા
આત્માની ઠમિઓ અહિ આલેખાય છે

ભાષાની ભૌમ્યતા, શૈલીની સુદરતા, ભાવની મધુરતા
તથા વ્યાવહારિક અનુભવ અને શાસ્ત્રાધ્યયન સાથે મનન,
ચિંતનનો પ્રો પારિષાકે અહિ પાને-પાને, પેરે-પેરે તથા
વાક્યે-વાક્યે જણાઈ રહ્યો છે શ્રી વજ્રપાણિએ આ પ્રકાશનમા
ખરેખર અનંત કરુણાસાગર દેવાધિદેવ શ્રી અરિહત
પરમાત્માના પરમ ઉદારક ચરણોનું ચત્વ ગ્રહી, ગોરવપૂર્વક
પોતાની જાતની મન્યતાનો અને કમલ ને પગલે અનંત
ચક્રિના ત્વામી આત્માએ અનુભવેલી, પરવશપણે સહેલી
પાસવાર ચાતનાઓનો ઇતિહાસ સહૃદયભાવે-બાલક જેમ
પોતાના માતા પિતા સમક્ષ કહે તેમ-આલેખ્યા છે

મહા, સદ્ભાવ, તથા ગમર્ષણપૂર્વક હૃદયના ભાવોને

દેવાધિદેવના ચરણે અહિ ભક્તિભાવે ઠાવ્યા છે થી અરિહત પરમાત્મા જેવા અનંત ઉપકારીના શરણે જઈ, તેમના માર્ગની આરાધના કરી પરિપૂર્ણ થયેલ સિદ્ધ ભગવતોના આશ્રયે રહી શ્રી અરિહત પરમાત્માના માર્ગમાં સહાયક શ્રી સાધુ ભગવતોના ચરણે માથુ મૂકી ભક્તજન, ભાવિક આત્મા, પોતાના ભૂતકાળની અનંત દુશ્મિયાદો, અપરાધો તથા આત્માના અનંત દોષોનો, દુષ્ટત્વોનો, એકરાર કરી નિહાગહો કરવાપૂર્વક એ દેવાધિદેવના ચરણો ને પામી જાતના ગૌરવને, જીવનની ધન્યતાને વધારતો પોતાના સુકૃત માટે, જીવનની આરાધના રૂપ કમાત્રી માટે, જે દોષ વિચારે છે, સમજે છે, ને જહે છે, એ પ્રત્યુત પ્રકાશનમાં શ્રી વજ્રપાણિએ પોતાની શાત સુમધુર ભાષામાં, શબ્દોની સચોટતા, શૈલીની સરળતા તથા વાણીના ઓજસપૂર્વક અહિ સંકલિત કરીને મૂકેલ છે

ખરેખર આ પ્રકાશન, સમારમ્ય સર્વ દોષ ભગવદ્ ભક્ત આત્માથી વર્ગને ખુબ-ખુબ ઉપારક ગણશે એ નિશ્ચય છે

શાત-મોચ ને મૃદુ મધુર ભાષાનો મહાપ્રવાહ શ્રી અરિહત પરમાત્માના પરમતારકે ચરણે પરમકથ્યાષ્ટક ચરણે વહેતો-વહેતો, જીવના ત્રિવિધ તાપોને-ચિત્ત-કષાયના સતાપોને શમાવતો, ભાવના-શ્રદ્ધા, સચમ તમજ ચૈરાચ્ચ ભાવની નિમજતાને તેજસ્વિતાને આપનો અહિ વહી રહ્યો છે

એક વખત વાંચો, બે વખત વાંચો, બમ વાર્યા ૬૧

ઠરી હૈયાના ઉડાણમા બેગી વિચાર્યા જ કરો બહુ અને
 ભગવાન વચ્ચે હૃદયના નિખાવસભ્યારે ચતો આ વાર્તાલાપ
 નિત્ય નૂતન લાગે છે વાચના કે વિચારતા નવું ને નવું
 લાલવા-સમજવા મળે છે કયા ય કૃત્રિમતા નથી, કયાય
 શબ્દોનો આડબજ નથી, કે કયા ય શૈલીની શિથિલતા કે
 લાધાનો ખાદ્ય બપડો નથી આત્માના ઉડાણમા પરમાત્માના
 શરણભાવને પામી જે કાંઈ શુભ વિચારણાઓ રુકુરી, પોતાની
 ભૂતકાલીન કારમી યાતનાઓની જે કાંઈ બ્યથા હૈથે ચઢી,
 તે પરમાત્મા શ્રી અરિહતદેવના શરણ ભાવને પામી
 આત્મા જે કાંઈ ધન્યતાને પામ્યો, તે સહજ બાવે સરળ
 શૈલીએ સિદ્ધહૃદ લેખક શ્રી વજ્રપાવિ અહિ આલેખે ॥

એઓ સાચુ જ કહે છે કે, 'શરણાગતિ અહુ ને
 ઓગાળી નાખે અને નમ્ર બનાવે' ખરેખર અહુનો ભાર
 ત્યાં સુધી આત્મા માયા પર લઈને ફરતો હોય ત્યાં સુધી
 અનંત ઉપમાગી દેવાધિદેવના ચંચોની સેવા પામવાતુ,
 શરણોને સ્વીકારવાતુ મૌભાવ્ય તેને કદી મળતુ નથી અનાદિ
 અનંત સંસારમા આ જ કારણે આ આત્મા, અનાથ,
 અશરણ તથા દીન બનીને આથડ્યો, બટક્યો ને અનંત
 યાતનાઓના મહામાગરમા રૂખ્યો

અહુ ઓગળે એટલે આત્મા નમ્ર બને છે તો જ તે
 પોતાની લલુતાનો, પામરતાના તથા દોષોનો સહુદયબાવે
 ઓગાર કરે છે, તો જ તેને અનંત ઉપકારી, પતિતપાવન,
 અધમ ઉદ્ધારક દેવાધિદેવના પોતાની અત ઉપરના અનંતાનંત

ઉપદ્રાવેની સહજ સ્મૃતિ જગે છે ને એ ભાવિક ભાગ્ય તેમને પામીને, તેમના ચરણભાવને સ્વીકારીને, ધન્ય બને છે ધન્યનાનો અનુભવ કરે છે

આ હુક્તિને આલેખતા, શ્રી પરમેષ્ઠિ ભગવતોના ચરણની, મહુત્તા આકૃષ્ટતા શ્રી વજ્રપાણિ કહે છે કે, ‘મગજમય પરમેષ્ઠિ ભગવતોની પ્રાપ્તિપૂર્વકના માનવજીવનના મૂલ તો ફેટલા આફી શકાય! એ જીવનનું પ્રત્યેક વર્ષ, પ્રત્યેક માસ ફેટવા કિમતી કહેવા? એ માનવો પ્રત્યેક દિન, પ્રત્યેક પળ ફેટવી અમૂલ્ય બની રહે?’

ખરેખર શ્રી પરમેષ્ઠિ ભગવતોના ચરણે ગયેલા ભાવુક અદ્વાશીલ ભક્તજનની પળ-પળની ક્ષણ સંકળ છે તેના તન, મન, ધન, ને તેના જન્મ-જીવન, ને મૃત્યુ ધન્ય બને છે અને ત ઉપકારી શ્રી અવિહૃત પરમાત્મા પ્રત્યે, તેના પરમ તારક શામન પ્રત્યે, ને તેના મગજમય માર્ગની આરાધના કરી જગતને આરાધનાનો કમ્પાસ મહેશ, આરાધનાની પ્રેરણા કરનાર પૂજ્ય સાધુ ભગવતો પ્રત્યે, જેના હૃદયામાં બહુમાન ભાવ પ્રગટયો નથી, ચરણભાવ કે ભક્તિ, બ્રહ્મા અને સમપણુભાવ જે આત્મામાં C-લભ્યો નથી, તે જન્મ્યો નથી, તેના જીવનની કઈ કિમત નથી, ને મૃત્યુ તેને કેવલ કદર્થનારૂપ છે

તે ધ્યાન, તે જ્ઞાન, તે તપ, તે જપ, તે મેદા, ને તે ઉદામીનતા, તે આ સાગી આરાધના કે પૂજ્ય ભક્તિ, મુક્તિ

છે, દૃતદૃત્ય છે, તાઝક તથા ઉદારક છે, કે જે આત્મામા
શ્રી પરમેષ્ઠિ ભગવતે પ્રત્યે બહુમાનભાવ, અનન્ય શ્રદ્ધા
અને સંસ્થાપરૂપ શરણાગતિ પ્રગટી છે નહિતર શરણાગતિના
ભાવ વિના ઉપરોક્ત બધી જે આરાધના-અનુષ્ઠાનો નિષ્ફળ છે

માટે જ લેખક શ્રી વજ્રપાણિ અહિં યથાર્થપણે
શરણાગતિનું મૂલ્યાંકન કરતા કેટકેટલું સુદર પ્રતિપાદન કરે
છે એ જણાવે છે કે, ‘શરણાગતિનો ભાવ યજ્ઞ-યજ્ઞમા રોદ્ર
કર્મોના ઠેરના-ઠેર સગમાવી મૂડ છે કાળા કુમન્ધારોને
જાળીને ખાખ કરી નાખે છે, અનાનના અધાર ઉઘેચી
નાખે છે લાખ લાખ રૂની ગણ ખડકાચેલી ટોચ પણ
એક ચીનગારી પામે એ ગી રીતે ઉભી રહે!’ (પૃષ્ઠ-૩)

આગળ વધતા તેઓ કેટ-કેટની સુદરને મનનીય
વિચાર-ધારાનો પ્રકાશ શરણાગતિ વિષે રેલાવતા જણાવે
છે કે, ‘અધમના અને કુકર્મના વિરાટ અગ્નિત્વ પણ
શરણાગતિના એક જ માથા ભાવની ગેઝુજારીમા જ ખુમારી
અનુભવી શકે એ ભાવ સમ્રાટનો જન્મ માત્ર અધર્મ અને
કુકર્મોનો સર્વનાશ નોતરી લાવે!’ (પૃષ્ઠ-૩)

એ માચી હકિત છે કે, શરણાગતિનો ભાવ એ જ
સારો ભાવ છે સર્વ અનુષ્ઠાનોનું મૂલ ભક્તિ છે, અને સર્વ
ભાવોનું મૂળ શરણાગતિ ભાવ છે જ્ઞાનયોગ આવે છે ભક્તિ-
યોગથી દયાદિ તપ, તથા ક્રિયાયોગ પણ ભક્તિયોગનો જ
મહિમા ગાય છે ને એ ભક્તિયોગ શરણાગતિ ભાવ આવ્યા

વિના આત્માની અશરણતાનો એકશબ્દ કયો વિના, તે અત્રીમ ઉપકારી પરમ કરુણાસાગર દેવાધિદેવના ચન્દ્ર-ચરણની એક માત્ર ઉદ્ધારકતા તથા તારકતા મમજ્ઞ્યા વિના આવે નહિ એ તદ્દન સ્મરણ શક્ય તેવી વાત છે

શ્રી વજ્રપાણિ એક ક્વાકારની જેમ આરસના પાપાણુ ઉપર પોતાના શિષ્ય મજ્જન દ્વારા સુદર ક્વાકૃતિને મણવ બનાવે તેમ આ પ્રાશનમા પોતે પાને-પાને શબ્દે-શબ્દે, વાક્યે-વાક્યે, પથ-પરમેષ્ઠિ ભગવતો પ્રત્યેનો પોતાના હૈયામા ભરેલો નિષ્કાભાવ શ્રદ્ધા, ભક્તિ, અને અહુમાનભાવ કહાયો હોય તેમ જણાઇ આવે છે લેખકની જોની એટલી ઝળુ અને વાગ્વેબનથી ભરેલી ઝગહગતી છે, કે જેના ચોગે પ્રસ્તુત પ્રકાશનને વાચનાર, વિચારનાર તથા મમજ્ઞનાઃ પ્રત્યેક વાચકના શ્રદ્ધારીણ હૃદયમા પરમતારક શ્રી અરિહત પરમાત્મા પ્રત્યે અહોભાવ તથા ભક્તિભાવ અને અનન્ય નિષ્કાભાવ પ્રગટયા વિના નહિ રહે.

પ્રસ્તુત પ્રકાશનના ૧ થી ૭૧ પૃષ્ઠ સુધી અનત ઉપકારી પરમકરુણામાગર શ્રી અરિહત પરમાત્માના પતિત પાવન ચન્દ્રોમા અનન્યભાવેશુભ શુદ્ધ નિષ્ક્રમભાવે નિષ્કાપૂર્વક શરણાગતિની ભાગ્ય ને મગવ ગાથાઓ આદેખાઈ છે, જે દ રોજ સવાર-સાજ મનન-ચિંતન તથા પરિણીલન કરનાર પ્રત્યેક ભાવુકના ભાવભર્યા હૈયામા ચરણાગતિની નિષ્ક્રમ-નિષ્કાભાવની તથા અનન્ય શ્રદ્ધાભાવની આહલેક જરૂર જગાડી શકે તેમ છે મનન

માર્થિક સાત્ત્વિક વિચારધારાથી પવિત્ર મગવકારી
 યજ્ઞાતિની આ યુનિત ગાથાઓ ભવ-ભવા જડ પાપાણ્ણ
 દુઃખી, નાશિનને પણ પશુનિ તેની ચેતનાને જગાડી જશે
 પરમદૃષ્ટાનિધાન પરમાત્માના યુનિત ચરહોમા આજોટવા
 માટે તેને લબ્ધ્યાવશે છવનમા ઘર્ષ ગયેવા દુષ્ટલો, પાપા
 ચરહો અને નિઘ પ્રવૃત્તિઓના પશ્ચાન્નાપનો પુણ્ય પાવક
 તેનામા પ્રજ્વલિત કરશે

પેજ ૭૨ થી શરૂ થતો શશ્વજાતનો વિચાર વૈભવ
 પરમાત્માના શરૂ ગયેલાને પરમેષ્ઠિ ભગવતો પ્રત્યે બહુમાન
 ભાવે ભતને મોખનારા આત્માની મગલ તાત્ત્વિક તથા સાત્ત્વિક
 વિચાર ધારા મૌલિક રીતે રજુ કરે છે જે જીન શાસનના
 પરમ ભક્ત આત્માને વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિ આપે છે શ્રદ્ધા તથા
 નિષ્ઠા ભવને નિર્મલ બનાવે છે મનન-ચિંતન તથા નિદિધ્યામ
 નના આગ રૂપે લાક્ષણિક મૌમ્ય મુકેમજ વાલીના વૈભવથી
 આલેખ થેલી આ વિચારધારા ભન-ભના ચિતકને પણ ઘડ
 નાર છે

વિવિધ વિષયો દ્વારા પેશાધિદેવના ચરહો જનાર ભાણુક
 ભવ્ય છવાત્માઓની તડે મગલ મગવ વિચારધારા શ્રદ્ધા
 ભાવ તથા નિષ્ઠામ નિષ્ઠાભાવને જિરગાવે છે જે શબ્દ શક્તિ
 તથા ભાષા શક્તિનો અદ્વિતીય આદર્શ પૂરો પાડે છે

કુમારપાલ મહારાજની મનોવેદના, લાનની વિચારણા
 અને અતિમકાલની આગધનના ૩ પ્રવૃત્તિ પશુ પૂજ જ

સુદર રીતે રજુ થના છે કયાય વિચાર ગ્રણી કે શબ્દ ગ્રણી
 દૃષ્ટિમળનતી નથી સદૃશના ખજિત થતી નથી અને પરસ્પરને
 મેળ સુદર રીતે જળનાઈ રહે છે શરણાગતિને પામેલો
 પોતાના આસ્તિત્વ ભાવને ભક્તિ, યદ્વા તથા બહુમાન
 ભાવને, નિષ્ઠા-તેમજ સમપક્ષ ભાવને નિર્મલ બનાવે તે
 માટે પ્રાગલના બે પ્રશ્નો અપૂર્વ ભાગદર્શન પીરસે ॥
 શબ્દો આવેલા મહાભાગ પુણ્યવાનની મનોવેદના ૩ જ
 પ્રકરણમાં શબ્દસ્થ બને છે

દેવાધિદેવના પન્ન દૃષ્ટાણુ ચરણોના શરણે ગયેલા
 શ્રદ્ધાશીલ આરાધક આત્માના લવનમાં સુખ-મમૃદ્ધિ, વૈભવ
 કે વિદ્યામોની છાજો ન પણ ઉછળતી રહે, પણ શાંતિ, પરમ
 શાંતિ, આત્માની અપૂર્વ મમતાનો વૈભવભાગર એના લવનમાં
 નિરતર ભરેલો પડ્યો હોય છે, પૂર્વના અશુભોદયે એને
 પોદૂગલિક સુખો કે મમૃદ્ધિ ન મળે તે જાને, કારણ કે
 પોદૂગલિક સુખો પુણ્યાર્ધને અવનમે છે પણ દેવાધિદેવના
 શરણે ગયેલા આરાધકના લવનમાં શાંતિ અવશ્ય હોય
 સમતાભાવ તો પ્રતિકુલ કે અતુલ પરિચિતિમાં ટકી રહે

અશાંતાના ઉદયથી તેને શારીરિક અસ્વસ્થતા પ્રાપ્ત
 થાય છતાં તે ખૂબ જ જાગૃત ને ખૂબ જ અવ્યથ હોય તેની
 માનસિક શાંતા સંપૂર્ણ જળવાઈ રહેતી હોય આજ કારણે
 તેની સાત્વિક વિચારણા અહિં ૪ થી પ્રવરણમાં આવેખાઈ
 છે આયુધ્ય પૂર્ણ થવા આવ્યું મધુ ૧૫ નંદ્ય આલ્યો, ને
 અંતિમ ધણીઓ ગણાઈ રહી છે, તે અવગરે શરણાગત

ભાવુકના આત્મામાં મમતા તથા મમાધિનો મહા-સાગર
પડ્યો હોય તે કીકર ન કરે, અન્વરથતા ન અનુભવે, પણ
વિજળી ઝગુક ને મોની પરોવવા જેવી સાવધાનીપૂર્વક
ભગૃત ભાવે પોતાના ભવ-ભવાતરનુ-સદ્ગતિનુ ભાગુ બાધવા
તે મન્ન બને તેને અનુલક્ષોને ઉત્ત્વા પ્રકરણમાં અતિમ
કાવની આરાધના આલેખાઈ છે

એકદરે અહિ આલેખાયેવ પાવે પ્રકરણ, પ્રત્યેક
અશબ્દ આત્માને આરાધનાનુ, છવન-મરણની સાધનાનુ
ને ભન-ભનાનની સદ્ગતિનુ પુણ્ય ભાગુ બાધવા માટે ખૂબ જ
ઉપકારક અને આલભનરૂપ છે સિદ્ધહસ્ત લેખક શ્રી વજ્ર
પાણિએ પોતાની શક્તિ, મામત્રી તથા મન, વચન અને
કાયાના શુભયોગોનો સુદર સદુપયોગ કરી આવુ શ્રેષ્ઠ પ્રકાશન
સમ્પૂર્ણ છે તે તેમની શક્તિ તથા કાર્યોપશ્યમની સાચી
સફલતા છે

સાહિત્ય જગતમાં રત્ન મમા આ પ્રકાશનની પાછળ
તેમણે જે ચિંતા, મનન અને નિદિધ્યાસનનો પરિપાક
દાલ્યો છે, શની-ભાષા તથા શબ્દોની સુદર સઠલના
દ્વારા તાત્વિક અને સાત્વિક નિમળ સુવિચાર ધારા જે રીતે
શબ્દગ્રંથ કરી છે, તે માટે તેમનો આ પરિશ્રમ પ્રશસનીય
છે શબ્દે-શબ્દે, વાક્યે-વાક્યે, ને અક્ષરે-અક્ષરમાં જે
જગદુદ્ધારક વિશ્વબ્રહ્મ અનંત કૃપાસાગર શ્રી અરિહત
પરમાત્મા પ્રત્યે હૃદયનો નિષ્ઠાભાવ ઝગડુળી રહ્યો છે તે

માટે પ્રત્યુત્પન્ન પ્રકાશનના લેખક શ્રી વજ્રપાણિ આપણા હાર્દિક અભિનંદનના અધિકારી બને છે।

તેમની શક્તિઓને-સઘને આશિર્વાદ રૂપ બની છે, વાચનાર-વિચારનાર પ્રત્યેક મહદ્વ્યના હૈયાના સુપુત્ર શુભ ભાવોને જાગૃત કરનાર આ પ્રકાશનના લેખકની શક્તિ આજ કારણે ધન્ય બની છે। હૃદયના સદ્ભાવપૂર્વક લેખકની શક્તિઓને શ્રદ્ધાજ્ઞાથી અર્પણપૂર્વક હું કહીશ કે આવા સુદૃઢ નિધનના લેખક શ્રી વજ્રપાણિ પોતાની શક્તિમા વધુને વધુ પ્રગતિ કરી પરમવારક શ્રી જન શામનની તથા તેના કથાણુકર ત્રિદાતોની સસાર મમસ્તને રમ લાણુ કરાવે। ને ઉપરોક્ત મગવ માર્ગમા વિકાસ સાધવા દ્વારા સ્વ-પર-ધેય કરવાનું મામર્ય પામે। વાચક વગ પ્રકાશનના પ્રત્યેક વિષયને મહદ્વ્ય ભાવે વાચી, વિચારી અને ત-ઉપકારી દેવાધિદેવ શ્રી અરિહંત પરમાત્માના ચરણે સમર્પિત બની મગલની ભાળને વરે।

વીર સ ૨૪૮૬

મહા સુ ૨ વિ મ ૨૦૧૬

પાટણ નગીનવસ હોલ

એજ એક ગુભ અભિવાધા

અમણુ એવક મધ

પ કનકવિજયગણિ

વિલોકિતે મહાભાગે ત્વયિ સંસારપારમે
આસિતું ક્ષણમપ્યેક સસારે નાસ્તિ મે રતિઃ ।

હે મહારાજા ! સસાર પારખી ! મેં આપને
જ્યારથી નોંહાળ્યા છે ત્યારથી જ્યાં સસાર મારા માટે
મારા ખાટો થઈ ગયો છે હવે જ્યાં સસારમાં એક સમય
પણ રહેવા હું હાથાર બની ગયો છું

શરણાગતિ

મગજમય પરમેષ્ટિ ભગવતોની પ્રાપ્તિપૂર્વકના માનવ
 જીવનના મૂલ્ય તો કેટલા આકી શકાય ? એ જીવનનું
 પ્રત્યેક વર્ષ, પ્રત્યેક માસ કેટલા કિમતી કહેવા ? એ માસનો
 પ્રત્યેક દિન અરે ! પ્રત્યેક પળ પળ કેટલી અમૂલ્ય બની રહે !

જે પળમા પરમેષ્ટિ-ભગવતોનું સ્મરણ નથી એ
 માનવ-જીવનની પળ નથી એવી અમગજ પળો એવા
 અમગજ દિવસો કે રાત્રિઓ આ ઉલ્લસ જીવનના કાળમા
 ગણી શકાય નહિ એવા જીવતરની શાખારી લઈ શકાય નહિ

ક્યા જીવનમા આ પરમેષ્ટિ-ભગવતોની સાચી
 શરણાગતિ પ્રાપ્ત થવાની ? દેવલોકમા ? ના ના ક્ષાટ ક્ષાટ
 વૈભવોની મસ્તીમા દેવાધિદેવની યાદ તો ક્યાથી આવે ?
 પરાધીનતાની અતુટ બેડીમા જકડાએલા મૂળા ખિચારા
 તિર્યચોને તો આ પરમતત્ત્વની ગંધ પણ ક્યાથી અડે ?
 નારકનો જીવ તો માર ખાઈ ખાઈને જ અધમુઓ થઈ જતો
 હોય ત્યા દેવાધિદેવને તો શે' લાજી શકે !

રહ્યુ માન માનવ-જીવન ! અહીં જ એ શરણાગતિ
 પ્રાપ્ત થઈ શકે એ માનવ સિવાય સાચી શરણાગતિ કોઈ

મેળવી શકતો ન હોય તો એ માનવ જીવનનું મૂલ કેટલું વધી જાય ! હવે મમજાય છે પણ-પણના મૂલ !

શરણાગતિનો ભાવ પણ પગમા રોડ કમોના ઢેરના ઢેર મળ્યાવી મૂકે કાળા કુસરકારોને બાળીને ખાખ કરી નાખે અજ્ઞાનના અધાર ઉલ્લેચી નાખે લાખ લાખ ટન રૂની ગણ ખડકાયેવી હોય પણ એક ચીનગારી પાસે એ ગી રીતે ઊભી રહે !

વિરાટ અધકાર, નાનકડી પણ દીવડી પ્રગટી નથી ત્યાં મુખી ૪ જિલો રહી શકે ! દીવડીના પહેલા જ ઝબકારે એને પલાયન થયે જ છૂટકો

અધર્મના અને કુકર્મના વિરાટ અસ્તિત્વ પણ શરણાગતિના એક જ સાચા બાવની ગેરહાજરીમા જ પ્રમારી અનુભવી શકે

એ ભાવ સમ્રાટનો જન્મ માત્ર, અધર્મ અને કુકર્મનો સર્વનાથ નોતરી લાવે

આટલું પ્રચરક જગ છે પરમેષ્ઠિ બગવતોની શરણાગતિમા એ ભાવને જરા પણ વેગળો મૂક્યો કેમ પાલવે !

છતા કમનશીબીની વાત છે કે જીવનનો ધણોખરો સમય તો આ ભાવ-વિહોલો જ પમાર થઈ ચૂક્યો છે દુભાવો અને દુષ્ટ કમોએ જ અમૂલ જીવનનું ઘણું ભેગ રોકી લઈને આત્માની ભારે ખાનાખરાબી મજા નાખી છે

ઈન્દ્રિયોની વધુ પડતી પરાધીનતા જ આ હોનારતનુ મુખ્ય કારણ બનેલ છે. સાચા ઇન્દ્રિયોના વિષયોના લોગભા થતા ગલગલીઆએ જીવને મૂઝવી નાખ્યો છે. રૂપ મળતુ જોયુ, અને આખો નાચી ઊઠી, શબ્દ સુદર સાલજ્યો અને દિલ ઠોલી ઊઠ્યુ, સ્પર્શ મનગમતો અનુભવ્યો, અને શરીરમાથી મુળારી પસાર થઈ ગઈ, જલે મીઠું ભાવતુ ચાખ્યુ, કે કલેજુ તર થઈ ગયુ, નાકે સોડમ જે ચી કે માથુ તબિયત થઈ ગયુ !

આપ હાળીએ કે તરત જ બત્તી થાય તેવી રીતે તરત જ મુખનુ સવેદન કરાવી હેતા આ વિષયોના લોગોએ જીવની સાન શુભાવડાવી દીધી

વિષયાસંજ્ઞાને આતમના મુખની વાતો શે' ભાવે ?

ઈન્દ્રિયોના મુખથી ટેવાયેલાને ત્યાગ તપની મીઠાશ કયાથી સમજાય ?

પેટો ભીલ ! જૂલો પડ્યો ઝવેરીની દુકાને બેઠો બીલો એક ઝવેરી આવ્યો. એણે હીરા બતાવ્યો. દુકાનદાર ઝવેરી અધારામા એને જોઈને કહે છે કે, “ઓહો ! સૂરજ કરતાં ય વધુ અગકે છે ! મોતી આપ્યુ એને તપાસતા કહ્યું, શુ વાત કરૂં ? આમા તો આખા સમુદ્રનુ પાણી ઠવવાયું છે ભાઈ !”

બીજા ભાઈએ સાલજ્યુ કે હસી પડ્યો ! હીરા તે વગી સૂરજ કરતાય વધુ અગારા મારે ? મોતીમા તો સમુદ્રના

પાણી ઠંડવાય ! શહેરી બધાવ ગપ્પીદાસ ! હીરા મોલીના
પારખની બાપામા બીલે નરાતાળ બુઠાણુ-હંહંહંતુ ગપ્પુ જ
જેયુ ! જગવના એક જ ગદ્દીનો આજો હીરા મોલીને
જી જોવાનો ?

ઇન્દ્રિયોના સુખમા લપટાએયુ ઠોપું પણ સચેતન
પ્રાણી આત્માના સુખમા શુ સમજવાનુ ! જેને લવ-
લવનની કરી સમજણ નથી, સમજવાની તૈયારી પણ નથી
જક-લવન માટે જ જે પોતાનુ લવન જાનેદના કરવા
તૈયાર છે એના લવનમા ખીલુ જોવા ય રૂ મળે ! લવડો
જતો હોય તો બહે બધ વિષયોના રંગ સલામત રહેવા
જોઇએ !

જ્ઞાનીઓની દ્રષ્ટિએ આવા લવે અત્યન્ત કડ્ડાણુ
પાત્ર બને છે અમૂલ્ય લવન મળ્યુ, શરણાગતિને! જાવ
વિકસાવવાની તક મળી, અને છતાં શુકો રહ્યો નહીએ
આબ્યે! અને તરસ્યે જ ગયો !

ઇન્દ્રિયોની શુભામી, શરીરની એશાસમી ત્યાં સુધી
દૃઢનાવાય નહિ અથવા તો એને ધિક્કારવામા પણ આવે
નહિ ત્યાં સુધી પરમેષ્ઠિ ભગવતોની શરણાગતિને! જાવ
મનમા આકાર પામી શકે નહિ

આધ્યાત્મિક જગતનુ સર્વોચ્ચ તત્ત્વ શરણાગતિ છે
છતાં ય વિષયાસક્ત લવને એની કિંમત સમજતી નથી.

મ સાર ભોગના અશીષોના નશામાં ટેવાએલાને આ સાત્ત્વિક
 ક્ષધનો કટોરો ભેવો ય ન ગમે એમાં કશું આશ્ચર્ય પામવા
 જેવું નથી ખેર, છતાં જો હવે શરણાગતિ સ્વીકારવાનો
 ભાવ જાગ્યો હોય, જો એ તત્ત્વને જીવનમાં અપનાવવાની
 મનોદશા સાકાર બની રહી હોય તો જરા પણ વિલંબ
 કર્યા વિના પરમેષ્ઠિ ભગવતોની શરણાગતિનો ભાવ મનો-
 મહિરમાં સ્થિર કરી દેવાના યત્નો આરંભી દેવા જોઈએ

અલબત્ત, જાપ જપવા માત્રથી કે સ્તવનાએ કરવા
 માત્રથી શરણાગતિના ભાવ જાગી જતા નથી એના માટે
 સૌ પ્રથમ તો બેકામ રીતે ગમે ત્યાં ઉદ્ધળતા ચિત્ત-વાનરને
 શાન્ત પાડી દેવું જરૂરી છે આખોને પણ નમ્ર બનાવવાનું
 અનિવાર્ય છે નિર્લજ્જ ચાલ અને નિયંત્રણ વિનાનું
 તોફાન, ખાસ કરીને આ આખ અને મન એ બેને વરદા
 છે, એટલે શરણાગતિના ભાવને આત્મામાં સ્થિર કરવા
 પૂર્વે આ બેયને શાન્ત કરી દેવા જોઈએ મન એટલે
 આપણા મનુભાઈ, અને આખ (નયન) એટલે નયનાબેન

આ બેયની સાથે મુક્ત રીતે વાત કરીને એમને સમ
 જાવી દઇને શાન્ત પાડી દેવામાં જેટલી સફળતા મળે
 એટલી ઝડપી સફળતા આત્મામાં શરણાગતિના ભાવને
 સ્થાયીવામાં મળે

ચાલો ત્યારે, આ બેયની સાથે આપણે વાર્તાલાપ શરૂ
 કરીએ, અને તેમને શાન્ત કરીને શરણાગતિના સર્વોચ્ચ

ધર્મની સાધના કરીએ

“મનુભાઈ, આટલી બધી કુદાકુદ શા માટે કરો છો? આધ્યાત્મિક-વિશ્વની અહર તમારુ સ્થાન કેટલુ ઊંચુ છે તે તમે સમજતા નથી? જરાક વિચાર તો કરો! તમે જરાક પણ આધ્યાપાછા ચાઓ તેમા તો આ વિશ્વમા ઉંકા ખાત મચી જાય અને તમે ગભીર બનીને તમારા કર્તવ્યને અહા કરતા રહો તો આ વિશ્વની રાનક પવટાઈ જાય. અરે! સ્વર્ગ અને અપવર્ગ (મુક્તિ)ના મુખની છાયા આખા ય વિશ્વ ઉપર પડી જાય આતમરામ આનંદમા ડાહી ઠીક મનુભાઈ, તમેય તે કેવા છો? કેટલુ ઇન્ડુ? કેટલુ ખાધુ? છતા તમારૂ પેટ ભરાયુ નથી? તમને સારામા સારુ ખાવા મળ્યુ તો ય તમે ગદામા ગદુ પણ ખાવાનુ છાહતા નથી આવુ તે કેવુ કરો છો? આ પાચે ય ઇંદ્રિયોને તમારી શુભામણી બનાવી છે, અને ધાર્યુ કામ કરાવેા છે, પણ અતરના આતમરામની તો એમા ભારે દુઈશા ધઈ જવાની છે તે તમે નથી જાણતા! આ તો જમવામા જગલો અને કુટાવામા ભગલો એના જેવુ થયુ! વેગર મહતના વિચારો કરી કરીને તમે તો આત્માનું અધ પતન કરી નાખ્યુ, ખેત, હવે તો સરખા રહો આ ભારે પગ્મેદિ-ભગવ તોની શરણાગતિ લેવી છે તમે થોડી વાર શાન્ત રહો તો મારૂ કામ થઈ જાય તેમ છે

મનુષ્ય, આ શરણાગતિનો સ્વીકાર એ જ આપણું
કર્તવ્ય ॥ હો ! એને તો એક પણ પશુ દૂર ન ઠેલાય !
આજે તો એના વિના આપણું યજ્ઞવન પસાર કરી નાખ્યું !
હતા હજી જો તમે શાન્ત બની જાઓ તો અસીમ ઉપકારી-
ઓને શરણે જઈને મારા કાળા કર્મને અને જૂઠા ભાવને
ધોઈ નાખી મારા કલક ઉતારી નાખી !

નયનાએન, તમારી ય આમા મહત્ત્વ જોઈએ હો ! તમે
ય આજ સુધીમા અને સારે ધોડો પહોચાડ્યો ॥ તમે
અજાણ છતા તમારૂં બળ તો બળીયાને ય ફળ આપતો
કરી દે તેવું છે હશે ! આજ સુધીમા અનેક ભયાનક ભૂલો
કરી બેઠા અધિકાર બહારની ચોંટાઓ છાની છૂપી રીતે
કરી ગયા બહે હવે તમે પણ શાન્ત થઈ જાઓ ને ? પરમેષ્ઠિ
ભગવતોના ચરણે મારે જવું છે તમે જો કરીને નમી
જાઓ, કશું ય કુતુહલ ન કરો અને કયાય ન જુઓ તો
મારૂં કાર્ય જટ સરે તેમ છે ! આજ સુધી તમારા ભોગના રંગ
રંગમા બાન જોઈ નાખીને આ મહાન-ભાવને ભજવાનું
જૂલ્યો હતો પણ હવે માણલો જાગ્યો છે, કિન્તુ તમારો
સહકાર મળે તો જ મારૂં કામ સધાય તેમ છે, કેમકે
મારા સમગ્ર જીવનમા મેં તમને જુગ જ લાડ લડાવ્યા છે,
તમારૂં ધાર્યું બધું પૂરું પાડ્યું છે તમારૂં ઈચ્છ્યું બધું
લાવી આપ્યું ॥ હવે તમે જો એ ઉદ્ધતાર્થ ન મૂકો, એ
કુટેવો ન છોડો તો મારા જીવનના ઉત્તર કાળની આ

ભાવનાઓના કૂળ બેસી ચકચે નહિ

મનુભાઈ! ઓ નયનાબેન! માફ આટલું સાબળો
મે તમને લવનભર મુખી પાળ્યા છે પોખ્યા છે હવે એના
બદલા તરિકે પણ એવા ભાવની જાહિત કરવામા તમે
અતુકૂળતા કરી આપો ને આટલું નહિ યાદ તો માફ
અતિમ લવન પણ બરબાદ થયે, અને ને તમે શાન્ત થઈ
જાઓ તો શરણાગતિના અન્યતમ ભાવને પામીને મારા
અન્તકાળને હું સુધારી લઈશ

બેનો અત સારો એતુ સઘળું સાફ બેનો અત
ખરાબ એતુ સાફ પણ ખાર

આલો ત્યારે, મનુભાઈ અને નયનાબેન! હવે તમે
થોડી વાર તરન શાન્ત બની જ્યોને! હું મારી સાધનામા
બેમી જઈ છું મારા લવનની ધન્ય પળોમા પ્રવેશ કરૂ છું "

અરિહતે સરણ પયજ્ઞામિ

સિદ્ધે સરણ પરજ્ઞામિ

સાદૃ સરણ પરજ્ઞામિ

કેવલિપનચ ધમ્મ સરણ પરજ્ઞામિ

મારા લવનના સર્વ સર્વસ્વ ! સમગ્ર વિશ્વને સતત
ત્રાસ આપી રહેલા રાગ અને દ્વેષની વાસનાઓના વિજયી
ભગવ તો ! લોકોલોક પ્રકાશી જ્ઞાનના સ્વામી ! આસારિક
સુખ સમૃદ્ધિના પ્રકર્ષના સોદ્ધતા એવા દેવેન્દ્રના પણ દેવ !
જગતના જડ અને ચેતન તત્વનું વાસ્તવિક નિરૂપણ કરનારા

યથાર્થવાદી પરમેશ્વર ! ત્રણેય લોકના ગુરૂદેવ ! વિશ્વના
એક માત્ર શત્રુ રૂપ કર્મના ઘાતક અરિહત ભગવતો !
આપનો અસીમ ઉપકાર હું વીસરી શકું તેમ નથી

મને ન તો પરલોકની સમજણ હતી, ન તો આત્માની
ખબર હતી, ન તો કર્મ જેવી વસ્તુનું જ્ઞાન હતું મારા
આ જીવનની પૂર્વે અનત જીવનોની એક ધારી હારમાળા
હતી અને આ જીવનની પછી પણ અનત જીવનોની
શક્યતા છે, એ વાતની મને કશી ગ્રંથ ન હતી અને
તેથી જ મેં માની લીધું હતું આ જ મારું જીવન !
પાણીમાથી જિલો થયેલો પરપોટો પાછો પાણીમા જ
મળી જાય જીવના સખધમા ન હું આવું જ સમજતો
હતો એટલે મને તો પાપનો કોઈ ડર ન હતો ! ધર્મ
જેવા તત્વનો જરૂર જણાઈ ન હતી

કૃપાસિન્ધો ! આપે જ મારા જેવા ઠેલચાલના જીવનની
ગળથૂંથીમા આ વાત સબજડ કરી દીધી કે જીવ અનાદિ
હાજથી છે, કર્મ પણ અનાદિકાજથી છે અને જીવ કર્મનો
સ યોગ પણ અનાદિકાજથી છે આ ત્રણ વાત ઉપરથી એ
પણ સમજાઈ ગયું કે જગત અનાદિ છે આપે જ અમને
ખતાવ્યું કે આ અનાદિ પરપરા હું ખમય છે, હું ખના
રૂળને દેનારી છે, અને હું ખની એકધારી પરપરા ચલાવ
નારી છે

કરુણાનિધાન! અમારા અનાદિ દાસીને ત્રાસને નજરે નોંધને આપ શાન્ત બેસી ન શક્યા કૃતકૃત્ય થઈ જવા છતાં આપે અમારા દુ ખોના ઉચ્છેદ માટે અમને ઉપાયો પણ બતાવ્યા.

આપે જ કહ્યું, " આ કારમા સ સારનો વિચ્છેદ વિશુદ્ધ ધર્મથી થાય વિશુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ પાપકર્મના વિનાશથી થાય, અને પાપકર્મોનો વિનાશ તથાભવ્યત્વાદિ ભાવોથી શક્ય બને તથાભવ્યત્વ એટલે કર્મ-સ યોગથી તદ્દન રહિત થઈ મોક્ષ પદની પ્રાપ્તિ કરાવી આપે તેવો આત્મામા રહેલો અનાદિ-પારિણામિક ભાવ, આ સ્વભાવ જો આત્મામા ન હોય કદાપિ કર્મસુખ થવાય નહિ, સિદ્ધિપદ પ્રાપ્ત થાય નહિ. ' ભવ્યત્વ બધાયતું સરખું પણ તથાભવ્યત્વ તો દરેક સ સારી આત્માતું જૂદું હોય તથાભવ્યત્વ પાકે નહિ ત્યાં સુધી પાપકર્મના વિગમ ન થાય, પાપકર્મ કરવાની વાસનાઓ શાન્ત ન થાય, પાપકર્મની વામનાઓ શમ્યા વિના શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ ન થાય, શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ વિના સ્તીમ-ભયાનક સ સારનો ઉચ્છેદ ન થાય "

પ્રભો! આજ સુધી 'સ સાર ભયાનક છે' એ વાત જ અમને સમજાણી ન હતી અમે તો એના ઉપર ઉપરના રગરાગ અને આકબરી દેખાવોમા જ અ બર્ડ ગયા હતા અમને એવી તો સ્વપ્ને પણ કલ્પના ન હતી કે આ દેખાવોની ભીતરમા નો ભયકર દુઃખોના લાવા ઉકળી રહ્યા છે

દેખાવમા રમતીય જણાતા વનમા પ્રવેશી ચૂક્યા, પણ
અમે ન વિચાર્યું કે આ વનમા તો ભયાનક કૃષ્ણધર-સર્પો
છે, વીકરાગ સિદ્ધ છે, ૨ વાઘોની જમાત પડી પાધરી
રહે છે, અત્યન્ત કપટી શિયાળીઆઓ ફરી રહ્યા છે આ
બધુ ય આપે અમને બતાવ્યું, આજે અમને સસારની
ભયાનકતા સમજાવી હવે અમને એટમ ભોમ્મ એટલો
ભરાનક નથી લાગતો. જેટલા ભય કર હમા-પ્રપચના કુસરકારો
લાગે છે, હવે મનગમના વિષયોના વિયોગમા એટલો
ત્રાસ નથી થતો જે ત્રાસ આપના વિયોગમા થાય છે

તથાભવ્યત્વના પરિપાક વિના અમારો ઉદ્ધાર થાય
નહિ અમારા ધન્ય જીવનનો મગગમય દિવસ જિગે નહિ
એટલે આપે તથાભવ્યત્વના પરિપાકના ઉપાયોમા આ
ત્રણ વસ્તુઓ બતાવી

૧ અરિહત-સિદ્ધ-સાધુ અને ધર્મની શરણાગતિ

૨ કુશ્રુતોની મહી

૩ સુશ્રુતોનું સેવન (અનુમોદન) આ ત્રણ તત્વનું
એકાગ્રતા પૂર્વકનું સતત ચિંતન અને મનન કારમા કર્મનું
કાટલું કાઢી નાખે, કૂર વૃત્તિઓનો સર્વનાશ કરી દે
આત્માને એના વિશુદ્ધ સ્વરૂપમા લાવી મૂકે જેના જીવનમા
સકલેશ છે, જેને કામ-ક્રોધ પજવી રહ્યા છે, લોભની

શ્રુતિ પીછા મૂકતી નથી, સ્વાયે કાળે કેઈ પણ જીવના મુખદુ ખનો જે વિચાર કરતો નથી, કિન્તુ એ જીવો તરફ ઇર્ષ્યા-અસૂયા આદિ ભાવો ઠેળવે છે, એમને ધિક્કારે છે, અને એ રીતે પોતાની જાતને જે માનસિક કલેશોમા હોમી દે છે એ સસારી આત્માઓએ તો આ ત્રણ તત્વોનું વારંવાર સેવન કરવું જોઈએ

શરણાગતિ 'અહ'ને ઝોગળી નાખે, અને નમ્ર બનાવે.
દુષ્ટતોની ગહી નવા પાપ-વિચારોના દુષ્ટતને પણ ન કરવાની પ્રેરણા આપ્યા કરે

સુદૃતોનું સેવન જોના જીવનમા અવનવો ઉત્થાસ ભરે, જોના જીવનને માત્ર ધિક્કાર-પાત્ર બનાવીને નિરાશાથી ભરી ન દે એ ઉત્સાહ એને પ્રતિપદા ધર્મ-માર્ગે આગળ બઢાવે

કેવું અદ્ભુત માર્ગદર્શન! કશ્વના સહર હેયાના સરોવરમાથી ખળખળ વહી જતું આ પ્રેરણાનું નીર અમારા સતાપોને હળવા કરી દે છે કર્મના ભારથી ગભરાઈ ઉઠેલા અમને આશ્વાસન આપે છે

હિતવત્સલ વિદ્વા! આપની આ મગજ વાણી સર્વનું કલ્યાણ કરે! સર્વનું શ્રેય કરનારી બને! આપે અમારા કલ્યાણની ભાવના સતત ભાવી અનતાનત પરમેષ્ટિ-ભગવતોએ દીન-દુખિત બનેલા, સસાર ભાવમા ભારે

ભાર ખૂપી ગયેલા, ઈન્દ્રિયોના ગુનામ બનેલા અમારી ઉપર કૃષ્ણ નજર નાખી, અમારા-ઉદ્ધાર માટે આપે સકલ્પ કયો એ મક્કપને મક્કળ બનાવવા સમગ્ર વિશ્વનુ યથાર્થિત દર્શન અનિવાર્ય માન્યુ યથાર્થિત દર્શન વિના સુખ દુખના કારણો શે જણાય? કાર્ય કારણ ભાવની કહીઓ શે' સમજાયા! ખેર, એ દ્વેષબની પ્રાપ્તિ માટે આપે ભારે પુરુષાર્થ કયો અને જલે અમારા જેવા સર્વના ઉદ્ધરને કરનરી, સર્વના થયને સાધનારી, સર્વના સર્વ દુખોની જડ ઊખેડી નાખનારી મગજ-વાણી આપના શ્રી મુખેથી વહેવા લાગી મમગ્ર વિશ્વમા એવહી ગર્ધ જેલો એ મગજ-સરિતાના નીર પીધા એ સર્વના કયાણ થઈ ગયા!

કૃષ્ણ સિન્ધો! આઆપત્ત સ્વરૂપ મને કદાપિ સમજાયું ન હતું આપ મારા અસીમ ઉપકારી છો એ વાત મને સ્વપ્ને યજ્ઞલુવા મળી ન હતી, અને તેથી જ આપની ધાર અવશા ઠરી, અને એકાત હિતકારિણી આજ્ઞાને ઉપેક્ષીને સસાર ભાવેમા હું બેધડક ધસી ગયો મે મારા જીવનની એકેકી ધણએ પાપોના સ્પર્શે કલકિત કરી નાખી ખેર હવે ભૂતકાળને શું રહુ? આજે આપ સમજાયા છો, એટલે માફ દિલ નાચી ઉઠે છે, હવે તથાજ્યત્વને પકવી દેનારી (૧) શરણાગતિ (૨) દુષ્ટત ગહો અને (૩) સુદૃતોની સેવનાને સ્વીકારીશ, મારા શેષ જીવનમા જાજ માફ એકનુ એક કાર્ય બની રહો, મને કંઈ જ સાર-ભાવ ન સ્પર્શે, સદૈવ

હું વિકાસના માર્ગે આગેફૂચ કરતો રહું એજ મારી એકની એક કામના ।

દેવાધિદેવ ! આપનું સ્તવન, આપના ગુણોનું કીર્તન, આપનું સાનિધ્ય, આપનું ધ્યાન આપનું ગાન મને અચિન્ત્ય આહ્વાદ આપે છે આજે તો આપનું કીર્તન-ભજન એજ આપની શરણાગતિ બની રહ્યો અને આપની કાલે એમાથી સક્રિય સાધના રૂપ પ્રકૃષ્ટ શરણાગતિ મને પ્રાપ્ત થાઓ

આપની આ સ્તવનાથી, આપના ભજનીયા ગાવાથી આપના નામનો અહુનિંશ જાપ જપવાથી એવું પ્રયત્ન બળ ઊત્પન્ન થઈ જાયો જે મારામા સમ્યક્ત્વ-ધર્મ લાવી મૂકે, દેશવિરતિ ધર્મ પણ જેથી લાવે સર્વવિરતિના ઓછ ધર્મને પણ સાધી આપે અરે ! મારા જનમ-જનમના દારિદ્ર દેહી નાખે અને મારી એ વિશુદ્ધ ધર્મસિદ્ધિ, વળી કેઈ આત્મા જોના વિશુદ્ધિકરણમા કારણ બને એ રીતે સમગ્ર વિશ્વ ઉપર વિશુદ્ધિનો પ્રયોગ વ્યાપતો જાય એક જ દીપ જલી જાય તો સેકડો બુઝાયેલા દીપને સ્પર્શ માત્રથી જગવી જાય, એમાનો એકેકો દીપ વળી સહુજોના પ્રકાશ જોમેર રેલી હે

યોગીશ્વર ! આપના કયા ગુણોનું કીર્તન કરું ! અનંત ગુણોના આપ સ્વામી છો, પ્રત્યેક ગુણ સમગ્ર વિશ્વના અફુલ્લ આકર્ષણ રૂપ બની જાય તેવો છે કેવી આપની

કરજા! કેવું આપનું સુખ! કેવું આપનું 'વંશત્વ'! કેવું
 આપનું વીર્ય! વિકારી વિશ્વ પણ આ સુહૃદના પ્રકરણે
 જોઈને અભય જાય છે આપને નમી પડે છે આપએમનું
 છતી લો છા પણ પ્રભો! બીજા સુહૃદથી તો લહે આપે
 વિશ્વને છતી લીધું એમા તો બહુ મોટી નવાઈ નથી
 પણ આપની આ ઉદાર અને શાન્ત મુદ્રાએ જ આખા
 વિશ્વને હગ કરી મૂક્યું છે ધર્મો તો ઘણા જોયા ધર્મના
 પ્રજોતાઓ પણ જોયા, કિન્તુ કયાય માફ ચિત્ત ન ઠયું
 કયાક દેવ સાથે દેવી ભિક્ષા હતા કયાક દેવોના હાથમા
 પિનાચક થયો હતા, કયાક પગ નીચે રાક્ષસોને કચડી નાખ
 વામા આવ્યાનું દશ્ય હતું તો કયાક આખોમા ક્રોધનો સાગ
 ધૂધવાતો દેખાતો હતો અરે! કયાક તો દેવોના લિંગનું અત્યંત
 બિશત્સ દર્શન થઈ જતું હતું કયાય ન હતી એ તારા,
 ઉદારતા ઝરતી દૃષ્ટિ અને ન હતી એ પ્રથમ-રસની શાન્તિ
 ન હતી એ પ્રમન્નતા, અને ન હતી એ મુખની ગંભીરતા
 કૃપાલો! તારી મુદ્રાના કામણમા જ હું તો અટવાઈ ગયો
 તારી મુદ્રાની આ મોહિની મારા મનમાન્યા સુખોને
 ય ભુવાવી દેવા સમર્થ બની છે મને અહીંથી ખસવાનું
 મન થતું નથી બસ સદૈવ તારૂં વદન કમળા ટગર ટગર
 જોયા જ કરું તારો દાસ બનીને તને શરણાગત રહું !

માનવ જીવન રૂપ ચિન્તામણિ રૂપ મેળવ્યું પણ
 ઇન્દ્રિયોના લોભમા લવચાઈને અગણિત માનવોએ એ રત્ન

કરડે નાખ્યું 'અમૃતનો કુલ ટોળી નાખ્યો વિશ્વવંશ ।
 મને પાખ્યા પછી' પણ આ ભોગોમા લલચાઈને જાતને
 ખાડામા ઉતારી લસલસતા સૌન્દર્યે ભરી આમડીમા અમે
 મૂલ પડ્યા, રસનાના રાગમા રંગદોળાઈ ગયા, સ્પર્શની
 પેહલિનીમા મોહાઈ ગયા જે ભોગો નાશવત હતા એમા
 અમે અટવાઈ ગયા અને જે આત્મા અમર હતો એનો
 રૂથ પણ વિચાર ન કર્યો' અદ્ભુત છવન મળ્યું હતું પણ
 આ વિષયભોગોના બદલામા વેચી 'માયું' એનું લીલામ
 રી નાખ્યું

દેટલી હા' બહારની મુખોઈ થઈ ગઈ રસોઈ કરવા
 'જની જરૂર પડી' અને ઘરમા ક્યાય ન મળી એટલે
 'રીષ' મનનના બહુમૂલ્ય લાકડા ખાળી નાખ્યા અને રાખ
 ગિલીને, રાહ થયા

બહરા માટે એરોવણ હાથી વેચી દીધા એરડો
 વવા માટે જગા ન મળી એટલે આગણે ઊભેલા કદપ
 વૃક્ષને મૂળીવાથી 'ઊંજેડીને' ફેડી દીધું તુચ્છ વિષયાસક્તિને
 ભૂં કરવા માટે અર્થે અમૂલ છવનની પળે પણ બરબાદ
 કરી નાખી એટલું તો ઠીક; પણ ફપાલુ! આપની પણ
 રવગણના કરી આપની વાણીનેય ઉપેક્ષી અને ઇન્દ્રિયના
 તાગમા આડખીલી રૂપ બનતી એ વાણીને અન્યવહારૂ, પણ
 હી નીપી, ધર્મને પણ અમારા વ્યવસાયમા કુરમંડે કરવાની
 રીત તરિકે સ્વીકાર્યો જેને માટે સમગ્ર યજ્ઞ કુરબાન

કરવાની હતી, જેના ચરણે મધ્યુ ના ધન ન્યેત્રાવર કરી
 દેવાનું હતું તે ધર્મને જ અમે ઉપેક્ષ્યો. અમારા વિષય
 ભોગની મેજ માણવા માટે

ધર્મનો સ્વીકાર કરવા જઈએ તો આ ભોગ-સુખ
 અવગણવા પડના હતા, તથા અને શીલ, હાન અને ધ્યાન
 જ અમારું જીવન બનતું હતું એ અમને ન ફાવ્યું, એટલે
 જ અમે જમાનાવાદી બન્યા, દેશ-કાગ જેનારા બન્યા, અને
 એના નામે ધર્મને ધક્કો મારી દીધો. અમારા જ જીવન
 સાથે કેટલી ભયંકર રમત રમાઈ ગઈ!

પ્રભો! કેટલાકે તો આચાર્ય આગળ વધ્યા ભોગોને
 શોધ કરેનારા આપને ય જેમણે વગેરે આપના તરફ
 ધિક્કાર વરસાવવા લાગ્યા આપને ગાળો જાડવા માડયા

ધન્ય હો તે આત્માઓને કે જેમણે આપને પ્રાપ્ત કરીને
 જીવન કૃતાર્થ બનાવ્યું, આપના ચૈધ્યા માર્ગે ચાલીને
 જીવન ધન્ય બનાવ્યું, આપે બતાવેલા ઓપધો લઈને
 આત્માને તદ્દન નિરોગી બનાવ્યો મારા તેમને અનંતશ
 નમસ્કાર હો! તે પરમ પવિત્ર આત્માઓને અનંત વંદનાવલિ
 હો! તે વિશુદ્ધ આત્માઓની ચતત ઉપાસના પ્રાપ્ત થતી
 રહો એ સંયમ-પૂત ચરણોની રજ પણ અમારા માથે પડે
 તો ય ધન્યતા અનુભવીએ! અરે! જે જૂઠિને તેઓ
 સ્પર્શ્યો એ જૂઠિ પણ વધ બની ગઈ એ જૂઠિને ય અમારા
 કોટિ નમસ્કાર હો

વિશ્વ વત્સલ વિશ્વ ! આપનું જીવન, આપનું વચન,
આપનું સ્થાપિત શાસન તો અમારે વહનીય-પૂજનીય છે
જ, પણ આપના માત-પિતા કે જેણે આપને જન્મ આપ્યો
એ ય વદ છે આપનું દેવદૂધ પણ પૂજનીય છે જેણે
આપના પુનિત-દેહનો સ્પર્શ મેળવ્યો, એ કુવણું કમલ
પણ વહનીય છે, જે વિશ્વોદ્ધારકના ચરણો ચૂમે છે, એ
દેવોના મુકુટ પણ અર્ચનીય છે જેઓ આપના ચરણોમા
નમે છે

શુ ઠહીએ, વિશ્વેશ્વર ! અમને તો નથી આપ મળ્યા,
નથી આપના ચરણો ચૂમતા મણુધર-ભગવ તો મળ્યા, નથી
તો આપના પ્રશિષ્યો ય મળ્યા કશું ય નથી મળ્યું છતાં
ય અમારો જન્મારો સફળ થયો છે, કેમકે આવા જડના
વિલાસથી ખદબદી છોડતા વિશ્વમા પણ આપના વિશુદ્ધ
ચૈતન્યના શુભગાન ગાવાને જમારી જાત તલસે છે, એ
શુભો ગાતા અમારું હૈયું નાની છોડે છે, અમને ભલે કશું
ય નથી મળ્યું પણ આપના શુભોના કીર્તન કરવાની વાવના
મળી છે એજ અમારા માટે ધણુ છે અમે અમારી જાતને
ધન્ય માનીએ છીએ, કૃતપુણ્ય માનીએ છે, કૃતાર્થ માનીએ
છીએ, અનાદિ કાળથી જડતા જ રાગમા રગદોળાયાને,
વિરાગીના ગાણા ગાવાનો મનોરથ જાણે જ ગી રીતે ? વીત
રાગ-ભગવ તોના પક્ષપાતનો ભાવ પણ શે જન્મે ? એમા ય
આજના પ્રત્યક્ષ-સુખવાદી વિશ્વમા તો આ વાતો ય હાસ્યા

સ્પદ બને ॥ ત્યા વળી વીતરાગના લજનીયા તો, કેટલા
હુલ્લો હોય ?

વિશ્વપતિ ! ગમે, તેટલા કાળા; કરમ; કરીને આવ્યો
હોઈશ,, અને આ જીવનમાયકામ કોધતા આકરા તુકાનોમા,
છીકાયો હોઈશ છતાં, ય આડા કે, સીધા હાયે એવું કાઈક
સત્કર્મ તો જરૂર કરીતે આવ્યો છું કે જેના યોગે તારી
મતિ માફ દિલે એ ચાલા કરે છે પાપ કરતા દિલ હાખાય
છે, પણ ભારે યદ જાય છે, અને હૈયામા ચીરાડા પડી
જાય છે

એટલે જ હજી પશુ આશા છે, જીવનના વિકાસની અને
વાસનાના વિનાશની પ્રતિષ્ઠા ! આપનો જરાક સાચ મળી જાય
જરાક-ટેકો મળી જાય, જરાક મારી ઉપર નજર પડી જાય
તો મરતા મરતા મ આપનો આ બાળ કાળા કમીનો બુદ્ધો
બોલાવી દે તેવું સામર્થ્ય ધરાવે છે વાસનાઓને, બાળી
નાખીને, ભક્યુ કરી, દેવાની દ્વિ મત ધરાવે છે

ગરીબ નિવાજ ! કરુણાની એક, જ નજર, દે દો, બે,
જ મીઠા બોલ સેવકોતો કહો, ઉપટે સ્વમમા યા પધારીને
કર્મન દઈ જાઓ આટલું, તો મારા માટે જસ યદ જશે
આપતું, ધન્ય મિલન મારામા અગણિત, ઉત્સાહ, પૂરી દેશે
પાપ-લીલાઓથી ગર્હ-કાલ બલે ભરપૂર હતી પશુ, આજ
તો આતર-મસ્તીથી ખીચોખીચ જની જશે.

ગમે તેવો છુ તો ય આપનો કાસ છુ
 ગમે તેવો છુ તો ય અતરથી તો આપનો જ પહપાતી છુ
 ગમે તેવો છુ તો ય શુભો તો આપના જ મવાનો છુ

મારા અતરના નાથ ! જન્મ્યો ત્યારથી આજ સુધીના
 મારા જીવન બિપર એક દષ્ટિ ફેરવી નહીં ॥ ત્યારે મને
 એમા 'કેટલેક ઠેકણે તારા પ્રતિની મારામા ભગેલો અને ખી
 ભક્તિ દેખાય છે, વીર્યનો ઉછાળો જણાય છે, ક્યારેક તો
 હુ માડા જેવો બની જઈને તને લેટી પડ્યો હોઈ તેવુ
 પણ દેખાય છે તીથોની યાત્રાઓના પ્રસંગમા તો ઘણી
 વાર હુ 'મારૂં જ્ઞાન પણ જોઈ બેઠો છુ, સઘળુ ય ભૂલો
 જઈને તુહી તુહી તુહી કરતો તારામા ઓતપ્રોત થઈ
 ગયો છુ, તે ખતાવેલી આતપનાઓમા ય મેં ઘણીવાર મદ
 'મસ્ત આનંદ અનુભવ્યો છે, મારા શુભ ભાવોની 'છોળા
 'છીછળી છે, ક્યારેક તો છુટા હાથે જ્ઞાન વહેવડાવ્યુ 'છે
 ત્યન 'ઉપરનો અસીમ રાગ હોવા છતાં તારી આરાતુ
 પાવન કરવામા મેં કેટલીક વાર તો કમાલ કરી નાંખી છે,
 એજ ધતને ધક્કો માર્યો છે કૃષ્ણનિધિ ! મારા સમગ્ર
 જીવનમા આવા આહ્વાદ તો મેં અનેક વાર અનુભવ્યા હિ
 એવી તો અનેક પળો આવી ગઈ છે જેમા તારી યાદ
 આવી હોય અને મારા રોમાચ ખડા થઈ ગયા હોય, તારા
 શાસનની સેવા કરવાનો અણમોલ અવસર પ્રાપ્ત થયો હોય
 અને હુ ષણ ય પડતુ મૂકીને દોડી ગયો હોઉં, તારા

પગલે પગલુ દબાવતા એ સતોના ચરણોમા માડ શીર
નમાવતા મે લવનની ધન્યતા અનુભવી હોય ! હા, ખરેખર
આવી મરતી તો મે ઘણીવાર અનુભવી છે લવનના આ
પ્રસંગોને યાદ કરૂ છુ અને હૈયુ નાચી જોઉં છે

પણ તરણતારણહાર ! આજ લવનની ખીલ પણ
પળો તરફ નજર કરૂ છુ અને ઢગલો થઈને જમીન ઊપર
બેસી જઉં છુ લમણે હાથ ઈંને સૂનમૂન થઈ જઉં છુ
મારી હતાશાનો કોઈ પાર રહેતો નથી મારા ઉદ્દેગની
કોઈ સીમા દેખાતી નથી આવી ઉજળી બાબુવાળા, એજ
મારા લવનની ખીલ બાબુમા મરીના કાળા કૂચડા ફરી
વળેલા દેખાય છે

એક હાથે મને દાન અપાવ્યુ છે, તો બીજા હાથે
કારમી લોભવૃત્તિએ સેકડોના ખીસા કતરાવી નાખ્યા છે,
મારી પાસે જરૂર કરતા વધુ ધન-ધાન્યાદિ હોવા છતા
મારી અદમ્ય લોભવૃત્તિ તૃપ્ત કરવા જતા મે કાંઈ પણ
કાળુ કામ કરવામા બાકી રાખી નથી અનાદિ કાળના આ
કુસસ્કારોએ મને મૂર્ચ્છિત કરી નાખ્યો છે નથી દેખ્યા
મેં લવોના દુષ્ણ, નથી જોયા એમની આખના આસુ,
નથી જોયા એમના ચીયરેહાલ કપડા કે નથી જોયા એમના
જુખ્યા પેટ કે ચેર માટીનુ એનુ સત્તાન કટકી રોટલા માટે
ટગવળતુ જોયુ માન માડ સુખ ! મારી ઈચ્છા ! મારી
અદમ્ય વાસના ! લવોના લવત્વની મેં અવગણના કરી

એમના હું બ તરફ એ આખ મીચામણા કર્યા અને
સતને દિ' મારી ઈચ્છાના પેટ પૂરવા મથતો રહ્યો !

એક બાળુ શીલ-ધર્મની વાતો સાબળી, શીલવાન
પુરુષોના છવનો સાબળ્યા અને મને ય એમ થઈ ગયું કે
આ શીલ-ચત્પ તો હું પણ સિદ્ધ કરે આવું બ્રહ્મચર્ય
પાળીને રૌરવ નરકોના દ્વારે ખભાતી તાળા લગાવી દઉં
મારા છવનનું સાધ્ય બનાવી દઉં બસ શીલ-શીલ અને
શીલ, તનધી, મનધી, અને વાપ્રિથી પણ અકસોસની વાત
બની કે જ્યાં કોઈ કૃપ-મારી નજરે ચડ્યું કે મન જિછળ્યું
આખો સ્થિર થઈને ત્યાં જ ચોટી ગઈ અનેક પાપ-
વિચારોએ મારો કમજો લઈ લીધો આવું તો અનેકાનેક
વખત મારા છવનમા બની ગયું એ વખત મને કશું ય
જ્ઞાન ન રહ્યું

મલો ! આ શું !

એક બાળુ વારીઆત્તાને સાધી લેવાનો બબ્બ મનોરથ
જાગે અને બીજી બાળુ પાપ-વિચારો એ મનોરથના ચૂરે
ચૂરા કરી નાખે જીવે ટીવે જવાનું અને જી દે જાડ પટકા
વાનું ! કૃપાનાય ! આથી જ હું હતાશ થઈ ગયો છું એ
ધણી વાર જિમ્મ આદર્યો જામ્યા છે, અનેક વાર મારા
છવનની જીધી દિશા બહી નાખવાના દંડ સંકલ્પો કર્યો
છે, પરંતુ જેમ જેમ વધુ મજબુત્વાઈ કરતો ગયો તેમ તેમ
વધુને વધુ હીલો પડી ગયો છું કામ-કોષિ મને ખૂબ અંક

જાણી મૂક્યો છે લોભે અને ચૂગજાણી મૂક્યો છે માયા-
મયજે તો મારૂં સત્યાનાથ કાઢી નાખ્યું છે

ત્રિભુવનપતિ! મારા જીવનના પાપોની કાળી-કથા
કહુ તો હુનિયા અને કીટકારે, મારા ઉપર પિષ્કાર વરસાવે
તેણે છે તે કર્મ-કથા તો હું કહેવાને ય અચક્ષ્ત ॥

પિષ્કાર હો મારા કર્મોને, પિષ્કાર હો મારી જાતને ।
પિષ્કાર હો મારા જીવને ।

દાણુમા આપોના બવા થડી જાય તો, દાણુમા રાજીને
દેડઃધર્ષ જાડે, દાણુમા જાતને મુખી મુખી માનુ, અને
દાણુમા જ્યેજ જાતને દુખી દુખી કહ્યું છે કાર્ધ ઠેકાણુ
મનનુ ! જ્યેની કલ્પનાઓતુ ! જ્યેના તારંગોતુ ! દાણુમા
કોધનો ભરેલો-અભિ બની જઈ ! દાણુમા સમાનો સાગર
બની જઈ ! દાણુમા દોષ, દાણુમા તોષ !

માનવ જેવો માનવ બન્યો જ્યે તો ઠીક પણ મોહ
નિજેના પરમાત્માનો દાસ-બન્યો તો ય મોહ મને નથાવે,
કુદાવે! કુદબોલના દાની-જેમ મારી દે કાર્દેક કરે । અને
તેમ-છતા મારી કર્ણ પટ્ટાનું મને જાન ન થાય । જીવનના
ઉત્તર-કાળમાય મોહથી કરાવી મારી કુર મચ્છરીઓનો મને
ખ્યાલ સુદા-ન આવે ! વિશ્વના મિનાતમા મારી ભુદિ
મતાની હું શાબાથી લઈ ગયો છું, કુનેહ વૃત્તિને કુન
દાર પહેરાવું છું ! જ્યેહાં જુ થયે મારૂં 'હવુ પવુ' હું
તો પાપ-કર્મોમાંનીશ્યા અને સૂચીશ્યા પ્રગટ કરી રહ્યો

હું મારા જ્ઞાતર પારમા જ જે મોઢે ધર્મસાણુ મન્યાવી
 હીધુ છે -એની સામે હું આમ પણ હાથી 'કરી
 શકવા કાયર છું ! આખા-દેશમા ખ્યાતનામ અને લા પ્યરમાં
 જ મારી આ અવદયા ! અને છતાં તેનો અને વવવલાટ
 પણ નથી ! તેનું હું ખ નથી ! તેનો અજ્ઞાનો બની !

તારક દેવાધિદેવ ! વાનર કરતાંય વધુ અજ્ઞાન છું,
 એક દક્ષણ પછી તારા નામ જાપમા સ્થિર રહી શકતો નથી
 એસ કરતાંય વધુ મોટો છું પાપ વાસનાના કાલવેમા
 જ ગળાખુડ પડી રહ્યો છું સાથ અને મિહુ કરતાંય
 વધુ દૂર છું, પેટ ભરાએનું હોય તો પણ મોઢું ચિકારને
 જતો 'કરવા તૈયાર નથી ચિચાળ કરતાંય વધુ કપટી છું,
 ધર્મના બિચ્છા લઈમે આખાંય જગતને ઠગી રહ્યો છું
 ગમે તેમ હશે, ગમે તેવો હોઈશ, અને તેનું જાણુ આશ્ચર્ય
 નથી આશ્ચર્ય તો એ જ વાતનું યથા કરે છે કે ત્રિભુવન
 પતિ દેવાધિદેવને મેળવ્યા અત્યંત બલમદ એમની નિર્મળ
 વાણી આપ કરી પછી પણ આ મોહરાજ મારી પાસે મનથી
 વાણીથી, અને કાયાથી કુકર્મ કરાવી ગયો ! ! ! આ તે શી
 રીતે બને !

અમૃતનો કલિયો પણ લઈ લીધો હોય પછી વિષનો
 કુલ ગટગટાવી જઈએ તોય એ વિષ 'સુ કરવાનું હતું ! !

પણ મારા સબધમા આ શું બન્યું ! કૃપાનિધિ !
 આ વાત અને ન સમજાવે ! મોટી મોટી આચાર્યને મે

હતુ -અશ્લીમ પ્રેમ વહાવતુ મોહક/સ્મિતા ન મળે કોઇ
 સ્ત્રી ખોળામા, ન મળે! વિકાર 'આખની' એકાદ પાપણુમા!
 મોહ વિજેતા જ મારા રત્નોતુ રક્ષણ કરી શકે! એતુ
 માત્ર નામ-સ્મરણ જ મોહતે લગાડી 'મૂકવા' ભય 'ચર્ધ'
 'પડે! અને મારા-રક્ષક તરિકે, મારા અનન્ય તારક તરિકે,
 મારા છવનના પ્રાણસમા મે આપને સ્વીકારી લીધા હતા
 અશરણ્યશરણુ! આ છે મારી જૂગ બૂની વાત! મારે તો
 હવે આપને એ ખૂણુ છે કે શુ આપની હાજરીમા જ
 આપના લક્ષ-લક્ષ જપનમા જ, આપના લજનીયાગાવામા
 જ પેલો મોહ મારા રત્નો લઈ જાય ખરે! ઇન્દ્રના પ્રજ્ઞથી
 પણ અમોઘ મારી શદ્દાને ઉઠાવી જાય એમ મને ખરૂં!!
 કાજળની વર્ષાથી તણુ ન ખરકાતા મારા નિર્મળ શાનને
 હરી જાય! ૨૦૦ મેગાટન બોમ્બ પણ જોનો કલ્પિયો ન
 ખેરવી શકે તેણુ લોખંડી ચારિત્ર્ય ઘડી-એ ઘડીમા એ
 દેહી પીસી જાયે!

પ્રલો! આ કલ્પના પણ હું કરી શકતો નથી, અને
 તમર આવી-જાય છે!

મારે એ ટોપ આપના શિરે નાખવો નથી આપ
 તો મારા તરણુ તારણુહાર છે એમા મને કોઇ સંદેહ
 નથી, પરંતુ મારો અગાધ પરિશ્રમ છતાં બ્યારે-આ મોહ
 મને યમ્પડ મારે છે, મારી કર મશ્કરી કરે છે, અને વિકારો
 ઝમાવી 'મૂકે' છે ત્યારે આપનો ઉપર શેષ આવી જાય છે

કે આપ કેમ માફ, રક્ષણ કરતા નથી હાસનુ બક્ષણ થતું હોય તે વખતે ય, સ્વામી એનું રક્ષણ ન કરે, અને માત્ર જોડા જ કરે તો એ સ્વામી પણ કેવું ? એર, બલેદધિતારક ! આપની સંપૂર્ણ કૃષ્ણ-ભરી નજર, મારી ઉપર હોવા છતાં મારી જ, કપાકે બૂલ, ચટ્ટી હશે, કે જેથી હું આ રીતે, મોહની જાળમાં ફસડાઈ પડું છું, માફ જ કેઈ દુષ્ટ-તત્ત્વ અને શાપ છંદ, રહ્યું હશે, પછી આપ, શું કરી શકો ?

સૂયં ચોમિર પ્રકાશ રેલાવતો રહે, પણ, ધૂલક જાન રહે, તેમાં સૂયંનો શો-હોષ !

ગમે તેમ હોય, પણ મારા નાથ ! આપના સિવાય આ વિશ્વમાં માફ કોઈ નથી મારી તીન્નેરીમાં સેફ્ટો રત્નો પડ્યા હશે પણ એ બધા કરતા ઘણી વધુ કિંમત આ ત્રણ રત્નોની છે, એ હું બરોબર સમજું છું હું સાંસારિક રંગ રાગમાં ગમે તેટલો મૂકી જાઉં છું, તેમ છતાં મને તો, આપે જતાવેલા માર્ગ ઉપર જ-ભારે પક્ષપાત છે હું-આપનો અબ્બલપક્ષપાતી છું મારી અનાદિની અવર્ણી શાલ-બલે મને અવર્ણે રસ્તે હસડી જતી હોય, પણ માફ મન, મારી નજર-તો તે તરફ છે જ નહિ એ ચોટી છે માત્ર આપનામાં અને આટે જ હું આપને એટલું કહેવાનો અધિકાર ધરાવું છું કે હે કૃપાલુ ! મેં આપના ચરણ પકડ્યા છે એ ચરણ હું કદી છોડવાનો નથી, ગમે તેટલી આપત્તિઓમાં, અરે ! મૃત્યુ, સામે આવીને આટલા મારશે તે

આ વિશ્વમા કૃપા સભર કોણ છે ? અને માથે એ પણ
 ઠણીઃ દઉં કે-મારા જેવો કૃપાપાત્ર પણ બીજો કોણ હશે ?
 અત્યંત બેદગી સ્થિતિમા જેવો હું ક્રમાયો છું તેવા
 કદાચ કોઈ ક્રિયાયા નહિ હોય. મેં જે દુઃકર્મો કર્યા છે
 એવા કોઈએ નહિ કર્યા હોય. મેં જે પ્રપચો ખેલ્યા છે એવા
 કોઈએ નહિ ખેલ્યા હોય 'હું' સહુનું, ખાઉં અને મારું
 ખાયા તેનું નાખોદ ન્તય' એવી ભાવનાઓ સતત ભાવ
 નારો મારા જેવો અભાગીયો કોણ હશે ! આપના જેવા
 તરણ તારણહારની અવજ્ઞા કરનારો મારા જેવો નરાધમ
 તો આ વિશ્વમા બીજો કોણ હશે ?

હું પતિતપાવન ! જો આપ કૃપાતત્પર છો તો હું
 કૃપાપાત્ર છું આપ મારી ઉપર અવશ્ય કૃપા ઉતારો
 મારા જીવનની સઘર્ષી વિધમતા ટાળી નાખો મારી પાપ-
 વાસનાઓને શાન્ત કરો મારી ચિંત-વૃત્તિને નિર્મળ કરો
 મારા પ્રતિ મો ઉદાસ ન જ રહો

દિનજ ધો ! આપની શરણાગતિમા તો આપનું
 કીર્તન હોય, સ્તવન હોય, પણ મને લાગે છે કે શરણાગત
 જો પોતાના દુર્ગત્યોને શરણ્યની પાસે પ્રગટ ન કરે, પોતાના
 અતરનો શુભ અનુભોદનનો ભાવ પશુ ન જણાવે તો એ
 સાચો શરણાગત નથી શરણાગતે તો અતરના વિકાર-
 રોગો જણાવવા જોઈએ, અને મુકૂતાનુભોદન રૂપ નીરોગિતાનું
 તરણ પણ ઘટાવવું જોઈએ આ સમજણથી, અને સાચે-

સાથે તથાજીવનનો પરિપાક કરવાના હેતુથી જ આપની પામે મારા દુખ્તોની ગહોદિ કરવા સહજ રીતે પ્રેરાઈ જાઉં છું

મેં પૂર્વે જ કહ્યું છે કે મારા લવનમાં અનાન અને વિપરીત જ્ઞાનના યોગે મેં અગ્રણિત પાપો મ્યાં છે જડના રાગ કરવામાં મેં બાકી સખી નથી, તેમ છરો પ્રતિ દ્રેષ કરવામાં કમીના રાખી નથી મારી ઈચ્છાઓનું ખરખર પૂરવા ખાતર મેં શું નથી કર્યું એની જ મને ખબર નથી અનુભવે બાળ્યુ છે કે આ ઈચ્છાઓનું ખરખર તળીયા વિનાનું છે, એમાં ગમે તેટલું નાખીએ તો ય એ કદી પુરાય નહિ, એથી જ આજે પણ આ ઈચ્છાઓ શમી નથી મારે નોઈતી હતી માત્ર સાડા ત્રણ હાથની જમ્યા પણ મારી ઈચ્છાઓ તો સાડા ત્રણ માળમાં સાડા ત્રણસો મહેલમાં વરદી શકી નથી મારે નોઈતું હતું પેટ પૂરતું ખાવા પણ ઈચ્છાઓ તો પ્રતિપજ ગમે તેટલું ખવડાવવા હતા જૂખીને જૂખી જ રહી કેમ બાલે છપ્પનીયા દુકાળમાંથી ન આવી હોય! હજુ એની જૂખ મટતી નથી અતુસિની આગ હવે તો વિરાટ સેનમાં બ્યાથી ગઈ છે આકાશ સમી અનંત ઈચ્છાનો અંત લાવવા માટે મેં કમર કરી છે અને એ અંત પણ એને તૃપ્ત કરીને લાવવાનો બાલે મેં નિર્ણય ન કર્યો હોય એ રીતે હું સમગ્ર લવન, સમગ્ર લવન-શક્તિનો વ્યય કરીને સઘળું જ મારા ઘરમાં ધાવવો જ આવ્યો છું

પણ અફસોસની વાત છે કે આપે જણાવેલી પેરી કપિવની
બોધકથા હજી મને સમજાતી નથી

અશરણશરણ! આ ઈચ્છાઓ પૂર્ણ કરવાના મિથ્યા જ્ઞાને
મારી ઘોર ખોટી નાખી છે મેં માલખ્યુ હતું કે ઈચ્છાની
શાન્તિ લોગથી નથી કિન્તુ ત્યાગથી છે, પરન્તુ મેં એક
પણ વાર એ વાતને લક્ષ્યમાં જ લીધી ન હતી આજે
માફ શરીર દીણ થયું, મારી શક્તિઓ હણાઈ, ગાત્રો
કરમાયા, આમડીઓ લચી પડી, હાત પણ પડવા લાગ્યા
બધાયને કાળની ચપ્પડ લાગી બધાય ધરડા થયા પણ
ધરડી ન થઈ મારી ઈચ્છાઓ, એ તો જેમ કાળ જાય છે
તેમ જીવાન થતી જાય છે હવે શું કરવું ? જીવન પૂરું થઈ
જશે, ઈચ્છાઓ અપૂરી રહી જશે અપૂરી ઈચ્છાની વાસ
નાઓ જીવનોના જીવન સુધી મારી કમ્મર લાગી નાખશે
મને હું ખી હું ખી કરી મૂકશે

એકેકી ઈચ્છાએ પોતાની પૂર્તિ માટે મારી પાસે પાપ
કરાવ્યા છે કાઈ ! અને તેય કેટલા ! અગણિત પાપો, અને
તે પણ અધમાધમ કોટિના

પ્રભો ! મને સમજાતું નથી કે મેં આ અવગો માર્ગ
કેમ અપનાવ્યો ? ખેર, ભલે અપનાવ્યો પણ એ માર્ગે
ફાવટ નહિ આવે એવું સમજ્યા પછી પણ મેં આધજીડીયા
કરીને કેમ દોડ્યે જ રાખ્યું ? આપના ગગન લેદી અવાજ
સાલગ્યા “સખુર! સખુર! રૂક જાઓ!” છતાંય હું કેમ

ન અટક્યો ! મેં આપ કંઈકા માગરની પણ શાથી અવ
ગણના કરી !

છવનના આરે આવીને ડોહો છું હવે મારી ત્યાં કોણ
ખાશે ? મરીશ ત્યાર પછી પણ મારા માટે જે મારા બોલ
કોણ બોલશે ? આડા હાથે કરી દીધેલો ચોટા અમથો ધર્મ
અને ખટુ જ બ્યવસ્થિત રીતે કરેલા કાળા કામ એ બેમા
કોણ ગવાશે ?

નિરજન ! આપ તો સર્વજ્ઞ છો, આપનાથી કશું ય
અજ્ઞાત નથી આજે તો હવે આ બધાય પાપોનું મિથ્યા
દુષ્ટત દેવા ઉપે આપને મન-વચન અને કાયાથી જણાવું
છું કે હવે એ મારા પાપો મિથ્યા થાઓ હયાના વિશુદ્ધ
ભાવથી ફરી જણાવું છું કે એ મારા સમગ્ર દુષ્ટતો મિથ્યા
થાઓ મારા આત્માના પ્રદેશે પ્રદેશેથી પોઝાર કરીને હજી
એકવાર જણાવું છું કે મારા બધા ય પાપો મિથ્યા થાઓ
ફરી કંઈ પણ એ પાપ-ક્રિયા હું ન કરું એ પાપ-વાસના
પણ ન લાવું એ પાપ-વિચાર વાળીમા ય ન લાવું મારો
બૂતકાળ મને તેટલો પાપથી ખરડાયેલો હોય પણ મારા
વર્તમાનમા એ પાપ કદી નહિ થાય, અને મારા ભાવિના
અકબધ ઉત્તમ કાળમા એ પાપનો પડછાયો પણ નહિ પડે
એવો હું દંઠ સહ પ કરું છું

મારા સઘળાય દુષ્ટતો મિથ્યા થાઓ મિથ્યા થાઓ
મિથ્યા થાઓ

મન-વચન અને કાયાના ત્રિવિધ યોગ પૂર્વક તદ્દન નિર્દોષપણે મિથ્યા દુષ્ટન ક્યાં સિવાય હવે મારી પાસે બીજો કોઈ માર્ગ રહ્યો નથી

જગદીશ્વર ! હું માનતો હતો કે આ બધા ય મારું શરણુ છે મારે વાળ વાકે ધાય તેમ નથી પણ મને આજે જ સમજાયું કે મારા આ પાપમા કોઈ ભાગીદાર થવાનું નથી એ તો મારે જ જાણવું દુર્ગતિના ખાડાઓમાં, અને મારે જ ત્યાં ભોગવવાનું ભય કરે હું ખ કે જેને વિચાર કરતા પણ હૈયું ધ્રુણુ જાય, છાતીના પાટીયા ઝેંસી જ જાય ! આ વિશ્વમા જે અશરણ્ય હતા એમને શરણ્ય માની બેઠો અને એમની પાછળ ભટકતો રહ્યો, એમને જ જોતો રહ્યો માન સુખના સાધન તરિકે આ અજ્ઞાને જ મારા જીવનને ખુવાર કરી દીધું શરણ્ય હતા આપ, છતાં આપને તો મેં માન પત્યરતું પૂતળું જ માની લીધા અરે ! ઘરમા પડેલા નયા પેસાની કરીક કિંમત મેં માની પણ એટલી ય આપની કિંમત હું ન સમજ્યો

અકારણ વત્સલ ! બહુ ભય કરે જલો કરી ચૂક્યો છું અધોર અજ્ઞાને મારા જીવનને સ્વાડે ચડાવી દીધું છે છેલ્લી કોટિની ભય કરે અવસ્થા પ્રાપ્ત થયા પછી શારીરિક શક્તિના બે પાંચ બુદ્ધ જ બાકી રહ્યા પછી, ભોગ-સાધનો ખખડી ગયા પછી, અને જીવનનો બહુ જ થોડો સમય બાકી રહ્યા પછી તારા શરણે આવ્યો છું મારા પાપ-કર્મોની ગહા

ઠરી રહ્યો છું આપ મને હસી ન કાઢ્યો, મને અવગણી ન નાખ્યો, મને ધક્કો ન માર્યો કેમકે જેટલા જોમથી અને જેટલા ઝડપથી મેં સમગ્ર જીવનમાં પાપો કર્યા છે, એ પાપો તરફ ધસી ગયો છું એથી પણ વધુ બળપૂર્વક અને એથી પણ વધુ સત્વ સાથે એ પાપોથી પીછેહઠક કરીને સંપૂર્ણ પીછેહઠક કરવાનો હું જાણ રાખીને હું આપના શરણે આવ્યો છું

શરણ્ય તો શરણાગતની શરણાગતિનો ભાવ જ જુઓ છે એ શરણાગતનો જૂતકાળ ન ઉકેલે એને તો જૂલી જ લાયક ગણી જ લાયક !

દિનબંધી ! મારા સર્વ પાપો મિથ્યા જનજો મારા જીવનમાં અશિદ્ધત જગવતો પ્રતિ, સિદ્ધ જગવતો પ્રતિ, ઉપાધ્યાય જગવતો પ્રતિ, સાધુ જગવતો પ્રતિ, સાધ્વી જગવતો પ્રતિ, બીજા પણ માનનીય અને પૂજનીય ધર્મના સ્થાનો અને પાત્રોને વિષે જન્મ-જન્માતરોના માતા પિતાને વિષે બધુ-મિત્ર-ઉપકારીઓ વિષે, સમ્યક્દર્શનાદિ રતનરથીના આરાધકો કે અનારાધકો વિષે, કે બીજા કોઈ પણ વિષે અજ્ઞાનથી કે અવિધિથી ન આચરવા જેવું આચર્યું હોય ન ઇચ્છવા જેવું ઇચ્છ્યું હોય, એવું જે કોઈ સૂક્ષ્મ કે બાહ્ય પાપાતુષ્ઠી પાપ, મનથી વચનથી કે કાયાથી, કયું હોય, કરાવ્યું હોય, કે અનુભવ્યું હોય, રાગથી દ્વેષથી કે મોહથી, આ જન્મમાં કે જન્માતરમાં એ સમજી ય,

પાત્ર છે માટે હું નિહુ છું દુઃખીત છે માટે એની ગહાં
 ઠડ છું હેય છે માટે તેને છોડી દઉં છું કલ્યાણ મિત્ર
 મમા ગુરુ-ભગવતોના વચનથી આ વાત મને બરાબર
 સમજાણી છે વીતરાગ ભગવતોની એ વાણી એમ જ છે,
 એ વાત મને શ્રદ્ધા પૂર્વક ઠસી ગઈ છે મારા લોહીના ખુદે-
 ખુદમા એ શ્રદ્ધા ગમી ગઈ છે મને એમા કરોય સ્પર્દેહ
 નથી માટે એ અનત ઉપકારી વીતરાગ ભગવતોની સાથે
 હું મારા દુઃખીઓની ગહાં કરૂં છું આજ સુધી જેને દુઃખી
 માનતો ન હતો તેને હવે હૃદયથી દુઃખી માનુ છું જેને
 હેય માનતો ન હતો તેને હૃદયથી હેન માનુ છું ફરી
 ફરીને મને કહેવાનું મન થઈ જાય છે મારા એ સઘળા
 પાપો મિથ્યા થાઓ મિથ્ય જ થાઓ મિથ્યા જ થાઓ
 કદી પણ એ પાપો ફરી ન થાઓ મારા જીવનને આ
 સુવર્ણ દિન છે મારા આધ્યાત્મિક જીવનની આ ચાહગાર
 પળો છે મારા ભવ-ચક્રની આ ધન્યતમ સાધના મને
 વાર વાર પ્રાપ્ત થાઓ આ સાધના મારા જીવનને પવિત્ર
 કરે કૃતાર્થ કરે ધન્ય બનાવે

ભવસાગરમા ડૂબતા મારા જીવનને ઉગારી લેનાર એ
 દેવાધિદેવ અને એ ગુરુદેવો સાથે મને વાર વાર મેળાપ થાઓ,
 એમના મેળાપની પ્રાર્થના પણ વાર વાર થયા કરે એમના
 તરફ મને રોજ બહુમાન ઓળખ થાઓ મારે હવે કશું
 જોઈતું નથી માત્ર મૃત્યુ આજે આવે, આવતી કાલે આવે
 કે વર્ષો પછી આવે મારે તો મારા મોતની જી લી પણ

સુધી આપની શરણાગતિનો ભાવ જોઈએ દુષ્ટતાની ગંડો
જોઈએ અને સુષ્ટતાનું અનુમોદન જોઈએ

આ અનંત સસારમા જે કોઈ ધન્યાત્માએ જે કોઈ
સુષ્ટ કયું હોય તે બધાંની હું અનુમોદના જ કરતો
રહીશ મેં અભાગીઆએ તો મારા જીવનમા એકલા દુષ્ટતા
જ આવ્યા છે, દુષ્ટતા કરીને ય એની શાઆતી લીધી
છે એવા પાપ કરવામા કમી બાકી રાખી નથી ખેર!
તેમ છતાં જેતો જેણે અનંત વિશુદ્ધાત્માઓના પગદે પગલુ
દાખ્યુ છે, એ બધાએ જે જે સુષ્ટ કર્યા છે એ બધાય
સુષ્ટતાની હું ભાવભરી અનુમોદના કરે છું

અનંતાનંત અતીત અનાગત અરિહુ તોના બ-ચતમ
અનુક્રાનોની હું અનુમોદના કરે છું

અનંતાનંત ભૂત-ભાવિ સિદ્ધ ભગવતોના મિધ
ભાવની ખૂબ-ખૂબ અનુમોદના કરે છું

અનંતાનંત આચાર્ય ભગવતોના પવિત્ર પચાચારની
અનુમોદના કરીને કૃતાય જનુ છું

અનંતાનંત ઉપાધ્યાય ભગવતોની શિષ્યાદિને સૂત્ર
પ્રદાન કરવાની ક્રિયાની ભારોભાર અનુમોદના કરે છું

અનંતાનંત સાધુ ભગવતોની મોક્ષ-સાધક કઠોર
એવી સાધુ-ક્રિયાની અતરથી અનુમોદના કરે છું

સર્વ કલ્યાણ કામી ધ્યાવકો-ધ્યાવિકઓ, દેવો અને

દેવીઓના શાસન પ્રભાવના-વૈયાવૃત્ત્યાદિ વ્યાપારોની
અનુમોદના કરે છું

સર્વ કાળના મર્વ આત્માઓના સર્વ કુશળ વ્યાપારોની હું અનુમોદના કરે છું

આ અનુમોદના સૂત્રાનુસારી બને, શુદ્ધ આશયવાળી બને, નિરતિચાર બને

પરમ શુભ શુક્ત શ્રી અરિહત દેવાદિના સામર્થ્યથી આ રીતે મને વારંવાર મહાનુમોદન પ્રાપ્ત થયા કરે

મારી આ પ્રાર્થનાનો વિષય બનતા શ્રી અરિહતાદિ ભગવતો અચિન્ત્ય શક્તિ શુક્ત છે વીતરાગ છે, સર્વજ્ઞ છે પરમ કલ્યાણ સ્વરૂપ છે, જ સારી પ્રાણીઓના પરમ કલ્યાણના કારણ રૂપ છે તે તે ઉપાયો વડે સર્વ પ્રાણીઓ ઉપર ઉપકાર કરનારા છે

એ ઉપકારીઓની સેવા તરફ પાપી એવો હું અનાદિ મોહથી વાસિત હોઈને મૂઠ છું, અજ્ઞાન છું, હિત અને અહિતના પરમાર્થથી અનભિજ્ઞ છું છતાં એમના સામર્થ્યથી હું મારા હિતનો ભણકાર બનું, અહિતથી નિવૃત્ત થાઉં, સર્વ પ્રાણી સાથે ઉચિત પ્રવૃત્તિ કરવા વડે હિતનો આરાધક બનું

હું સુકૃતને ધન્ય છું સુકૃતને ધન્ય છું સુકૃતને ધન્ય છું આ જ મારા જીવનનું ઉત્તમ આસેવન છે

જમદગુરુ ! મારું બાકીનું જીવન આ દુષ્ટતાની ગર્હમાં
 અને સુદૃતોના સેવનમાં જ પસાર થઈ જાય તો કેવો આનંદ
 થઈ જાય ! હવે તો મને વિશ્વની અશરણતા સમજાણી છે
 મારા સુખના સાધન તરિકે જેને જેને મેં માન્યા હતા
 તે બધાંધને મેં શરણ માન્યા પણ અનુભવની ઘપ્પડાએ
 મને એવાત સમજાવી દીધી છે કે એમાનુ એકેય મારે
 શરણ નથી પુણ્યના થોગે કદાચ આ જીવનમાં ક્યારે
 કામિની વિગેરે મને સુખ આપી દે પણ પછી શું ?
 કરોડોનું ધન ભેગું કરી લઈ કિન્તુ એક નથો પૈસો પણ
 મારી સાથે જો સવાતરમા આવનાર ન હોય તો તે કરોડની
 કિંમત શી ? મકાનની સાડા ત્રણ હાથની જાડા પલ
 મારા માટે સવાતરમા ન આવે તો મકાનોને માન શું
 ભૂત શી રીતે માનવા ? અરે ! અહીં આ જ છે નિષ્ઠ
 પેટમાં શૂળ ડિપડે, આખા આગ ઊઠે છે જ્યેષ્ઠ દેવ
 કારમી વેળા ઉત્પન્ન થાય અને મારા જીવનને
 પણ ન શકે તો તેઓને મારે શી રીતે શરણ માનવું ?

ધન્ય હો એ અનાથી-મુનિને કે જેને કંઈક
 પામી જઈને બીજે જ વિષયે સંસ્કાર કરે શકે
 ગયા ! ધન્ય હો એવા અનંત આત્માઓને જેમણે
 શરણ તરિકે સ્વીકારી લઈને સર્વે દુઃખોને નાશ કર્યા

અત્યંત મીઠો ! મને ય જેને આશ્રય કરું તે
 ધન્ય છે એ મારા માટે તો અત્યંત મીઠો જ છે ?

બિખારીના હાથમા ચિતામણિ આવી ભય તે
વખતનો એનો આનંદ શી રીતે વણવી શકાય ?

દુઃખીઆરાનો હાથ ચક્રવર્તી ઝાલે ત્યારનો એનો
આનંદ તો વર્ણનાવીત જ રાખ ને ?

ભલે હને મૃત્યુ આવતુ મૃત્યુનો ગને કશે ય ડર
નથી જેની વામનાઓના મૃત્યુ થતા નથી એના મૃત્યુને
પરજોખના ભયની આગાહીઓજ ભયકર બનાવી મૂકે છે
હાયાના મૃત્યુ થના પહેલા જે શરવણને શરણાગત બનીને
વાસનાઓના મોત લાવી દે છે એને તે વળી મૃત્યુના
ભય શા ?

અરે ! વામનાના મૃત્યુ મિવાય બીજા મૃત્યુ જ
કયા છે ?

જન્માતર પ્રાપ્ત કરવો, કાયા-પવટ કરવી એ તો
ફાટેલા કપડાને મૂંઝીને નવું કપડું પહેરવાની એક ક્રિયા
માત્ર છે

કામિક મૃત્યુના તે ડર હોતા હશે !

નિભયને તો વળી મોત હોતા હશે !

વાસનાઓના શમન કરી દેનારને તે કોઈ ભય રહી
જતો હશે !

જગદ્ધવ-વિભૂતિ ! મારી વાસનાના ખખ્ખરો ભર
વામા મે અનેક જીવોને ફૂલવ્યા છે પીડ્યા છે એમને

હું ખો જન વ મતી હવે તુ મળ્યો છે મને મારી
આરાધનામા પૂરા વિશ્વાસ છે ભલે અગ ગળી ગયું હોય,
માથે પળિયા આની ગયા હોય, મો જોખુ થઈ ગયું હોય
આમીઓ લચી પડી હોય ગળા ઉપર લગ્નતુ માથુ મૂકી
રહ્યું હોય એ બધું ય શક્તિ વિહોલુ થવા છતા તારા
તત્વજ્ઞાને, તારા આલબને મારા અતગ્મા કોઈ નથી જ
શક્તિનો સચાર થયો છે એના બળ ઉપર તો હું એક
ભવના નહિ કિન્તુ ભવોભવના સચિત્ત પાપ કર્મોનો, પાપ
વાસનાઓનો કચ્છરઘાણુ કાઢી નાખીશ

એ વાત સાચી છે કે શારીરિક બળની મદદથી શક્ય
બનતા એવા બાહ્ય કઠોર તપ હું કદાચ ન કરી શકું, કે
ઉગ્ર વિહાર ન કરી શકું, કે પુનઃદિને પરાધીન એવો હું
ઉત્તમ કક્ષાનું દાન ન કરી શકું પણ તો ય મુ થઈ ગયું ?
મને જે આપ મળ્યા છે એ એવા કરુણાનિધાન મળ્યા છે
કે હવે આવા ગમીયા બળને જેવાને ય એનું કલ્યાણ માધી
લેવામા કશોય વારિ આને તેમ નથી

રાજપાટના ત્યાગ આપે કર્યો, આપે કઠોર તપ તપ્યો
અને ઘોર-પરીવક્ર મદ્દા, આપે ઉગ્ર માધનાઓ સાધી,
અને એની ફલશ્રુતિ રૂપે આપે સર્વોચ્ચ કોટિનું સિદ્ધપદ
પ્રાપ્ત કર્યું હવે મારા જેવાના કલ્યાણ માટે તો આપનું
આલબન તો અજબ ગમજનું કાગળુ બની ગયું

આપના જેવા ઉગ્ર વિહાર, ઘોર તપ, કે ઉચ્ચ ત્યાગ તપ

કોઈ કારતુ અમે ન કરીએ તોય આપનુ આવળન માત્ર અમને તારી દેના મમર્થ જની જાય છે આપની સાથે એકતાન થઈ જઈએ, એટલામા જ કર્મોની લેખડમા સુર ગોચ પાઈ જાય છે અને અમખ્ય લેખોના મચિત કર્મોનો એક જ ક્ષણમા ભુકો બોલાઈ જાય છે આપનુ ગાન ગાઈએ અને પુણ્ય કર્મના ઢેરના ઢેર ખડકાઈ જાય છે, આપનુ કીર્તન, આપનુ ભજન, આપના ચરણનુ સ્પર્શન પણ વિધુતના પ્રચન્દ બળ જેવુ છે એ વખતે આત્મા ઉપર એવા સખ્ત ઝાટકા લાગે છે કે બાત્રી પડેલા, ચોટી પડેલા, ખુબ સારી રીતે જામી પડેલા, આત્મા સાથે એકમેક જેવા થઈ ગયેલા કર્મો લિખડી લિખડીને બહાર ફેંકાઈ જાય છે પાપ-વાસ નાઓ તે બાત્રીને ખાખ થઈ જાય છે

ત્રિભુવનપતિ । સિંધપદ મેળવીને આપ તો અનતાનત હોયોના તારક બન્યા આપના આવળનને પામીને અનતાનત હોયો તીર્થઠર પદને પામી ગયા, આપના જ આલબને અનતાનત માધુ-ભગવતો ઘોર અને ઉમ્ર સાધનાના કઠોર માર્ગે કદમ ભરી શક્યા, એ બાદ અખ્યતર આપત્તિઓને હુકાવી શક્યા અને વિગેતા બની વિજયત્રીને પણ વરી ગયા

આપના આલબનનુ આ અદ્ભુત કામલુ ।

અને અમારા જેવાનુ ય કામ થઈ ગયુ ને ? અરિહુત સિંધ અને સધુ ભગવતોના આલબને અમે ય કર્મોની બારે રીબાલુમાથો ઉગરી જવાના

ધમ આપે સાધ્યો, જિવ્ય પદો આપે મેળવ્યા,
અને અમે તો આપને નમ્ના કે તથા ! આપને સ્પર્શ્યા કે
વિજયશ્રી વર્ચા !

આપ કૃપાલુ ભગવતોએ જિવ્ય કોટિની ધર્મ-સાધના
પ્રાપ્ત ન કરી દોત તો આ જિવ્ય પદોની પ્રાપ્તિ ન થાત
જિવ્ય પદોની સિદ્ધિ વિના અમે જાને નમન કરતે, કેના
ચરણ જૂમતે, કેની શરણાગતિ લેતે ? જેવા તેવાના નમ
નાદિમા અમારા કથાય ભવીવાર ન આવત અમારા દારિદ્ર
તો આપના જ નમનાદિથી ટળી શકે એ શક્તિ તો
અપને જ વરી છે

પરમાત્મનું ! સત્વહીન એવા અમને તો
આપનો ધર્મ ખરેખર કમી ગયો આપે નિદેશેલા
કનાજીકર માગે કદાચ અમે ન યઈ શકીએ તો ય
આપને નમન-વદન કે આપનું અર્ચન જ આજે તો અમારા
માટે મુક્તિનો માગ બની ગયેલ છે અમારના ત્રિવિધ
તાપોથી સતપ્ત બનેલા અમારા માટે તો આપનો ધર્મ
પરમ-શાન્તિ આપનાજો બની જશે કેવી મળતી વાત છે
કે આપ સૂર્યશા નથી પણ દીપકશા છો સૂર્ય તો પ્રકાશ
આપના કરે પણ કોઈને ય સૂર્ય ન બનાવે, દીપક પ્રકાશ
આપે અને જે પ્રાઈ એનું સ્પર્શન કરે એટલા માત્રથી જ
એને દીપક બનાવી દે

લોકપ્રદીપ ! માટે જ તો અમે આપને ભજીએ છીએ !
આપનું ધ્યાન કે આપનું જ્ઞાન જો અમને આપ સમાન

જનવી શક્ય હોત તો અમારા માટે એ જ્ઞાનતાન વ્યર્થ હતા, પણ તેમ નથી આપના એ જ્ઞાન-તાન તો અમને ય આપ સમાન બનાવી શકે છે

હુ ખી જન વત્સવ વિજુ ! આ વિચાર પણ મારા માટે તો અત્યન્ત સ્વસ્થ આનંદનું અનોખું સાધન બની ગયો છે આજે તો હુ છાતી ઠોપીને ઠંડી ચકુ હુ કે મારા દુહોળે કે મારા અવગા પુરુષાર્થે માફ જીવન આપત્તિઓથી વીટળાઈ જાય, મારા ઘરમા લાખ-લાખ નાગ ફરતા રહે, ચારે બાજુથી મને ફટકા પડતા રહે, અરે ! “કાલે ખાવુ શુ ?” એ પ્રશ્ન પણ મનમા ખડો થઈ જાય, મારા અતિમ દિવસોમા સ્વચ્છને પણ મને ધિક્કારે, મારી સેવા ન ઉઠાવે, મારી સામુ પણ ન જુએ તોન મારા નામ ! હવે હુ દીન ન બનુ મને આ વાતનો જરા ય યોગ નહિ થાય એટલુ જ નહિ બ કે આપત્તિઓને પચાવવાની તક મળ્યાનો આનંદ થશે

જ્યા સુધી મારી પાસે આપનુ સ્મરણુ છે, મારા લોહીમા આપનુ નામ પરગમી ગયુ છે, મારા આત્મમા મ આપ રમી રહ્યા છો ત્યા સુધી હવે હુ કદાપિ દીન હુ ખી યનાર નથી, દીનતા જેવી વસ્તુનું અસ્તિત્વ જ મારા મનમાથી કુમાર્ધ ગયુ છે પરમેષ્ઠિ સગવડ મળ્યા પછી દીનતા શેની ? હવે તો ત્યારે જ પોક મૂકીને રોઈશ કે

જ્યારે મારી પાસેથી આપ ચાલ્યા જશે, ત્યારે જ લીત માથે માથું અકાળીશ, ત્યારે જ ખાવાનું બંધ કરીશ, અરે ! ત્યારે જ અકીલુના જે ટુકડા મોમા મૂકી દર્શિ જ્યારે મેં આપને ગુમાવી દીધા હશે ! મારા આરાધ્ય દેવ ! આપને આ સેવકની વિનમ્ર પ્રાર્થના છે કે આવું તો કદી થ ન બનજો, મારા માથે મેરૂ જેટલી આપત્તિઓ એક સાથે તૂટી પડજો, સ્વયંભૂરમણ સાગરના પાણીના ટીપા જેટલા દુઃખ આવી પડજો પરંતુ આપનું સાન્નિધ્ય કદી ન હટજો આપની સાથે બધાએલી પ્રીત અતૂટ રહેજો એમા તો કદી ભગ ન પડજો

મારી પાસે આપ છો તો વિશ્વનું સઘળું ય સુખ મારા ઘરણું છે ! મારી પાસે આપ નથી તો મારા પ્રાણ નથી, મારા જેવો દુઃખીઆરો વિશ્વમા કોઈ નથી આજે માગ આનંદનો પાર નથી શરણાગતિના ભાવમા કેટલું બળ છે એ અનુભવથી સમજાયું છે જેણે પાપો કરવામા પાછી પાની કરી નથી, એવા તુચ્છ આત્માને પણ આ શરણાગતિનો ભાવ કેટલું આવાસન આપે ■ । કેટલી અદ્ભુત શાન્તિ આપે છે ! એટલું જ નહિ કિન્તુ એ ભાવ જ એની ખરી મા બને છે એના અસખ્ય લવ નોના ભાવ દારિદ્ર ફેડી નાખે છે કરેલા પાપોના ફળઉપે ભાતીમા છવાઈ ગયેલા ઘોર સ્વધકારને એક જ પળમા ઊંચકી લે છે, લવન લવવા બેસુ બનાવી આપે ■

કરૂણા સાગર ! હે અરિહંત ભગવતો હું આપના
ચરણોનું ભાવ શરણુ સ્વીકારૂ છું

અનંત ઉપકારી હે સિદ્ધ ભગવતો ! આજે હું
આપને શરણે આવીને મારા જીવનને ધન્ય બનાવું છું
કઠોર સાધના પથના યાત્રી હે આધુ ભગવતો ! આપના
આદર્શ જીવનનું શરણુ સ્વીકારી હું ભારે ખુમારી
અનુભવું છું

સમગ્ર વિશ્વની માતા રૂપ હે ધર્મ-માતા ! તારા
જોડે આવીને મારા સઘળા સત્તાપ કામી નાખું છું

આજે મને કોઈ વાતની કમીના નથી મારામા
હીનતાનું નામ નથી મને હું ખનેા લેશ નથી મારો
આનંદ અમર્યોદ્ધ બન્યો છે મારૂ જીવન ધન્ય બન્યું છે
આજે જ મારી જન્મદાત્રી માતા રત્નકુસી બની છે મારૂ
કુળ પવિત્ર થયું ॥ મારી જન્મભૂમિ ગૌરવશાલી બની છે

બસ મારા સુખનેા કોઈ પાર નથી સુખિતા
સુખ મને મળેા કે ન મળેા મારે તો શરણાગતિનું સુખ
જ ઘણું છે મુક્તિ મળેા કે ન મળેા, પણ મારા નાથની
લક્ષિત તો મને ભવોભવ મળ્યા કરેા, બસ મન્યા જ કરેા

અશરણુ શરણુ ! તારી જ કૃપાથી મળી શકતું
પરમાત્મપદ મને પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી હવે મને ન
જોડીશ શરણે આવેવાને વેગજો ન કરીશ અનાદિના

કુમસ્કારના ઝેર ગમગમીને, દીચી દીચીને પીધા છે
છના તાની શરણાગતિનું અમૃત ચાખ્યા પછી તો ૮ એ
ઝેર પીવાની કુટેવ સદતઃ બૂઠી જ ગયો છું, પણ તેમ
છના કવચિત્ કદાચિત્ એ ઝેર તરફ નજર થઈ જાય તો
રીસઈ ન જઈય મને તરછોટી ન હઈય મારી આટલી
અગ્નિ છે એવક ભાવથી આટલું ફરી ફરી વિનવું છું કે
શરણે આવેલાને કોઈ પણ સંયોગમા ઠાડી ન મૂકીશ

આજે શરણાગતિ મેળવીને મેં મારા જીવનના પાપ
તોડ્યા, પાપ-વાસનાઓ તોડી પણ એથી ય મોટી સિદ્ધિ
તો મેં એ મેળવી છે કે મેં આજ કુમસ્કારના અનુબંધ
તાડી નાખ્યા તે જ મને સમજાવ્યું છે કે, માનવ-જીવનનું
પહેલામા પહેલું સર્વ સામાન્ય કર્તવ્ય જો કોઈ હોય તો
જન્માન્તરોમાં આની આવતીકુસસ્કારોની પરપરા (અનુબંધ)
ને તોડી નાખવાનું, અને શુભ-પરપરાને આગળ ધપાવવાનું
છે શુભ પરપરા આગળ ધપે નહિ તો ધર્મની સાધક
ઉત્તમ મામથી ફરી-ફરી મળે નહિ

શરણાગતિ-કુટુંબોની ગહા અને સુકૃતોની અનુમોદના
અશુભ-પરપરાને મધૂર્ણ રીતે જેર વિખેર કરી નાખે છે
નષ્ટ-વિનષ્ટ કરી નાખે છે શુભ-પરપરાઓની આકળ સાથે
નવા શુભ અંકેડાઓ ગોઠવતી જાય છે

શરણાગતિના ભાવનું વારવારનું સેવન ઉત્તમ ઔષધના
વિધિપૂરક સેવનની જેમ એકાંતે કે યાજુકર બને છે
યાવત નિર્વોણ પદનું સાધક બને છે”

એટલે હવે મારી તો ફરજ થઈ પડે છે કે બવો
બવના અશુભ અનુભવોને અટકાવી દીધા પછી દુન્યવી
આશ સાચો કરવી જોઈએ નહિ એ સંબંધો ભૂલી જઈને
સતત આ શરણાગતિના ભાવથી ભાવિત થયા કરવું જોઈએ
આ પ્રમાણે કરતો રહીશ તો અશુભ-ભાવો જાય થશે
અને શુભ ભાવોના ખીજ અકુરિત થશે

પરમાત્મનું ! આ સુકૃતોનું અનુમોદન મને સમ્યક્
પ્રકારે વારંવાર થયા કરે! મારા વિશુદ્ધ ભાવ પૂનઃ મને
આ સદ્ધર્મની પ્રાપ્તિ પુનઃ પુનઃ થાઓ એ અનુમોદનામા
નિમિત્ત બનતા અરિહંતાદિ મહા નમસ્કરણીય પરમાત્માઓ
અને વિશુદ્ધિના માર્ગે ચાલ્યા જતા પરમાત્માઓને મારો
પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર થાઓ

સર્વજ્ઞ ભગવતોનું આ હિતકારી શાસન સમગ્ર વિશ્વમા
વ્યાપી જાયો! સર્વત્ર જયવતુ વર્તે! સહુને સમ્યગ્ગતનની
પ્રાપ્તિ થાઓ! સર્વ પ્રાણીઓ યોધિષ્ઠીજીને પ્રાપ્ત કરી સુખી
થાઓ! સુખી થાઓ! સુખી થાઓ!

સર્વ જીવોના કલ્યાણની ભાવના મારા આત્માને પવિત્ર
કરે! વિશુદ્ધ કરે! મારા ચિત્તની નિર્મળતા મને દેશ-
વિરતિનો માર્ગ અપાવે! મને સર્વવિરતિ શ્રમણ ધર્મ પ્રાપ્ત
થાઓ! મને નિર્ઝન્ય સુરદેવની પ્રાપ્તિ થાઓ! એ ધન્ય
દિન વહેલામા વહેલો આવે! જે દિને સસાર ત્યાગ કરી
કર્મ-યત્રુ સાથે લીધણ સત્યામ જોડવા હું બહાર પડું

એ મગજમય દિન મારા જીવનને મગજમય બનાવશે
જે દિને અપ્રમત્ત-ભાવમાં હું સતત વિકસતો રહીશ

ક્યારે એ પવિત્ર-જીવન આવશે જેમાં મારા કંઈ
રૂવાડામાં ય વાસનાનું નામ નહિ હોય!

ક્યારે સમગ્ર વિશ્વના સર્વ-જન્તુને આવરી લેતો
હયાનો પ્રકૃષ્ટ પરિણામ જાગશે! જેના બળે વિકરાળ પશુઓ
પણ પોતાની પારસ્પરિક દુશ્મનાવટ બૂલીને મારી પાસે બેસી
જ રહેશે

ક્યારે હું કલાકો સુધી પન્નાસનમાં બેસી જઈને
દેવાધિદેવોના તાનમાં એકમેક થઈ જઈશ!

ક્યારે કાયાની આળસ ધાળ કરવાનું મૂકી દઈ કાયાને
કચડી નાખતી ઘોર પ્રતિજ્ઞાઓ ધારણ કરીશ!

ક્યારે તરણ તારણ ગુફાદેવોના અરણ્યમાં આળોટીશ!
એઓશ્રીનો પડતો બોલ ઝીલી લઈને મારૂં કર્તવ્ય પાશ
ઉતારીશ! ક્યારે મસ્ત સ્વાધ્યાયની ધુનમાં ગાડો બની જઈશ!

મારી શરણાગતિનો ભાવ જો વિશુદ્ધ હોય, મારા
અંતરનો આ અવાજ જો તફા સારૂ હોય, મારૂં હૈયું
પાપના પશ્ચાત્તાપને પોક મૂકીને રોઈ રહ્યું હોય તો એના
ફળ રૂપે મને આ ધન્ય સાધના વહેણમાં વહેલી તકે પ્રાપ્ત
થશે મારા જેવા અનેકને મારા ધર્મના ફળ તરિકે પવિત્ર
જીવનનો લાલ થશે સર્વત્ર ક'યાણુ થશે

ભગવત! મારી આ કલ્યાણ કામના આપ સાબળો!

તો ઊ જ પણ હવે સેવક ઉપર જરા ધ્યાન પણ આપજો
અને એની કામના પાર ઉતારજો

અરે! જુઓ, આપ તો વીતરાગ છો આપનામા ન
મળે રાગ કે ન મળે રોષ કેઈ આપનું પુત્રન કરે તો
આપ રીઝો નહિ તેમ કેઈ આપનો અવજુવાદ બોલે તો
આપ રીસાઓ પણ નહિ આપ તો ઉદામીન બની ગયા
છો કેમ વાડે! તો શું આપ જમાડે કશું ય સારું પણ
કરવા લગ્યાર છો! અમારી અરજી આપ નહિ સૂજો!
એની ઉપર ધ્યાન નહિ આપો! તો પછી આ બધું ય
શરણ નકામું છે!

પણ જરા જુઓ દુનિયામા બહુ જ પ્રચલિત બનેલી
માન્યતામા હું મુઝાઈ ગયો “ઈશ્વર સહુને સુખી કરે કે
તેજ કોઈને દુખી કરે, તેની ઈચ્છા વિના તો પાહડું ય
ન હોયે”

ના ના ઈશ્વર જો સર્વ શક્તિમાન હોય તો શા
માટે કોઈને પણ દુખી કરે! અને જો ઈશ્વરને પણ
પ્રત્યેક વ્યક્તિના કર્મ તરફ જોવું જ પડતું હોય, અને તે
અનુસાર સુખી-દુખી કરવાના હોય તો સુખ દુખ
આપવાની પ્રત્યેક વાગત જો કર્મમા જ કેમ ન માનવી!
શા માટે ઈશ્વરને વચ્ચે લાવવા, અને એમને આપણા
દુખના સર્જક કહેવા! આમા તો ઈશ્વરનું વીતરાગ
સ્વરૂપ જ વિકૃત થઈ જાય દુખના દહાડામા ઈશ્વર ઉપર

જ ધિક્કાર હટવા લાગે આ માન્યતા તો બિલકુલ
બરાબર નથી

હવે પ્રશ્ન થાય છે કે તેઓ કાંઈ કરતા ન હોય
તો પછી ઈશ્વરનું પુનઃન શા માટે કરવું ? અરે ! ફરી
કેમ આ પ્રશ્ન ઊઠે છે ? પૂર્વે જ મને એક વિચાર મળી
ચૂક્યા છે કે એમની ભિન્ન ધર્મ સાધનાઓ જ એમને
સિદ્ધ બનાવ્યા હવે હું તેમને નમુ એટલી જ વાર,
એમનું ધ્યાન ધરૂં, એમનું નામ જપુ, એમના ચીધ્યા
માર્ગનો પક્ષપાતી બનું કે મારા કર્મોનો જે ખારો બાક્યો
જ હટકો નામ જપતાની સાથે જ તેજ પળે-અનત
અનત કર્મો સાફ થઈ બધા ધ્યાન ધરનાની સાથે જ કાળો
પાપ-વાસનાઓ તરૂં કાઢી પડી જાવ ઈશ્વર તો
રીઝે ત્યારે ફળ કે આ તો જે ક્ષણે પરમાત્માનું આલબન
લીધું તે જ ક્ષણે અશુભ કર્મોની વિભાવ, અને શુભ
કર્મોનું એકધારું આગમન, તેજ ક્ષણે આનંદ-શાન્તિનો
અનુભવ, તેજ ક્ષણે હેયુ આનંદથી છલોછલ ! તેજ ક્ષણે
નસેનસમા પ્રસન્નતાનું વહેણ ! તે જ ક્ષણે અવર્ણનીય
આહ્લાદથી નાથુ તર થઈ બધા !

પરમાત્મા વીતરાગ છે, શેષ અને તોષ વિનાના છે
તેમ છતાં પણ નામ જપવા દ્વારા, શુભ ગાવા દ્વારા, ધ્યાન
ધરવા દ્વારા કે તપ તપવા દ્વારા આલબન લેતાની સાથે
જ ચોટી ગયેલા કર્મોમા કપ થરૂ થાય છે, ક્ષણે જે ક્ષણમા
તો એ બિહળીને આત્માથી ભુદા પડી બધા છે

એમનું કમં તરિયેનું અસ્તિત્વ જ મીઠી તપ ઈ
ધીજ દેઈને પણ નમીએ, એનો નામ-જપ કરીએ કે
માયુ દેઈને લોહી મળીએ તે। ય કયુ યાય નહિ !

શાધી આમ બનતુ હશે ! એનો ઉત્તર એક જ છે
કે એ વીતરાગના ભાવમા એની કો'ક શક્તિ પટેલી છે
જે શક્તિ વીતરાગનું આગ બન લેનારને કમં-મુખ મી
દેવા પગર કાગેલ છે

એ શક્તિનું મ્વડપ વર્ણવી શકાય તેમ નથી કેમકે
એ વર્ણનાવીત છે એનું ચિત્તન કરી શકાય તેમ નથી,
કેમકે એ અચિન્ત્ય છે, અગમ અને અગોચર છે

અનતથ વદન હો એ વીતરાગ ભાવની શક્તિને ।
અનતથ વદન હો એ વીતરાગ ભાવને । અનતથ વદન
હો એ વીતરાગ ભગવતોને ' વીરાગીઓને ।

વીતરાગદેવ સ્વય કયુ ય આપતા નથી, એમ છતા
ઉપચારથી કહી શકાય કે મારા સમગ્ર મુખનું, મારી સમગ્ર
શાન્તિનું કારણ એજ ઉપકારી ભગવતો છે એના ધ્યાનથી
ભજનથી, સ્તવનથી જ મને મુખ શાન્તિ આપડયા છે માટે
એમને જ મને મુખ શાન્તિ આપ્યા છે એમ કહેવામા કોઈ
હરકત નથી

અગ્નિની ઈચ્છા નથી કે "મારી પાસે આવનારની
ટાંક હું ઉડાડી દઉં " છતાંય તેની પાડે જનાર માણુમની
ટાંક ઊડી જતા તે માણુસ કહે છે કે અગ્નિએ મારી

ટાઢ ઉગડી નાખી !” ભલે તે માણસ ત્યા ગયો તો ટાઢ
 ઊડી પણ સાથે એ પણ જૂલવાનુ નથી કે ત્યા જવા છતા
 ને અગ્નિ જ ન હોત તો ટાઢ કેણુ ઉડાડતે ? અગ્નિએ
 પોતાનુ એવુ ઉચ્ચ-સ્વરૂપ પ્રાપ્ત કર્યું માટે જ ત્યા
 જવાથી ટાઢ ઊતરી છે માટે ટાઢ ઉડવામા શાબાશી
 જનારની નથી કિન્તુ ઉપકાર અગ્નિનો માનવાનો ॥

દેવાધિદેવે સ્વયં કથ્યાણુકારી શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત કર્યું
 તો એમનુ આલેખન લઇને અમે મમાર-સાગરનો પાર
 પામીએ છીએ માટે શાબાશી અમારી નથી અસીમ ઉપ
 કાર એ પરમેષ્ટિ-બગવતોનો છે

ને એ નહોત તો ? આ કથના પણ ઠેટલી ભયકર છે ?
 આખા વિશ્વમા સુખ અને શાંતિ કયાય ન હોત !
 ઠાઈ ઠાઈનો મિત્ર ન હોત ! સહુ સર્વના દાના દુશ્મન
 બની ગયા હોત !

વિશ્વમા સર્વત્ર અધકાર હોત !

દરેકે દરેક આત્મામા દુખના અધાર-પટ બ્યાપી
 ગયા હોત !

એમણે પોતાનુ વિશુદ્ધ અસ્તિત્વ વ્યાખ્યુ છે માટે
 જ છુનો સુખનો પણ લવલેશ પ્રાપ્ત કરી શક્યા છે

ચિતામણિ-રત્ન જડ છે, છતાં ય ને એની આરા
 ધના કરનારને ઇચ્છત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે તો
 વિશુદ્ધિના ચમકારાઓથી ચમકી રહેલુ, કાર્ણવના છલકતા

સરોવર સમુ, અનંત જ્ઞાન પુજ સ્વરૂપ-આ ઝળહળતુ
ચૈતન્ય એના આરાધકને તેને તેજ ફણે મુખ શાન્તિ કેમ
ન ચખાડી આપે !

મારા છવન શુકાની ! આપના સ્વરૂપની વિચારણા
જ્યારે જ્યારે કરે છુ ત્યારે આપના તરફ માત્ર હૃદય ભાવ
બધું બની જાય છે શિર એકદમ ઝુકી પડે છે આપની
મહાન સિદ્ધિને અનંતશ વહના હવે આપના અમર
વિના હું કેમે કરી રહી શકુ તેમ નથી

આજ આપ મારી પાસે નથી જ્યાં આપ છે
ત્યાં પણ આપના હૃદયમા મારો વાસ નથી મારા એક
તુલને તો, આપના પવિત્ર અતરને ખૂલે ખૂલે રજા આપ
શાતુ મળે ?

જેર, જો બધું બલે ન મળે પણ મારા હૃદયમાં
જો આપ વસી જાઓ તો મારે બીજા કશું જ નથી
એક જ વાર મારા અતરની શુભસીમાથી દેવેન્દ્ર હૃદય
કરી નાખુ, શુભોના નીરનો છટકાવ કરું હૃદય
મુગધી પુષ્પોના છાંટ રોપી હૃદયને મૃદુ બનાવું
જો આપ પધારી જાઓ, સદાને માટે મારે હૃદય
હું તો એમ જ માનીશ કે મારે તો હૃદય સદા
ઊમટયા છે, મારે ત્યાં ત્રણેય દેવો રહેવા માટે

જે અતરમા આપની પદમુદ્રા રહે તે જ
મોહની તો શી શુભાશય હવી કે જે મને મોહી રાખે

રમા ન મળે કોઈ વિકાર, ન મળે કોઈ વાસના, ન મળે
ચેત્ક, કે ન મળે સત્તાપ, ન મળે આધિ કે ન મળે ઉપાધિ

પ્રભો! આજે તો આ દાસની કુપટી સાફ થઈ ગઈ
છે ગુણોની સુગધિ પણ મહેક મહેક કરી રહી છે આપ
પણ પધારી ગયા હો અને આપની પ્રીતમા સેવક પણ
જ્ઞાન બુદ્ધ્યો છે એના મનોમદિરમા હવે બીજા કોઈને
પ્રવેશ મળી શકે તેમ નથી કેમકે આપનો નેત્ર કુવીન
છે જ્ઞાનદાન છે પોતાના માથે સ્થામી તો એક જ રાખશે

પણ હવે આપ ન જશે આપની પ્રીત અલગ
જનલો મારા અંતરમા આપ રહો, અને મારા હૃવનમા
આપની આજ્ઞાનુ અહર્નિશ આરાધન રહો આપની આજ્ઞાનુ
મતત પાલન રહો એનું પાલન જ મારા હૃવનનુ એકનું
એક કર્તવ્ય બની રહો એનું આરાધન જો મને એ ભક્તિથી
પણ અધિક આપની ભક્તિ આપે, પછી મારે શું જોઈએ?
ભક્તિનો લોગ આપીને મારે કશું ય જોઈતું નથી, અને
ભક્તિનો યોગ મેળવીને તો મને કશી જ ઈચ્છા રહેતી
નથી વળી આપની અવજ્ઞા તો મારા યોગ-મ મારનું કારણ
છે આપની વિરાધના કરનારા રૌદ્ર હુ જોનો દડ મેળવે
છે કર્મ-સત્તા એનો કેટો મૂકવી નથી

દેવાધિદેવ! એ હુ જોનો તો મને કંઈ નથી, એ
હુ જોને હુ ચેતી નથી કિન્તુ આપના જેવા એકાત કરૂણા
શાલી, એકાત ઉપકારીની અવજ્ઞા કરવા સુધીના પિદ્માઇ મને

પ્રાપ્ત થઈ જોનો જ ત્રાસ થાય છે માનવ બન્યો છતાં
કૃતજ્ઞાને ન ઓળખી તો હું માનવ નથી નરપશુ છું
પુનઃ વિનાશ બાહુ પ્રાણી છું નથી તો હું માનવમા, કે
નથી તો પશુમા મારો નબર

હવે આપની અવજ્ઞા કબ્બાનું મને કી વિ ન
થાઓ. સ સારના તુલ્ય ભોગ મુખોમા લવચારુંને આપની
આજ્ઞાને હું કદી પણ ન અવગણું, આટલું તો હવે શેષ-
લવનમા જરૂર બની રહેલો

આપની આજ્ઞામા એક જ બાબત ॥ આશ્રય સ સાર
વધાઈ હોવાથી હેય છે સવર, મોશનું કારણ હોવાથી
ઉપાદેય છે ,આપે નીરૂપેલા સમગ્ર દર્શનની વાતનો સાર
આટલામા જ સમાઈ બય છે બાકીનું બધું ય આ મુદ્દિ
જ્ઞાનના વિસ્તાર દ્વય છે

લવનના જગતી મુખોને જતા કરીને જેમણે આ
મુદ્દિ જ્ઞાનને આવમયું, અપનાવ્યું, લવનમા ઉતાર્યું તે
પુણ્યાત્માઓને ધન્ય હો. જેમણે લવનની પાંચે પાસે આપની
આજ્ઞાના યોગ અને મેમમા વીતાવી તે ભવ્યાત્માઓને
મારા પુન પુન વદન હો. આપની આજ્ઞાનો યોગ સાધીને
અનંતાનંત આત્માઓ મુક્તિ પામે પામ્યા ભક્તિ ભાવને
વધી ન્યા મુધી એ આજ્ઞાનો યોગ જે કોઈને ન થયો
એમના દારિદ્ર ન ટળ્યા, એમના ત્યાગ અને તપ કાનકદ
બન્યા, એમના ધ્યાન નિષ્કુળ ગયા, એમના મ સાર-ત્યાગે
પણ એમને અતોશ્રદ્ધ-તતોશ્રદ્ધ કરી મૂક્યા

ન્યા સુધી આજ્ઞા યોગ પ્રાપ્ત થાય નહિ ત્યા સુધી
 જીવન જીવન શરૂ થાય નહિ જીવના જીવન વિનાના જડ-
 જીવન તો અનતા કર્યા છતાં ય દુ ખોથી મુક્ત ન થયા
 હવે ક્યારે એ જીવ-જીવન પ્રાપ્ત થાય ક્યારે એ આજ્ઞા-
 યોગ પ્રાપ્ત થાય? ક્યારે એના દોષની (રક્ષણની) પ્રાપ્તિ
 થઈ જાય? જૂનકાળમાં જે કંઈ અનંત સુખના સ્વામી થયા
 તે બધાએ જડ-જીવનને દૂગાવ્યા હતા અને જીવ-જીવન
 અપનાવ્યા હતા ભવિષ્યમાં પણ જેમને અનંત સુખના
 સ્વામી થવું હશે તે બધાય જડ-જીવનને દૂકનાવશે અને
 જીવ-જીવનનો આરભ કરશે વતમાનમાં મારે પણ એ
 મુક્તિ જોઈતી હોય, મુક્તિ ન મળે ત્યાં સુધી ચરણની
 મઢ-મસ્તી ભરી ભક્તિનો ખપ હોય તો હવે અતરથી
 જડ-જીવનને ધિક્કારવું જોઈએ શક્ય એટલું દૂકનાવવું
 જોઈએ અને જીવ-જીવનના એક માત્ર પક્ષપાતી બનવું
 જોઈએ, શક્ય એટલું જીવ-જીવન આસ્વાદવું પણ જોઈએ

પ્રતો! આપની આજ્ઞાના યોગથી જ કમ' પિજરો
 તોડી શકાય તેમ છે, એ આજ્ઞા યોગથી જ પાપ-વાસના
 એના સર્વનાશ નોતરી શકાય તેમ છે તો મને એ આજ્ઞા
 યોગનો કટુર પક્ષપાત પ્રાપ્ત થાઓ એની શીઘ્ર પ્રાપ્તિ
 થાઓ એજ મારું મર્વસ્વ બની રહ્યો

મોટા મોટા રાજવીઓ તારો આજ્ઞા-યોગ સાધીને
 રાજર્ષિ બન્યા, શાલિભદ્રજી જેવા સુખ મભર આત્માઓએ

આજ્ઞા યોગ સાધીને પરમર્ષિ પદ મેળવ્યું, અવનમદ્રણ
જેવાએ પણ પોતાનું શ્રેય સાધ્યું, મારા નાથ! આપે
બતાવેલા ઈશ્વરને તો અગણિત આત્માઓએ અપનાવ્યો
જેણે આ ઇશ્વર સાધ્યો તેણે પોતાનું કન્યાલુ સિદ્ધ કરી
લીધું એમના પૂર્વ જીવનોમા ગમે તેવા વામનાના ઝાઝવાતો
ઝીંકાતા હતા, ગમે તેવા માયા પ્રપચો ખેડાતા હતા ભય
કર રણ-સમારો પણ રમાઈ ગયા હતા, તોય આપના
આજ્ઞા યોગને પ્રાપ્ત કરતા જ તે બધું ■ જાણે માફ થઈ
ગયું હતું આજ્ઞાને વફાદાર રહેવાની એક જ તમન્નાએ
સધારું ય પાતક ધોવાઈ ગયું હતું એ સધાગી કુટેવો
વીસરાઈ ગઈ હતી

કેવું પ્રચણ્ડ સામર્થ્ય હશે તારી આજ્ઞામા! આજ્ઞા
ઠારક તારામા!

હે વિશ્વવત્સલ! મને તો આવું કશું ય પ્રાપ્ત થયું
નથી પણ તેમ છતાં આજે મને જે શરણાગતિનો ભવ્ય-
ભાવ પ્રાપ્ત થયો છે તે મારી નિરાશાના વાદળોને જરૂર
વિખેરી નાખશે, માગમા કેઈ દેવી બળનો સુઆર કરશે,
મારો કેટો ન મૂકતી વાસનાઓ હવે નાસભાગ કરી મૂકશે
મારા અધકારમય જીવનમા આજે પ્હો ફાટયો ■
આવતી કાલે અરૂણોદય થશે અને પછી સન્ધ્યા-સાધનાનો
સૂરજ ઝગમગારા ઠરતો ડોકારો મારા જીવનમા પ્રકાશ
પાથરશે

પ્રભો ! સેનની ચાચના નિરૂપ ન બને હો ! આને
 જ મે સમગ્ર મમાર ઉપરવી માફ ફિવ ઉઠાવી લીધુ છે,
 આપની પાને એને મૂની દીધુ ઈ એટલે હવે આપ મારી
 લગીરે ઉપેક્ષા ન કરો. બમ હવે તો આપના મોહક
 સુખારવિન્દના દર્શન કરતી મારી આખો ચિત્ત થઈ જાયો.
 એ મનુષ્ય પણ ન મારો શા માટે આટલો પાત્ર સમન
 આપતુ દર્શન ચૂની જવુ ! બેબાન હતો ત્યારે આધગુપીયા
 કરીને દોડ્યો હતો સુખ લેવા દુખના બજારમા, ધમ્મર
 વલોણા ત્યાં હતા છામ લેવા પાણીમા ૫૦-૫૦ વર્ષ વડી
 ગયા છતાં છાશ ન મળી ! પાણીમા તે છાશ મળે ! કમ્તૂ
 રી દૂટીમા જ હતી પણ ગિયારા હસ્તીયાને એની ખજાર
 નહિ એટલે સુગંધીની શોધમા દોડ્યા જ કર્યું કનાથી
 આવે છે સુગંધ ? બધુ જોઈ તલ્યુ જોના જેવુ એક જ
 ચ્યાન ન જોયુ પરિણામે ભૂખ્યો, થાક્યો-પાક્યો મર્યો !
 સુખ તો હતુ આત્મામા અને મે માની લીધુ જડમા
 બધુ ફેરી વળ્યો જડમા ઠનાય સુખ ન દેખાયુ આપ જો
 માર્ગમા ભેટી પડ્યા ન હોત તો મારે થ પેલા હરણાયાની
 જેમ મનુષ્ય હતુ એક જ વાર નહિ, લાખ લાખ વાર
 અનતી વાર પ્રભો ! ઘણા મટલા થે આપ મળી ગયા હવે
 તો આપને ડેમ વીમરૂં ! આપનો ડેડો ડેમ મેલુ ! આપનો
 ઉપકાર કમ લાતુ ! હવે એ આખ મટકુ મારીને આપતુ
 દર્શન ખૂવે તે થ મને પોતાય તેમ નથી હવે તો મારા
 નાથ, બેવોલાન મને આપ મળજો ! આપના ચરણોતુ

શરણ મળજો! આખો મળજો મટકુ ન મારે તેવી, અને
આપને જ જોયા કરે તેવી, આપને ભોઈ ભોઈને નાચે તેવી,
હાથ મળજો, તે પણ આપની જ સેવામાં આપના ચરણોની
અપર્યાપ્તતા જ ધન્યતા અનુભવે તેવા જન મળજો, પણ
આપના અનન્ત ગુણોનું પાન કરવામાં મન્તાનીયન માણે તેવા

મારા ઉપકારી ભગવત! આ આખે હાથે, અને કાને
તો કાળા કામ કન્વામાં બાકી રાખી નથી જેર, અભયાર્જયો
હુ, પાપના પકથી, અભયાર્જય ગયું છે મારૂ મમત્ર છવન,
અભયાર્જય છે આ દેહ હરે એને તો અહીં જ બગી દેવા
મૃતી છર્ડેને હુ મારી બાતને લઈને ચાલી નીકળીશ હવે આ
ખોળીયુ તો મારા મારે ત્રામ રૂપ બન્યું છે આ હાથ ભેડે હુ
અને યાદ આવે છે એનાવી કાતરી નાખેવા ખીઆ? એ
કાનને અહુ હુ અને યાદ આવે છે નિન્દા-કુથનીના રસ
માણવાની એનાં જૂગજૂની કુટેવ, હૈયું ભેડે હુ અને
રમરણમાં આવી બાય ॥ અનેકનું બગારીને બાતનું સુવાર
વાના પાપ કાયોમાં ખર્ચી નાખેવી એની હિમત

મારા દેવ! એન્હો આ શરીર તો વોમરાની જ દેવ
છે એનાથી મને જે કાર્ આપનું દર્શન-નીર્ન પ્રાપ્ત થયું
છે એના ભો કોર્ લાભ છે તો એના બદલામાં હરે મને
સુદર મળનો પવિત્ર દેહ મળજો, અને મારી ભાનના મુજબના
આખ, કાન વિ. મળજો અરે! સડેને કદાચ મારી છુબ
તોતડુ બોલે તેવી હરે પણ જો તે તારા ગુણ ગાવામાં જ

જાતક દિત થઈ જતી હશે તો મને તે તોતડી-ખોલીનો જરાય ખેદ નથી લાગે નિર્ધનને ત્યા જન્મ થતો, પણ ત્યાં જો આપનું શરણ પાડું મળી જતું હોય તો જો નિર્ધનતાનું મને જરાય દુઃખ થનાર નથી

જીવનના છેડે છેડે, જયેવી જુદીના આરે પણ મને આપ મળી ગયા છો મારા જન્મારે સુધરી ગયો મારા સસાર સુધરી ગયો

હો પ્રભો ! જમો તેટલા કુકર્મ ક્યાં છે પણ આજે આ જોક સહર્મ એવું ક્યું છે કે જે જધાય કુકર્મને ઝાખા પાડી દે તેવું છે જો સહર્મ છે આપનું દાસત્વ સ્વીકારવાનું આજે હું આપનો દામ બન્યો છું હવેથી હું આપનો જ દામ બની રહું જોમ ઇચ્છુ છું પ્રભો ! સાચું જ આપનો સેવક છું, આપનો આકર છું, કિંકર છું આપનું ફરજદ છું આપ જ મારા સ્વામી છો માફ જીવન છો, મારા પ્રાણુ છો ત્રાણુ છો માફ મર્વસ્વગ્વ છો

કૃપાલુ ભગવત ! મેં તો આપને સ્વામી તરિકે સ્વીકારી લીધા છે પણ હવે હું આપને પૂછુ છું કે આપે મને આપના દામ તરિકે સ્વીકાર્યો છે કે નહિ ! મારા પ્રાણેશ્વર ! આપ ઉત્તર આપો ! હું જો જાણ્યા માટે અત્યંત આતુર છું ! કેમ આપ મોન રહ્યા છો ! પ્રભો ! મારા જીવન-મરણનો આ પ્રશ્ન છે ! જામ ! જોખ્યાર આપ 'હા' બોલી દો મારા આનંદનો પાર નહિ નહે મારા ઉવાસની ડોડ અવધિ નહિ રહે

મારા તરણ તારણકાર ! એકવાર 'હા' ભણી દો હજાર
 ન કહેવો હોય તો જશમાયુ ધુણાવીને પલ્લુ મને જણાવી દો
 શુ આપ કશું નહિ કહેા ? ખેર, તો ય હુ હવે આપને
 નહિ મૂકે આપ મને નહિ સ્વીકારો તો ય આપ જ મારા
 સ્વામી બની ગેરો ! મારા લવનના સુકાની બનશે !

દેવાધિદેવની ચરણગતિનો ભાવ ભાવના હુક્રુતોની ગહો
 કરતા અને હુક્રુતોની અનુભોના પેવા કેટલો સમય પસાર
 થઈ ગયો તેની પલ્લુ બાણ ન રહી !

અરે ! મનુભાઈ અને નયનાબેન તો તાન શાન્ત બનીને
 બહો બેઠી ગયા ! જગત કુદાકુદ ન કરી ! ધન્યવાદ હો તમને
 બેયને અને શાન્ત બની બેઠેના તમાગ અવગચ્છા મિત્રોને !
 ખરેખર, આજ સુધી મેં કેવી ગબીર ભૂલ કરી નાથી ! હુ
 માનતો હતો કે આજ્ઞા-યોગનું લવન મા ! માટે કહિન છે
 કેમકે મન કેટલે રહેતુ નથી, ઇન્દ્રિયોની ચચગતા જપતી
 નથી, કાયાની સુખશીવના મને છેડતી નથી. પલ્લુ આ કેવો
 જખખર જમ !

આજે મેં પ્રત્યક્ષ અનુભવ-સુ કે હુ મનને તો જડમે
 સલાટ શાન્ત કરી ચક્યો, વાયાનુ તો અસ્તિત્વ જ ભૂટી ગયો
 સમય સસાર વીસરી ગયો ! ઇન્દ્રિયોની ચચગતા તો
 નજરે ય ન ચડી બે બાવ્યવચથી જ મસ્કારો કેળવ્યા હોત
 તો જરૂર મારા લવનને કહ્યાણુ મારો વાળી દેત ખરેખર,
 કગાળ હુ, અભાગીઓ હુ, કે મારો કોઈએ હાથ ન આડ્યો,

ડડવા થઈને પણ કોઈએ મને જે માચી વાત ન કહી અને કનચ કોઈએ કહ્યું હશે તો મેં ન સાંભળ્યું મમારના રગ રાગમા, મુયોગોની પછડમા બાણીને આવી ગયો, અને આખું ચંદ્રવન બરખાદ જરી નાખ્યું કોઈ દિવસ મેં મારા અનંત ઉપકારીઓનો દિલ દઈને સ્થિતિ ન જ્યો, ત્યાગ તપ જ્યાં કે દાન દીધા પણ તે ચંદ્રવાર તો લૂખા હૈયે! સતમ ચિતો! વિશ્વમા જેનો જેટો ન મળે તેવો પાપાણુ શિંપીને મન્યો હોય, એમાચી પોતાના રાજની જેનમૂન મૂર્તિ કારી કારીને એને રીઝવે હોય અને માત માત પેનીના દારિદ્ર ટાળી દેના હોય એ વખતે પાપાણમાથી નજની મૂર્તિ કોતરતા શિંપીના હાથનું એકેકું ટાકણુ ગી રીતે પડે! એમા કેટલી માવધાની હોય! ચિત્તની કેટલી સ્વસ્થતા હોય! જરાક આધી પાડી આખ ગઈ, મન ડચાક આડું બિલયુ, હાથ જરાક ધણ ગયો તો ટાકણુ અવડ પડી જાય પથગની ઠાકરી આડી બેડી જાય મૂર્તિ જેટાળ બની જાય આશાનો કિશોરો તે જ સણે કડકડમૂઝ કરતો તૂટી જાય!

શિંપીને મળેલા પાપાણુ જેવું જ માફ હવન! એથી ચંદ્ર અમૂલ આ હવન! અને મેં આધળા બનીને, જેલાન બનીને, ઉદ્ધત અને ઉચ્છ્વળ બનીને આ હવન પાપાણુ ગમે તે રીતે તોડી-ફાડી નાખ્યો! હવે કંઈ કયાથી મળશે એ હવન!

જે, ભૂતનળ સમજાયો છે, એ જ આનંદની વાત છે હવે ગદાની કાઈ જરૂર નથી, ભાવીમા ધર્મમય હવન

જીવવાની ભાવના કૃત્રિત કરવી હોય તો વર્તમાનને પ્રતિપજ
 ડાંગો રાખવાનો નિર્ણય મારે કરી લેવો. જો એ શેષ
 જીવનમાં કયાય પણ કાંઈ ન પડી જાય, બહિર્મુખનામાં કસાઈ
 ન પડાય એનો દુઃખ મંકપ કરી લેવો. જો એ આત્મ ધર્મે
 તો ભાવી જન્મ છે.

અતમા, હું અનંતના આમી! આપની પાસે હવે
 એની જ પ્રાર્થના છે કે આપના પ્રભાવથી મને સમાજ
 પ્રતિનો વિગગ-ભાવ પ્રાપ્ત થવો. માર્ગાનુસારીપણુ પ્રાપ્ત
 થવો. હિંદુ દેવની સિદ્ધિ થવો. હું લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ
 કરનારો થઉં. શુદ્ધનની મદદે જેવા ભક્તિમાં તત્પર રહું.
 હું મેશા વાઈને કાઈ પરાઈ કરવો. મહુ, મારા જીવનની
 આત્મીયતાને ઉકેલતા શુદ્ધનો. શુદ્ધ-યોગ મને મળતો રહે,
 અને આપના ઝનાણુકાની વચનની જેવા સદૈવ પ્રાપ્ત
 થાય. આપના ચરણોનું જે યશ્વત્ત્વ મીનયું છે તે હું કી
 ન દો.

પ્રભો મદૈવ આપના ચરણ કમલની નજીક આ ભમ
 રાને લાગ આપને.

આપના શુદ્ધ-શુદ્ધનમાં એ મન્ત રહેશે. આપના
 ચરણોની ભક્તિમાં એ લીન રહેશે. ચરણના ચન્દ્રે ગયેલો
 ભમરો જીવન જીવી જશે અને કાઈના જીવન જીવાની જશે.

મરિદ્ધતે સરણ પવગ્ગામિ

સિદ્ધે સરણ પવગ્ગામિ

સાદ્ધ સરણ પવગ્ગામિ

કેયલિપનચ'ચમ્મ સરણ પવગ્ગામિ

શરણાગતનો વિચાર વૈભવ

૧, વિજ્ઞાનનો અણુમોલ ઉપકાર —

અગ્રીમ કડલાના આગર સમા દેવાધિદેવે પરલોક જેવી ચીજ છે માટે વિષય વાતનાના લખણ આવેગોને સત્વર બ્રેક મારો' એમ પ્રપટ્ટ અવાજે કહી દીધું " "જીવ માન જીવન છંટે છે માટે નાનકડા જીવનો પણ ભોગ લઈને, એની કબર ઉપર આનંદ ન ભૂટયો એ પાપથી ન ખરડાયો એ પદ્મ જણાવ્યું "

આવી તો ટેટકેટડી વાતો જાણવી અને આપણે માલખી પણ ખરી છતાં વૃત્તિઓના ઉકળાટ શમતા નથી! સસાર ભાવ જરાય વેગળો મુકાતો નથી! અરે! એનું રજ માત્ર પણ દુખ નથી!

શુ દેવાધિદેવની એ વાતો એટલે કેઈ રમૂજનો દૂથકો માની લીધા છે!

પરલોક જેવું માનવાનો જીવ છંકાર કરે છે! પૃથ્વી-પાણી વિગેરેમા જીવતંત્રની વાત તરફ તિસ્કાર ઉત્પન્ન થાય છે! અતરના બિડાણમા આ બધી આધ્યાત્મિક વાતો તરફ કેઈ નફરત પેદા થઈ જાય છે!

નથી ભગતી શ્રદ્ધા આ તત્ત્વમાં ! જેનું સમગ્ર જીવન
આધારી શ્રદ્ધા ઉપર જ પસાર થઈ ગયું છે એને આ કલ્યાણ
દારી તત્ત્વોમાં જ અશ્રદ્ધા ! અવિશ્વાસ ! સૂઝ અને નફરત !

વનસ્પતિમાં જીવ કહેનાર સૌ પ્રથમ કોણ હતા ? શબ્દ
પકડી શકાય એવી એક પૌદ્ગલિક વસ્તુ છે એવું સર્વ પ્રથમ
કોણે કહી દીધું હતું !

એ વાયુ (H^2O) ભેગા થતા તેમાંથી જલ બને છે
એ વાત વગર લેબોરેટરીએ દેવાધિદેવ કહી ચૂયા હતા તેની
તમને ખબર છે !

પૃથ્વી દસ જેવી ગોળ નથી પણ ઘાળી જેવી ગોળ
છે એવું હવે થઈ રહેલું કેટલાક ગૈજાનિકોનું પ્રતિપાત
દેવાધિદેવના સત્યની સંપૂર્ણ તરફેણ કરતું નથી !

ગૈજાનિકોએ જ હવે કહ્યું કે એમણે માનેલો એટલું
અનિમ પરમાણુ નથી ! આ હકિકત પણ એવું જ કહી
ચૂકેલા પરમાત્મા તરફ બહુમાન પેા ન કરે એવું કહી બને !

“ દરેક પુદ્ગલમાંથી ‘રૂમિન’ના ધોષ સતત વધ્યા કરે છે
અને તેથી જ એક જગ્યાએ બેઠેલા પુરૂષના મ્યાને ૪૮
મિનિટ સુધી સ્ત્રીએ ન બેસતું ” આ વાતની સત્યતા આજે
ગૈજાનિકોએ પ્રગટ કરી આપી એક જગ્યાએથી માણસ બી
જાથ પછી પણ અડધા કલાક સુધીમાં તે માણસનો ત્યાજ
ફાટો લઈ શકાય છે (માણસ ન હોય તો પણ)

જો દેહુમાથી સ્પર્શ ન છૂટતા હોત તો આ વાત બની શકતી હતી ?

છાત્રવાળેને ધાત્રવારે છાત્રે ચક્રી જાતિમરણની વાતો વીતરાગ-સર્વજ્ઞ ભગવતોના સત્ય વચનની સાબિતિ નહીં શુ ?

આજના ટેનિવિજ્ઞાનનુ મૌલિક નત્વ કોઈ નવી શોધ નથી ! અને આદ્વિષ્ટા નિનો માપેક્ષ-વાદ તો અમાન દેવાધિ દેવતા શામનના પ્રાણ મગા રચાદાદનો જોડ અશુભાન છે એ વાતની આજના જગતને કયા ખગર છે ?

અમાન વીતરાગ-સર્વજ્ઞ ભગવતોએ વગર લેખારેટ પીએ આવી તો કેટલીએ વાતો કહ્યાં દીધી છે અને તે થ અનવાન તત્તારકોએ જોઈએ ! એક અવાજે હવે એ વચનની સત્યતા માટે આવી વધુ શુ કહી શકાય !

છતા કમનગીબીની વાત છે કે એ તારકો પ્રતિ વિશ્વાસ જાગતો નથી

ભાત ચક્રી ગયો છે કે નહિ એનો નિશ્ચય કરવા માટે માન ચાર દાણા જ દાણી જોડાના હોય છે એ ૪ દાણાના કાચા-પાકા ઉપર આખા ચ તપેલાના ભાતનો નિશ્ચય થઈ જાય

અનેક અગમ-અગોચર જેવી જાણતોને વૈજ્ઞાનિકોએ સિદ્ધ કરી આપીને દેવાધિદેવતા વચનની સત્યતા વિશ્વમા જાહેર કરી આપી છે

હવે જાણા જ વિષયની સત્યતા - સ્વયમેવ સ્વીકારી
દેવી જોઈએ લાતના દરેક દાણાને દાળીને તપાસવાનો
ન હોય

છતાં દેવાધિદેવના વચન ઉપર કેમ ઝુકી જવાતું
નહિ હોય? પરલોક કેમ દેખાતો નહિ હોય? કર્મનો ભય
કેમ થતો નહિ હોય?

હા સમન્તધુ

આવું બધું એક અવાજે કરીકારવા જાન તો વિષય-
વાચનાનું શું થાય! ભોગ-લાવનાઓ મગી જ પડ્યા છે!
સસારના રમરામ આપોઆપ સુકાતા મડે

આ જ નથી પાવવતું જવાલિનની છોડોને! માટે
જ નથી પાવતી પેની અટોલ સદ્ધા

૨ વિદ્યોદ્ધારક તીર્થાધિપતિ -

અશરણ અમહાય જગતને જોઈને દેવાધિદેવનો આત્મા
કંકળી ઊઠ્યો

ક્યારે મરવંને આ ત્રાસમય દશામાંથી મુક્ત કર?
પણ ઉપાય શો? આ વિરાટ પ્રશ્ન એ ધન્ય આત્માને
ચીટળાઈ વળ્યો

પણ એ મહામાનવે સમાધાન મેળવી વીધુ

પગ ઉપર કુહારો માર્યો

મહાભિનિષ્ક્રમણ આદ્યું !

દેવત્યનો પ્રકાશ લાપે નહિ, ત્યાં સુધી કાયકારણ
ભાવની મધ્યમી કડીઓ મમમય નહિ, માટે લાવ સૌ પ્રથમ
આ આત્મ પ્રકાશને પ્રગટ કરી દઉં સદુને શામનરસી
બનાવી દઉં

યોર સાધનાનો યજ્ઞ આરંભ થયો ! પણ આ શુ
થયું ! વિશ્વના ઉદ્ધારની ભાવનાને આત્માના પ્રદેશે પ્રદેશમાં
બહેનવનાર કેદમાં !

એને કમ-સત્તાની નજર કેદ !

દેવાવાસમાં ચગમ તીર્થપતિનો આત્મા નજર કેદ
થઈ પડ્યો !

વિશ્વોદ્ધારક નજર કેદ થયા ! સમગ્ર સૃષ્ટિ પણ પહેલા
હસતી હુતી હવે જાણે દુ ખમા ગરવાવ થઈ ગઈ ! અમારો
ઉદ્ધાર કરનાર નજર કેદ થયો !

પણ

એક સમય આવ્યો અને કેદમાંથી મુક્તિ મળી

સમગ્ર સૃષ્ટિમાં સર્વત્ર સુખ ફેલાઈ ગયું ! આનંદ
આનંદ છવાઈ ગયો ! નારકમાં ય પ્રકાશ પથરાઈ ગયો !

હાથ ! અમારા ભાવી ઉદ્ધારક દુ ખમાંથી મુક્ત થયા !
પણ વળી આકૃત !

દેવાવાસનાથી મુક્ત બનેલો એ પ્રચણ્ડ પુરુષાર્થી
દેવાત્મા ગર્ભાવાસમાં ફસડાઈ પડ્યો !

વળી જાણે વિશ્વ દુ ખમાં ફૂળી ગયું !

વિશ્વના લાવી ઉદ્ધારકની કાળજી લેની હતી એક
જ માતા ત્રિશલા ! વિશ્વની માસી માતા બનનારની કાળજી
લેવામા માતા-ત્રિશલાએ કમી કમીના રાખી ન હતી

અમય પાક્યો ગર્ભાત્માએ અધારી કોટડી ત્યાગી
આપુ ય વિશ્વ વળી જાણે મરક મરક હસી બીકયુ
અમારા ઉદ્ધારક દુ ખચુક્ત યયા !

વળી કાળજી-અધારી નાગકમા પ્રકાશના કિરણો
પથરાઈ ગયા !

પણ વળી મુશીબત !

ગર્ભાવાસમાંથી મુક્ત થએલો આત્મા ગૃહસ્થાવાસમા
જકકાઈ ગયો ! એ ય પગે લોખડી જાણે પડી ! ગર્ભાવાસ
કરતા ય ભૂટે આ ગૃહસ્થાવાસ ! ત્યાં તે માતા પૂરી કાળજી
કરતી આજે કોઈ એવી કાળજી ન લે !

સમગ્ર સૃષ્ટિમા જાણે સન્નાટો બોલાઈ ગયો ! એ
વિશ્વોદ્ધારક દિન-મણિ વળી કયા ક્યાઈ પડ્યા !

પણ દુખિયારા જીવોનુ પુણ્ય ખરેખર લપટુ હતું,
મહા માનવનો પુરુષાર્થ કુદાકુ કરી રહ્યો હતો !

એજો લોખડી જાણે લગક કરતી લોહી નાખી
વિશ્વના ઉદ્ધારને ઝખતો આત્મા નાસી ગયો ઘેવૂર વનમા

વળી એ વાર સહુના મુખ હમી ડિમ્યા અમારો
તારક હવે અમારી નજીકમા આની ગયો !

દેવત્યનો પ્રકાશ લાધે નહિ, ત્યાં સુધી કાર્યકારણ
લાવની સઘળી કડીઓ સમભય નહિ, માટે લાવ સૌ પ્રથમ
આ આત્મ પ્રકાશને પ્રગટ કરી દઉં સહુને શાસનરમી
બનાવી દઉં

ઘોર સાધનાનો યજ્ઞ આરંભાડ ગયો ! પણ આ શુ
થયું ! વિશ્વના ઉદ્ધારની લાવનાને આત્માના પ્રદેશે-પ્રદેશમાં
બહિષ્કારનાર કેદમાં !

એને ઈર્મ-મત્તાની નજર કેદ !

દેવાવાસમાં ચરમ તીર્થપતિનો આત્મા નજર કેદ
થઈ પડ્યો !

વિશ્વોદ્ધારક નજર કેદ થયા ! સમગ્ર સૃષ્ટિ પણ પહેલા
હમતી હતી હવે જાણે કુ ખમા મરજાવ થઈ ગઈ ! અમારો
ઉદ્ધાર કરનાર નજર કેદ થયો !

પણ

એક સમય આ-યો અને કેદમાંથી મુક્તિ મળી

સમગ્ર મૃદ્ધિમાં સર્વત્ર સુખ ફેલાઈ ગયું ! આનંદ
આનંદ છવાઈ ગયો ! નારકમાં ય પ્રકાશ પથરાઈ ગયો !

હાથ ! અમારા લાવી ઉદ્ધારક કુ ખમાથી મુક્ત થયા !
પણ વળી આકૃત !

દેવાવાસનાથી મુક્ત થયેલો એ પ્રચણ્ડ પુરુષાથી
દેવાત્મા ગર્ભાવાસમાં ફસડાઈ પડ્યો !

વળી જાણે વિશ્વ કુ ખમા ફૂળી ગયું !

જતાવતા-ખતાવતા જ એ આત્મા મસારાવાસમાંથી મુક્ત
જની ગયો.

આજે ક્યાય અજવાળા ન થયા! મરન એક ઘણુને!
અધાર બ્યાપી ગયો!

વિશ્વોદ્ધારક તો ભલે અતિમ બધનમાંથી મુક્ત થયા,
પણ અમારા તો પ્રાણ ગયા! અમારો આધાર ગયો!

આખું ચ વિશ્વ શોક-માગરમાં ફૂંપી ગયું! ભમ્નેને
માથે તો જાણે વીજ પડી દેવો અને દેવેન્નો દોડી આ ના
વિશ્વોદ્ધારકના કાન્તિમય નિશ્ચેષ્ટ શરીરને જોઈને ત્યા જ
દગદો થઈ ગયા! માનુસીના જ્વાલ અદ્ધર થઈ ગયા!
દેવીના હૈયા ધીલ ગયા

સહુ ફેફ ફેફ રોવા લાગ્યા

સમગ્ર પ્રકૃતિ જાણે ઉદાસ થા! ગઈ જરમાઈ ગઈ

પશુ, પખી, ફળ, ફુલ, નદી નાળા ગાધા ચ સુનમૂન
જની ગયા! વાયુ પણ થલી ગયો!

વિશ્વોદ્ધારક ચા-ત્યા ગયા! પણ શામનનું નાવ
મસા-સાગરમાં મૂકતા ગયા! જે જોમા બેસે એને એ
જર તારે હેમખેમ પાર તારે! પણ ક્યા મુખી! એકવીમ
હજાર વા મુખી જ ને! સમગ્ર મેનોના સર્વ કાળના સર્વ
જીવોના ઉદ્ધાર-સામથ્યનું શુ! હા એમનું તિલ્લ પદ જ
એ પ્રશ્નના ઉત્તર રૂપે જામે જની ગયું છે

માત્ર ભરતમેન માની નહિ પણ કોપિયુ આર્થ

ગૃહસ્થાવાસ ઇચ્છો ત્યાં મમન્તયુ કે હજી તો
એ મહામાનવ કર્મોત્તમમા આજીવ કમાયેલો છે.

ત્રિભુવનના ઉદ્ધાત્ની યાદે આવતા પાપી કર્મીલુની
જાતીને ચીરી નાખવા એ મહામાનવે વાધનળ પહેર્યો
અને ભયાનક કર્મોચ્છેને બેટીને ખતમ કરી દીધા.

પ્રકૃતિએ ડિયા સાદે જાહેર કર્યું, 'મહામાનવનો
કર્મોત્તમ લેટાર્થ ગયો!

ચોદ રાજ લોકમા પ્રકાશ પ્રકાશ થઈ ગયો!

ગર્હ કાલનો મહામાનવ આજે મહાદેવ બન્યો!
કેવલ્યનો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થઈ ગયો! મવના ઉદ્ધાર કાળે
શામનની સ્થાપના કરી

દેવોએ ચરણ ચૂમ્યા, દેવીઓએ ટગર-ટગર એમના
દર્શન દીધા! માનુષીએ ઓવારણા લીધા, માનવો પ્રભુના
અનન્ય ભક્ત બન્યા!

પ્રકૃતિ પણ મર્વાંજે એમના ચરણે આજોટવા લાગી!
આત્મા પરમાત્મા બન્યો!

પણ હજી એ માધનાની વણજાર ચાલી જ લાય છે
સર્વના ઉદ્ધારનું સ્વાભાવિક કાર્ત્ત્વ તો હજીય અપૂર્ણ ગીતે
આરભાયુ નથી

મમારાવામમા એ પ્રગયનો પૂજ્ય હજી જડકાઈ નહો છે!
પણ એક વાર જમતને મુખ-દુ બના કાન્ધોની કડીઓ

ખતાવના-ખતાવના જ એ આત્મા નમારાવાનમાથી મુક્ત
જની ગયો.

આજે ક્યાય અજવાળા ન વચા! અર ન એક ટલુનો
અધ ૧૨ બ્યાપી ગયો!

વિશ્વોદ્ધારક તો બહુ અતિમ બધનમાગી મુક્ત વચા,
પણ અમારા તો પ્રાણ ગયા! અમારો આધાર ગયો!

આજુ ય વિશ્વ ચોક-સાગરમા ડૂબી ગયુ! બપોતોમે
માથે તો જાણે ધીજ પડી દેવો અને દેવે-ડો હોડી આ ના
વિશ્વોદ્ધારકના કાન્તિમય નિશ્ચેટ શરીરને જોઈને ત્યા જ
હગડો થઈ ગયા! માનુષીના જ્વામ અદ્ધર થઈ ગયા!
દેવીના હૈયા ધીલ ગયા.

સહુ ફફેક ફફેક રોવા લાગ્યા

સમગ્ર પ્રકૃતિ જાણે ઉદાસ થઈ ગઈ કગમઈ ગઈ

પશુ, પખી, ફળ, ફુલ, નદી નાળા બધા ય સૂનમૂન
જની ગયા! વાયુ પણ ચળી ગયો!

વિશ્વોદ્ધારક આ-આ ગયા! પણ સામનતુ નાજ
મમાર સાગરમા મૂકતા ગયા! જ એમા બેને એને એ
જર તાર હેમખેમ પાર ઊતારે! પણ ક્યા મુધી! એકવીસ
હજાર વા મુઝી જ ને! સમગ્ર ભેરોના સર્વ કાળના સર્વ
ભેરોના ઉદ્ધાર-સામર્થ્યનુ શુ! હા એમનુ નિદ્ર પદ જ
એ પ્રશ્નના ઉત્તર રૂપે જાણે જની ગયુ છે

માન લસ્તરો માની નહિ પણ કામપિણ આર્થ

ત્રેત્રમાથી, ડોઈ પણ આત્મા, સિદ્ધ થનેલા એ અગિ
હત-ભગવતનું વાસ્તવિક આલબન લે કે પરમાત્મા થને!

માન થોડા નમય પૂરતી આ વાત નથી આ તો
અનત-અનત કાળ માટેની વાત છે, અને તેથી જ પર
માત્મા સવ નું શ્રેય કરનાર કહેવાય છે

૩ પરલોક દષ્ટિ

આપણુ વર્તમાન માનવ જીવન એટલે કાલ કાર્નેગીનો
એર-ટાઈટ કંપાર્ટમેન્ટ નથી કે જેની પૂર્વે કાઈ ન હતું,
પડી પણ કશું થ નથી

નથી એ પાણીનો પરપોટો જે પાણીમાથી ઉત્પન્ન
થાય અને પાણીમા જ મળી જાય

આવું જ જો જીવનનું અસ્મિત્વ હોત તો સદ્ધર્મ
જેવી ડોઈ ચીજની જરૂર ન હોત

પણ આ જીવનની પૂર્વે અનત જીવનો હતા અને
પછી પણ કેટલાય જીવનોની હારમાળા સંભવિત છે માટે જ
દેવાધિદેવે નિરૂપેના વાસ્તવિક ધર્મની સાધના કરી લેવાનું
અનિવાર્ય છે

પરલોક દષ્ટિ જેટલી સ્વચ્છ, એટલી જ ધર્મસાધના
સ્વચ્છ

પરલોકનો ભય ધર્મમા પ્રીત જગાડે

પરલોક છે' એ વાતને જે આત્મસાત્ કરી લે

છે એને માટે ધર્મ સાધનાનો કાળો-કઠોર માર્ગ પણ
સુવાળો પુષ્પની પાખડીઓ' ડોમળ જની જાય છે

મૃત્યુનો ખડકો ચીરી નાખીને પરલોકને સતત જોયા
કરો તમારી આખ સામે જેટલા સ્પષ્ટ અને સ્વચ્છ આ
શબ્દો દેખાય છે એથી ■ વધુ સ્વચ્છ અને અસદ્વિચ્છ દર્શન
પરહોખુ કરતા રહો

આખ સામેલસવસતુ ૩૫ દેખાય અને લુપ્તને મન
ગમતો મ્વાદ મગી જાય તે વખતે લુપ્ત સુખાર્થ જાય છે
એ રૂપ-રમમા સ્વભૂત બર માની લઈએ કે એ રૂપ-રસ સુખદ
વસ્તુ છે પણ તેથી શુ તેનો સ્વીકાર કરી લેવો? એના
સોમથી નીપજનારા ભયાનક પરિણામોની આગાહી કરતુ
જિન વચન, એ તરફ વધતા આપણને પાછા ધકકો ન મારી
દે? તાલપુટ વિષના એક જ કણવાળો દુધપાકનો કોરો
ગમે તેટલો મીઠો લાગે છતાં એને મોઝે અગ્રકવાની કટપના
પણ ન કરી શકનાર અહીં કેમ ભાન ભૂવતો હશે? પરલોક
દરિનો અભાવ જ કારણ નહિ હોય!

૪ ઈચ્છા-રોધનો અભ્યાસ -

દેવાધિદેવના વચનનો કટુ પગપાત એની ઉપર
અસીમ બહુમાન તો ચાર ય જતિમા સુવલ છે પરંતુ
એ વચન બહુમાનમાંથી નિષ્પન્ન થતુ ઈચ્છારોધનુ
ફળ તો મામાન્યન માનવ જતિમા જ શક્ય છે એટલે
બીજે ભધે અછન છે, ઈચ્છા-રોધના ફળવાળા વચન-બહુમાનની

અજનવાળી વંચુને જ આ હવનમા મેળવી લેવામા
હડાપણ છે

હગલેને પગલે ઇચ્છા રોધ કરતા રહીએ કાઈવાર
આનો કપ છાડી દઈએ તો ક્યારેક ચોપટની ગટવી છાડી
દઈએ, તો ક્યારેક અમુક દ્રવ્યથી વધુ વાપરવાનો ત્યાગ
કરી દઈએ

આવી જાતના નાનકડા ઇચ્છા-રોધથી પણ વિષયા
સક્તિના મૃતીયા હીલા પડી જાય છે

વારવાર બહાર ખેચાતો એક રાપ બહુમૂલ બની શકે
નહિ, અશત કરમાઈને ઉવટે ખવામ થઈ જાય

નાનકડા ઇચ્છારોધમા ય આવુ જ બને છે આવો
ઇચ્છારોધ એટલે શુકવ પક્ષમા પ્રવેશેલો બીજનો ચાદ જે
આપોઆપ પુણિ માનો ચાદ બનશે અધકારમય હવનમા
ચામેર પ્રકાશ પાથરશે

વટેવામા વહેલી તકે બીજનો ચાદ ઉગાડી દેવાનુ
કતવ્ય આપણે હલ કરીએ

૫ વિષ ઉતારતી નોળવેલ

કહેવાય છે કે જ્યારે નોળિયો સાપ માથે લડે છે
ત્યારે નોળવેલ સૂઘતો રહે ૥ લડતો-લડતો ગમે તે રીતે
સાપને નોળવેલ પાસે ખેંચી લાવે છે પડી એનો વિજય
અફર બની જાય છે સાપના તીવ દશથી નોળીયાના શરી

રમા વાપી જતુ ઝેર નોળવેલ સુઘતાની સાથે જિતરી
જાય ॥

વિષયાનકિનના દાણુ વિષ ઉતારી નાળવા માટે જ
જિન-ખિમ્મ અને જિનાગમની નોળવેલ ઠેર ઠેર ઉગાડેલી
જોવા મળે ॥ વિષયામકત છવો આ નોળવેલને સતત
સૂધના રહે તો શુ આસકિતના વિષ જિતરી ન જાય ?
એટલુ જ નહિ પણ એ વિષના ધૂટેધૂટ પીવાની આનાદિ
દુષ્ટુદિ પણ નષ્ટ ન થઈ જાય ? છવનુ કશ્યાણુ નગદીકમા
જ આવી જઈને આટા મારતુ ન હેઆય ?

૬ સશ્વહોરી બચ કર પાપ -

સામગ્યુ છે કે જગતમા હલકુ ઘામ કહેવાય છે
પણુ શુ આ ઘામથી ય હલકી યાચક વૃત્તિ નથી કે
જે છવનને દીન-હીન બનાવી દે છે ?

અને આનાથી પણ બદતર અત્યન્ત હલકી સશ્વહોરી
નથી-કે જે બીજના છવનોનુ અગ્નિત્વ જ વીમરાવી દે છે
-જે રોકે પુનરોની કમરો ઉપર ભેગીને આનંદ માને છે ?

૭ વિકાસનુ અજ્ઞાત પાસુ -

માનસ શાસ્ત્રીઓ માનવ મનના બે વિભાગ પાડે છે
જેમા એક મનને જાગૃત મન (Conscious) અને બીજા
મનને સુષપ્ત (Sub-Conscious) મન કહે છે

અછતવાળી વંતુને જ આ લુવનમા મેળવી લેવામા
ડહાપણ છે

ડગલેને પગલે ઇચ્છા-રોધ કરતા રહીએ કાઈવાર
ચાનો કપ છોડી દઈએ તો કચારેક આપડેવી ઝાટવી છોડી
દઈએ, તો કચારેક અમુક દ્રવ્યથી વધુ વાપરવાનો ત્યાગ
કરી દઈએ

આવી ભાતના નાનકડા ઇચ્છા-રોધથી પણ વિષયા
સક્તિના મૂળીયા ઢીલા પડી જાય છે

વારવાર બહાર જોયાતો એક રોપ બહુમૂલ્ય બની શકે
નહિ, અશ્વત્થ કરમાઈને છેવટે ખલાસ થઈ જાય

નાનકડા ઇચ્છારોધમા ચ આણુ જ બને છે આવો
ઇચ્છારોધ એટલે શુકલ પક્ષમા પ્રવેશેલો બીજનો. ચાહ જે
આપોઆપ પુષ્ટિ માનો ચાહ બનશે અધિકારમય લુવનમા
ચોમેર પ્રકાશ પાથરશે

વહેલામા વહેવી તકે બીજનો ચાહ ડગાડી દેવાનું
કતવ્ય આપણે હલ કરીએ

૫ વિષ ઉતારતી નોળવેલ

ઠહેરાય છે જે જ્યારે નોળિયો સાપ સાથે લડે છે
ત્યારે નોળવેલ સૂઘતો રહે છે લડતો-લડતો ગમે તે રીતે
માપને નોળવેલ પાસે જોવી લાગે છે પત્રી એનો વિજય
અંદર બની જાય ૬ સાપના તીવ્ર દશથી નોળીયાના શરી

સઘળી પાપ-વૃત્તિઓ જાગત મનમા ધસી આવીને
એના મનનો કબજો લઈ લે છે

અકસ્માત તો આવવાના આઘાતો-પ્રત્યાઘાતો તો
શ્યાજ કમવાના આવી પળો આપણા જીવનને બરબાદીના
માર્ગે દસડી ન જાય તે માટે મુખી જીવનની ક્ષતિમા
હુ મેશ સદ્વિચાર કરવો જોઈએ, અને સકલ્પન રાખવું
જોઈએ વાચનમા કથાય હલકું તત્વ અથડાય નહિ તેની
વિશેષ કાગજ લેવી જોઈએ, દૃષ્ટિમા કથાર મલિનતા પેસી
ન જાય તેની સાવધાની રાખવી જોઈએ નહિ તો, એ બધું
ય મેલું સુપુષ્ટ-મનમા ખડકાઈ જશે અવગર આવતા
જીવન કથાક ઝડપાઈ જશે

આજથી જ હું સકલ્પ કરી દો કે, “સુપુષ્ટ મનમા
મલિનતાનો કણ પણ પેસી ન જાય તે માટે મારા
વિચાર અને વર્તન ઉપર હું ચોવીસે કલાકનો જાગતો ચોકી
પહેરો રાખીશ”

૮ સઘળું છે નારાવત -

સાસારિક જીવ માત્ર અજાઈ જાય છે પદાર્થોના રૂપ
રંગમા, ડઘાઈ જાય ॥ એની લલકમા

પણ પદાર્થોના એ રૂપ-રંગમા ચોટેલું કલક જે એની
નજરે ચડી જાય તો આ આકર્ષણ આત્મા ખાઈને એન્દ્રમ
પાછું પડી જાય

રૂપ ગમે તેટલું મળવું હોય, રસ ગમે તેટલો

આ વાત ઉપર વિચાર કરતા આપણા જીવનના વિકાસનું એક અસાત પામું નહીં આવી પડે છે

પ્રત્યેકના જીવનમાં ઘેરી આવીએ આવે છે, અને આવી પામું જાતે, જીવજીવ અકસ્માતો પણ ક્યારેક આવી જાય છે, આગભરી વેદનાઓ સમગ્ર યુગીરને જાળ લગાડી દઈ જઈરિત પણ કરી નાખે છે

આવા વખતે માનવ કા તો દાનવ બને છે, કા તો મહામાનવ થઈ જાય છે

આધાતો-અકસ્માતો-અને પ્રત્યાધાતોની દાણા માનવ જીવનના વિકાસ કે વિનાશની ધન્ય કે દુર પડે બની રહે છે

જે માનવના સુપુત્ર મનમાં સદ્ભાવના અને શુભ-સકલ્પોના ગજ ખડકાયા છે એ માનવ અકસ્માતની દાણે મહામાનવ બની જાય છે તેમજે એ વખતે સુપુત્ર મનમાં લેગા થઈને શાન્ત પડી રહેલો એ શુભ-મનોરથો એકદમ ધમી આવે છે જાગ્રત મનમાં પોતાનું સ્થાન જમાવી લે છે આ સ્થિતિ સર્જતા માનવ પાપ કરી શકતો નથી

પણ સમગ્ર જીવન કાળ દરમિયાનજેણે તુલ્ય ભાવના જોને જ એ સુપુત્ર મનમાં લેગી કરી છે એ માનવ એક જ પળમાં માનવ મટી દાનવ બની જાય છે, અથવા તો ક્યારેક દીનદીન બની જાય છે

સઘળી પાપ-વૃત્તિઓ જામત મનમા ધસી આવીને
એના મનને કબજે લઈ લે છે

અકરમાન તો આવવાના આઘાતો-મત્સાઘાતો તો
શ્યાજ કબાના આવી પણો આપણા જીવનને બરબાનીના
માર્ગે હમણે ન જાય તે માટે મુખી જીવનની કલોમા
હ મેથ સદ્વિચાર કરવો જોઈએ, અને સદ્ગતન રાખવું
જોઈએ વાચનમા કથાય હવકું તત્વ અથડાય નહિ તેની
વિશેષ કાળજી લેવી જોઈએ, દષ્ટિમા કથાર મલિનતા પેસી
ન જાય તેની સાવવાની રાખવી જોઈએ નહિ તો, એ બધું
ય મેવું સુધુષ્ટ-મનમા ખડકાઈ જશે અવસર આવતા
જીવન કયાક ઝંડપાડ જશે

આજથી જ હું સંકલ્પ કરી દો કે, “સુધુષ્ટ મનમા
મલિનતાને કણ પણ પેસી ન જાય તે માટે મારા
વિચાર અને વર્તન ઉપર હું ચોવીસે કલાકનો જાગતો ચોકી
પહેરો રાખીશ”

૮ સઘળું છે નાગવત :-

સાસારિક જીવ માન અજાઈ જાય છે પદાર્થના રૂપ
રંગમા, હવાઈ જાય છે એની બલકમા

પણ પદાર્થોના એ રૂપ-રંગમા ચોટેલું કલક જે એની
નજરે ચડી જાય તો આ આકર્ષણ આચક્રા ખાઈને એકદમ
પાછું પડી જાય

રૂપ ગમે તેટલું મજાનું હોય, રસ ગમે તેટલો

આહ્લાદક હોય અને શબ્દ ચાહે તેટલો મધુર હોય પણ એ બધું એ નાશવત છે એનું શું ? દારૂનું વસ્તુમાં રાત્રી નારને એક ક્ષણ પછી જ રાત્રી પડશે તેનું શું ?

નાશવતતાનું અસહ્ય કલક સર્વે લાગી ચૂક્યું છે

માનવની નજરે આ વાત ચડી જાય તો એ બધા એ પચાચોથી પાછો હટી જાય નવરને લેટવા જતા જે ઈશ્વર બૂલાયો હતો તે પાછો મનોમદિરમાં આવી જાય નહિ તો હવેલી લેતા શુશ્રૂષા ખોયા જેવું થાય !

નાશવતતાના કલકને હૃદયથી જોયા વિના વિરાગ ટકી શકતો નથી વીતરાગ જાણી શકતો નથી

૬ અશુભ વૃત્તિને નીવારવાના ૪ માર્ગ -

કેટલાક માને છે કે ભવનમાં જે કોઈ ભોગ વૃત્તિ જાગે છે તે બધીને તેનો ભક્ષ્ય આપીને જ શાન્ત પાડી દેવી જોઈએ

ખીજા કેટલાક એમ કહે છે કે નહિ, એમ તો કદી ન થાય વરૂ-વૃત્તિને ભક્ષ્ય આપીએ તેમ તે વધુ ભૂખી થાય વધુને વધુ માગણી કરતી જાય જેને પહોંચી વળતા કમર વાકી થઈ જાય માટે એમ ન કરતા એ વૃત્તિઓને સનજક રીતે દાખી જ દેવી જોઈએ

આ માર્ગ પણ તદ્દન અયોગ્ય છે વૃત્તિઓનું દબાણ કરો તો અવસર આવતા બમણા વેગથી જ ઉછળવાની

ચિત્તને પૂષ્પ શાન્તિ આપવા માટે તો વૃત્તિનો અપશમ્ત વિષય દૂર કરીને ત્યા પ્રશસ્ત વિષય ગોઠવી દેવો જોઈએ, અથવા તો મનમાં ધર કરી ગચ્છેલી તુચ્છ સમજણનું ઉપરી-પરણ કરવું જોઈએ

કવન કે કામિની ઉરના રાગની વૃત્તિ ત્યાથી ઉઠાવી લઈને દેવાધિદેવ ઉપર સ્થિર કરી દેવામાં આવે તો એ જ રાગ પ્રશમ્ત બનીને ચિત્તને સ્વચ્છ આનંદ આપે

અથવા એ કવન કે કામિનીના સ બધામાં આપણા મનમાં ધર પરી ગચ્છેલી જેટી માન્યતાઓનું વિચર્જન કરી દેવું જોઈએ તે માટે ધન-મુચ્છોથી થતા કારમાં નુકસાનો, સ્ત્રીના રૂપમાં છુપાયેલા અશુભિ પદાર્થો વિગેરેનું સૂક્ષ્મ ચિત્તન કરવું જોઈએ એ બધામાં રહેલી નાશવત્તાને વિચારવી જોઈએ

આ એ છે વૃત્તિના વિસર્જનના એક માર્ગ સોગવી દેવાથી કે દાળી દેવાથી વૃત્તિનું વિસર્જન શક્ય નથી એથી તો એ વૃત્તિઓ વધુ મજબૂત પગદંડો જમાવવા સમર્થ બને છે

બાળકને ઉધગસ થઈ છે છતાં અજ્ઞાનને લીધે પીપર મીટ ખાવાની તીવ્ર ઇચ્છા જોર કરે છે એ એના પિતા એને પીપરમીટ ખવડાવી દે અથવા તો આખા લાગ કરીને એની વૃત્તિને કચડી નાખે તો તે ગંભીર ભૂલ કરી બેસે

■ કેમકે આ એવ માર્ગે બાળકની વૃત્તિ વધુ સતેજ બને

છે, આના બદલે જો જ રસ જો જિન નુકશાનકારક વસ્તુમાં ફેરવી નાખવામાં આવે અથવા તો પીપગમીટના નુકશાનોની સાદી સમજણ આપવામાં આવે તો જો વૃત્તિ બેધડક થતી જાય અને ભાગ્ય પીપગમીટની વૃત્તિનો ત્યાગ કરીને પણ આનંદિત રહે છે આનુ જ નામ છે વૃત્તિના વિષયની બદલી સમજણનું ઊર્ધ્વાઠિરણ

૧૦ બાહ્ય અને આત્મ સમાજ -

આપણા જીવનમાં બે સમાજ છે

એક બાહ્ય સમાજ બીજો આત્મ સમાજ બાહ્ય સમાજમાં વસવાટ છે કન્યા કાચા કામિની અને કુટુંબનો સમાજ સમાજી અત્માને રમવાના આ આગ કુકા છે સહુ રમે છે આ કુકાથી પણ સહુ એમાં આનંદ મેળવી શકતા નથી ઘણું કરીને તો બધા ય આ કુકામાં દુખી થયા છે, ત્રાસ પામ્યા છે

એનું કારણ છે આત્મ સમાજની અશુભતા આત્મ સમાજમાં વસવાટ કર્યો છે શુભાશુભ વૃત્તિઓએ

જેના આત્મ-સમાજમાં કામ કોધની, અસતોષ અસૂચા કે ઈર્ષ્યાની-અશુભ વૃત્તિઓનો ચર ઉકળી રહ્યો છે એનો બાહ્ય સમાજ કદાપિ સુખદ બની શકતો નથી કર-સી નોગે એને આનંદ આપતી નથી પત્ની એને હસાવી શકતી નથી સ્વજનો બહુ બાવા ધાય છે અને શરીરનું યન્ત્ર પણ વારંવાર ખોટવાઈ જાય છે

જેના આતર-સ મારમા મતેલ નિષ્પૃહતા અનાસક્તિ વિગેરે વૃત્તિઓના ઉપવન મહેક મહેક થઈ રહ્યા છે એનો બાહ્ય સ સાર અવાચ્ય સુખ-શાન્તિ આપવા સમથ બને છે પછી જલેને જો બાહ્ય સ સારમા નાનકડી જુ પડી હોય, શેગિષ્ટ કાયા દોષ, કાળુ રૂપ હોય, કે રસોડામા હાડલા, કુમ્તી કરતા હોય

તમારે સુખ અને શાન્તિ જોઈએ છે ?

તો બહાર ન દોડો આતર-સ મારમા માફતૂકી કરવા લાગી જાઓ શુભ-વૃત્તિના રોપ રોપી દો, પછી બાહ્ય સ સાર ગમે તેવો હશે તો ય માગજેના નીર જેટલુ સુખ આપશે અને આતર-સ મારમા તોફાન મધ્યા હશે તો બાહ્ય-સ સારને નીચોવશે તોપણ સુખનો છાટો ય જોવા નહિ મળે કેમકે જોવા બાહ્ય સ મારમા સુખનુ નામ જ નથી, તો નીચોવવાનુ શુ ? અને મેળવવાનુ શુ ?

૧૧ ભૂલ કબુલતા શીખો

વિકાસના માર્ગે ચાલ્યો જતો માનવ સાવધાન રહે છતાં કયાં ભૂલ કરી બેસે તે સુસંભવિત છે પણ તેટલા માત્રથી તેનો વિકાસ અટકી જાય છે તેમ તો ન કહેવાય ભૂલને ભૂન રૂપે જોને જોતા આવડે છે અને જો ભૂલને કબૂલવા જેટલુ જેનામા સત્વ છે અર્થાત્ ભૂલનો જે એકરાર કરી શકે છે એનો વિકાસ તો બેવડી અંતિએ વધવા માટે છે

આપણે આરાધનાના માર્ગે આગળ જવું છે ? તો
ભૂલેને જોતા અને કબૂલતા શીખી લેવું પડશે

ભૂલને ભૂવ રૂપે સ્વીકારનારને જોના ભાગે દુઃખ અને
અજ્ઞાનો દોષ છે એ ભૂલને વહેલી તકે ફર કઢવા તવખતો
હોય છે એ તવખત જ જોની ભૂલને અવશ્ય ફર હડનેલી
દે છે એટલી ફર કે ફરી જોનું ઈશન પણ ન થાય !

આગળ વધવા મારેની આ એક જ શરત છે 'ભૂવ
થાન તો તેને દિલગી કબૂલતા બતાવે

૧૨ કથ્યાણુ મિત્રનો મગ

ધમને રંગે પૂરા રંગાઈ જવાની જિજ્ઞાસા રિયતિને
પ્રાપ્ત કરવા પૂર્વે અનેક કથ્યાઓમાથી પસાર થવું પડે છે
પણ એ બધી કથ્યાની પણ પહેલા-સૌ પહેલા-જરૂર છે
કથ્યાણુ મિત્રના સત્તમગની

તમને જો કોઈ કથ્યાણુ મિત્રનો સગ થઈ જાય તો
તમે નહીં સમજાવો કે હવે તમારું જીવન પ્રગતિને પથે
જપાટા બધું ફરવું કરવું જશે આગળ આગળની સઘળી
કથ્યાઓમાથી તમે આપોઆપ પસાર થતા જશો

પરગામ જવા માટે જરૂર છે માત્ર ગાડીમા બેસવાની
ટિકિટની ટિકિટ લઈને ગાડીમા બેઠા એટલે બધું ચ આપણી
સરકારના માથે નહીં-નાણાં જોળગી આપવાના, અને
ખાડા-ટેકરા એણે જ કુદાવી આપવાના સુસાફરે તો કશું ચ નહિ

કરવાનું એ ઘસઘસાટ જીંઘી બંધ તોય ચાલે નહીં-નાળા
વિગેરેને પાર કરવાની કશી ચિંતા એના માથે નહિ

આવું જ સત્સંગની ટિકિટમાં છે એકવાર ક'યાણ
મિત્રનો સગ થયો, એ સગનો રગ લાગી ગયો, એટલે
આગળનું બધું ય કામ ટપોટપ થવા માટે આરાધનામાં
હિંદાસ ન આવતો હોય તો ઉ વામ આવવા લાગે, તપ
કરવા તરફ અરૂચિ હોય તો રૂચિ પેદા થવા લાગે, દેવાધિ
દેવને ભેટતા કોઈ મહે ન ન થતું હોય તો તે ય થવા
લાગે, કાન દેવાની ભાવના બળે ગીવ પાગવાના મનોરથ
ધાય, એવું તો ઘણું ઘણું નવું રાયરાચીલું અતરના
મહિરમાં ગોઠવાતું બંધ, અને જૂની, જગપુરાણી-ભવપુરાણી
દોષોની પૂજા, બહાર દેકાવા લાગે,

ચોમેર નવો પ્રકાશ પથરાઈ બંધ

નવી દૃષ્ટિ લાધી બંધ

સમય સસાર જુદા જ રૂપમાં દેખાવા લાગે

નવું શુભન મળે

ક'યાણ મિત્રનો સગ અજાન ટાળે સાચી સમજણ
મેળવી આપે

સમજણ આવી એટલે ક'યાણ મિત્રનું કાર્ય પૂરું થયું
કેમકે બાકીનું બધું કાર્ય સમજણથી થતું જ બંધ કશું
ય કહેવું ન પડે માર્ગ ચીધવો ય ન પડે

સમજદાર માણસને મોક્ષ હુથેલીમાં દેખાય
મદેવ ક'યાણ મિત્રના સગી બનજો

૧૩ આપત્તિનો સ્વીકાર કરીએ; આમનો નાહ

પ્રતિકુળતાને રોશો નહિ એનાથી ડરશો નહિ નાસ
ભાગ કરશો નહિ

જીવનનું નક્કર ઘડતર કરનાર આ પ્રતિકુળ સ યોગો છે
જીવનને સુદર ઘાટ આપવા માટે પ્રતિકુળ-સ યોગોમા
જ પલાવ્યા વિના નહિ ચાલી શકે

અનુભવોનું નક્કર જ્ઞાન, જીવનનું વાસ્તવિક જ્ઞાન,
જગતનું સ્વરૂપ દર્શન, પ્રતિકુળતા વહોરી લીધા વિના તો
શક્ય જ નથી

નદી સાગરને મળે છે ત્યારે આડા ઝિભા રહેવા પત્યરોથી
એ ડરતી નથી, ખડકોને કોઈ નાઅતા જરાય પાછી પાની
કરતી નથી ત્યારે જ તે સાગરને મળવાના કોડ પૂરા
કરે છે ને!

અપાઠી વાદળોના થર જોઈને સૂરજ ભડકી ઊઠતો નથી
પણ એના પ્રકાશ-ખગ ઉપર એ મુસ્તાક હોય છે અને
તેથી જ તો વાદળોને પવાયન કરી મૂકે છે ને?

“માણી મને ચૂટી લેશે તો?” એ ભયથી પુષ્પ કદી
કરમાઈ જતું નથી એ તો જન્મે છે સોયથી વીધાવા અને
ધજ પામવા છતાં ય જાહેકાવે છે મુગધિ ખીવવાનો એનો
સ્વભાવ છે ખીલવામા જ એ જીવનનો જ્ઞાનદ મેળવે છે

મરી જવું એ તો ટાળી ન ટળે, એવી જીવનની
તદન સાહજિક જાણત છે એની તે ભડક હોય! ભડકી

જઈને ખીવવાને બંધે મુરઝાઈ જવું એ કરતા મરી જવું બહેતર નથી !

માનવે પણ ખીલતા જ રહેવું હોય તો પ્રતિકુળતા એનો મામનો ન કરતા સ્વીકાર કરતા શીખી લેવું જોઈએ અહીં લાચાર બનશે તો મુઝાઈ જશે જીવનના વાસ્તવિક આનંદ રૂપ ઘોઝાઈ જશે

સધળા ય હુ ખો વચ્ચે જીવન 'હોલી ડે' જેવું લાગે તો જ જીવન એ જીવન કહેવાય

તો હવે દેવાધિદેવ-ચી ધ્યા માર્ગે ચાલીને પ્રતિકુળતાને હસતે મોઝે વેઠી લેશોને ! બહાદૂરી હોય તો પ્રતિકુળતાની આગથી નાસવાના બદલે એ આગના બડકા વચ્ચે બેમીને હિમાલયની ટાંઢનો અનુભવ કરતા રીખી જાઓ એમા જ આપણો સંપૂર્ણ વિજય છે

૧૪ બ્યબિ અને સુમન્ટિ -

વ્યક્તિત્વને ઝળકાવવાનો કઢી પક્ષ ન કરશો. 'અહુ' અને 'મમ' નો લેગ્વ નાદ વ્યક્તિત્વની ઉપાનના માટે તમને પડકારશે પણ તમે એનાથી ખીગો નહિ એની સુઝી ચાલી સલાહથી લલચાશો નહિ એકવતાના આનંદમા અટવાઈ જશો નહિ

ઉપાસના તો સ્વત્વની કરજો

સ્વત્વની ઉપાસના ચત્ત ખીલવે સારિક આત્મા સ્વાયને અચૂક ચીસરે

સ્વત્વ તમને તમાગપણ ભુત્રાવશે, અને સમિદ્વનું
એક અખંડ અગ બનાવશે

વ્યક્તિત્વના રંગ રાગમા વામનાઓ પડી પાથરી રહે
અમણિના જીવનમા અનાસક્તિ નર્વત્ર વ્યાપી જાય

સાગરમા સમાઈ ગયેલું જલ-બિંદુ જીવન ટકાવી
શકે છે, સોનેરી કિરણોના સંગે એ જીવનને ચમકાવી પણ
શકે છે પણ એજ જલબિંદુ માગરને તિરસ્કારીને જૂદું
પડી જાય તો! જીવનનું અસ્તિત્વ રેડેરે ન થઈ જાય!
એજ મુવળકિરણ એનો ભોગ ન લઈ લે! પછી ચાકાટની
તો વાત જ કયા કરવી!

માભણ્યુ છે ને!- ‘વ્યક્તિ મટી દુ બનું વિશ્વમાનવી,
માથે ધરૂં ધૂળ વસુન્ધરાની”

૧૫ વિયોગમા આનંદ!

દષ્ટ સયોગમા તો અનાદિ કાળથી આનંદ માનતા
આત્મા છે હવે વિયોગમા ય હસતા-મરકતા શીખી
જત્યો તો ?

એ વખતે રોવા ફૂટવાની માડવાળ કરો તો!

રોટલો ને છાશ ખાતા ન એવી શાન્તિ-તૃપ્તિ મળશે
જેની ઈર્ષ્યા ઇન્દ્રો પણ કર્યા વિના નહિ રહે

વિષયોના સયોગમા તો સકળ સસાર મુખ માને છે
વિયોગમા આનંદ તો માત્ર મુમુક્ષુ જ માની શકે વાસ્તવિક
મસ્તીનો અનુભવ પણ વિષય-વિયોગમા જ છે

૧૬ વાચન કર્યા —

નિત્ય ધર્મ-અન્યનું વાચન કરો કેટલા પાના વચ્ચે ?
 એ નિયમ ન રાખશો પણ કેટલો સમય વાચનું કે નિયમ
 જરૂર રાખજો ઘણું વાંચી જવાથી જટિલ નથી હોય
 પણ અતરમા જે સ્પર્શના થવી જોઈએ, જે જોઈ હોય
 જાણવું જોઈએ તે તો નક્કર વાચનથી જ કરવું જોઈએ.
 મામમા પાંચ ધર્મ અન્ય વાચવાને જણે એ ૪ ધન-
 મન્ય પાંચ વાર વાચવાનો મહાવરો પડે.

આપણે જોઈએ છે સ્વચ્છ વસ્તુ કે જે આપણા
 જીવનનો મવતોમુખી વિકાસ સાધી શકે.

આવીમમજણ તો એકનું એક જાદુ વાગ્યોજાથી
 જ આવી શકે તેમ છે.

રોટલી એક પણ ખાધેલી નથી મનાવે તે લામની
 વીસ રોટલી ખાઈ જઈએ અને હેટ્ટો છોડી દે ન બને
 તે વીમ રોટલી આપણા મોં તે પેના પયરા
 સમી જ ને ?

વાચો વિચારો બનેશું શું શા માટે જો પડી
 શી શુભવશ હતી એ તારા મુખેની કે નામને કનકી
 શકે ? અરે ! તમારી સામે જોઈ જવું હિમન કરી શકો ?

૧૭ નિઃશ્ચય જીવન —

જેન સાધુમા અને નાદા કેટલો કરતો છે
 કદી વિચાર્યું છે ?

મવારથી માજ સુધી તમારા માનેલા સુખ ખાતર તમે અગણિત છોનો કચ્ચ-ધાણ બોવાવી દો છો અને તે ય કોઈ આચકા-અજ પા વિના હુમતા રમતા !

જ્યારે જૈન-મુનિ ! રાગાદિ દોરો નિર્મળ ન થયા હોવા છતાં એના તરફ મખત અણુગમે પેદા કરીને એનો સ પૂર્ણ વિનાશ કરવાની આતર-લાવના સાથે એક પણ જીવને હુણતા નથી હુણવાની ઈચ્છા પણ કરતા નથી અથા નક હણાઈ જાય તો તેના પ્રાયશ્ચિત કરતા ચોધાર આસુએ રડી જાય છે

“અરરર ! મારા મમા જીવનો મે નાશ કયો !

તમે હાલતા ને ચાલતા જૂકું બોલતાં લાજતા પણ નથી, અને એ મુનિ તો સ્વપ્ને ય જૂકું બોલતા નથી સાચી પણ વાત હિત-મિત ભાષામા બોલે છે

ચોરીનો ધ ધો તો આજે બધા ય કરે છે કોઈ નામ ચોર તો કોઈ દાણચોર કે દિવચોર કોઈ કામચોર કે કરચોર તો કોઈ વળી ધનચોર, તો કોઈ સમયચોર જ્યાં જુઓ ત્યાં ચોર-ચોરને ચોર

પણ આ જૈન-મુનિ ! કોઈ પણ પ્રકારની ચોરી નહિ-કરવાની બીજમ પ્રતિનાને જીવન ભર વહે છે

રસ્તે ચાલતા રૂપના શિકાર કરવાનું આજનો માનવ, છોકરો કે ડોકરો-બાળક કે પીઠ કોઈ વિસર્જ્ય છે ? વાસના જોથી ખટખટી જીકેલા માથામા વિકાર ભરી આખોમા, પાપ ભર્યા હૈયામા, જીભુ બોવા ય શુ મળી શકે તેમ છે !

ત્યારે એ જ જગતમા વમતા જૈન-મુનિ જિજ્ઞાસે
જાય છે, રમ્તે અનેક અયગ્રય છે, પણ ચામડાના એ રૂપ
તો એની નજરે ચ ચડતા નથી કદાચ લસવમતુ મૌન્ય
મામે આવીને ઉભુ રહે પણ એની આખની પાપણુ પણ
હાથે નહિ । જેનુ અંતર તો કુમળા હોયોની રક્ષાના
વિચારમા આવધાન છે, એને આ વિકારનો સ્પર્શ પણ
શે થાય ?

એને આ મિલિતુ રહસ્ય પૂઝે તો એ કહે છે 'એ
રાગના ચાગા શા ! આવા તોફાનમા તો કમરાજની
કારમી સજા ફટકારાય ! આપણને એ ધર્ષા જરાય ન
પાવે ! મસ્ત રહીશુ મહાવીરના ગાનમા અને હવનના
ઘડતરમા !'

વિકારથી ખીચાખીચ ભરેલા આ વિશ્વમા આવા પણ
સ તો વસે છે ! અને એ અપરિગ્રહી સતોના સત્થી જ
આ વિશ્વ અટોલ ઊભુ રહી શક્યુ છે, સૂરજ અને ચંદ્ર
સમયસૂચક દિન-રાતનો વિભાગ પાડી રહ્યા છે અને મોટા
સમદર પણ એમની મર્ચામા ઉભા છે

જો ન હોત આ સતો, તો એ જ સમદરે પાપી
જગતનો ઠોળીયો કરી જાત, સુરજ ધરતી ઉપર તૂટી પડી
લાડકેા બની સર્વને ભરખી જાત

સદૈવ નમન્તે એ સતોને,

સતોના સત્ને,

સતોની દુનિયાને,

૧૮ દુખનું કારણ આસક્તિ -

એક માણસ છે, માનસિક રીતે ઘણો દુખી છે એને કશું પણ એવું પડતું નથી દુખ નિવાળું માટે ખૂબ ક્ષયો, ઘણું ઠેકાણું જઈ આવ્યો ઘણાને મળી આવ્યો.

ડોક્ટર પાસે ગયો, તેણે કહ્યું પેટનો ખગડજ તમારા માનસિક દુખનું નિદાન ■

માનમશાસ્ત્રીએ કહ્યું ‘તમારી નિગરા-અન્ય તમને પીડે છે’ તાન્ત્રિકે કહ્યું, ‘તમને શનિ નડે છે’ સન્યાસીએ કહ્યું, ‘પ્રભુની ખફા મરણ ઉતરી છે’ ભેષીએ કહ્યું, ‘શુરૂ નબળો બન્યો છે, કેમકે શુરૂ ઉપર શનિની દ્રષ્ટિ ■ અને શક્ય પણ ત્રિકોણ દ્રષ્ટિથી શુરૂને જુએ છે’

જોખરી જોખરીની વાત જુદી

દુખમાં ઘટાડો ન થયો અતે આવ્યો ઉપાશ્રયે વીતરાગના વિરાગી સેવક-મુનિ પાસે માગીને કહી નાખી વીતકે કથા !

મુનિએ પ્રત્યુત્તરમાં શું કહ્યું તે જાણો છો ! એમણે એવી વાત કરી જે સાલગતા જ પેલા માણસનું સમાધાન થઈ ગયું અને એ આનંદમાં આવી ગયો મુનિના ચરણમાં લોટી ગયો આશિષ લઈને મુનિ-ચીઘ્યા માગે ચાલી નીકળ્યો.

શું કહ્યું મુનિએ ?

કે વિષયોની નરી યુગ્મી-વિષયાસક્તિ-સમગ્ર હુ ખોની જનેતા છે વિષયાસક્તિને જન્મ આપનાર અજ્ઞાન મમત્ર હુ ખતુ મૂળ છે અને એ વિષયો તરફની અનાસક્તિ-વૃત્તિ ઓતુ શમન-મર્વ સુખતુ મૂળ છે જ્યાં સુધી અતરમા વૃત્તિઓનો વડે બેઠો છે, એનો ભક્ષ્ય માગ્યા કરે છે ત્યાં સુધી તો જગતતુ સમગ્ર સુખ ચરતો આબોડે તો ય સુખનો લવ પલ્લુ ન મળે. આ વડે સદાને માટે શાન્ત ચર્ચ જાય ત્યારે જ છવન સુખ સખર બની શકે વડે વૃત્તિની તાલાલિક શાન્તિ ન યાય તો સહિ- એવું મસાર-સુખ પલ્લુ મળી શકતુ નથી સપૂર્ણ શાન્તિ વારવાર ભક્ષ્ય આપવાથી શક્ય જ નથી, પણ સમજના ઊધ્વીકરણથી જ શક્ય છે

મર્વ સુખતુ મૂળ વડે વૃત્તિના શમનમા કે સમજણના ઊધ્વીકરણમા છે હુ ખ માનતુ મૂળ એ વડે વૃત્તિના બોગમા કે દળાણમા છે

ગગોત્રીના નીર સમી સત-વાણી વિંધમા વહેતી ન હોમ તો આ વિંધ કયા જઈને અથગ્ય !

૧૯ સ્વાથ અને પરાથ

નદી આપે છે નીર, આબો આપે છે આમ્ર, ચંદન આપે છે શીતગતા, અને ધૂપ-સળી આપે છે યુગધ, સર ગમનો પચમ સૂર મગજને તાજગી બને છે, પત્રનનો સૂચવાટો દૃઢ્યને આનંદ આપે છે, વૃથોની ઘટા છાયડી

આપે છે, આકાશનો ચાંદ ઠક્ક આપે છે, દીપડ બળીને પ્રકાશ આપે ॥ બધા ય જગતને કાંઈને કાંઈ આપે છે હું શું આપું છું ?

ધસાઈને-છોલાઈને બળીને પણ એ બધાએ આપ્યે જ રાખ્યું, આપવાનું ન વીંચાયું, કશાય સ્વાથ વિના સહુને આપ્યું

મે શું આપ્યું ?

શું મે મારા જીવનમાં કશું જ નથી આપ્યું ?
ના ના એવું તો ન હોય !

પણ એ હકિકત છે કે મે કશું ય નથી આપ્યું તો શું મે બધાયનું બધું લીધું જ રાખ્યું છે ! બદલામાં ય કશું દીધું નથી !

ભૂલ્યો ! હું જાતે જ લિધું છું ને ! મારી પાસે શું હોય ! શરીર ઢાકવાના બે ચીથરા અને મુઠા માટે એક કટકો !

અતઃકાયાથી અવાજ આવ્યો, “બળરદાર ! આમ છટકી જવાની વાત કા કરે !

રખે ભૂલતો કે તું લિધું છે પણ લિખારી તો નથી જ માટેસ્તો લિધ્યા લેવા છતાં દાતા તને નમે ॥ તું દાતાને નહિ

તારી પાસે છે જવાહીરનો અખૂટ ખજાનો જગતને જેમ આપતો જાય તેમ તે વધતો જ જાય !

આ જવાહીરનો ખજાનો એટલે સમ્યગ્જ્ઞાનનો ભંડાર તને
 જે મળ્યું છે એ તો કોઈને નથી મળ્યું એક તુચ્છ જીવન-
 ભેગી કોંવાની જરૂરિયાત ભલે બીજાને મળી હોય પણ તારી
 પામે તો જીવનોના જીવનના દેદાર બદલી નાખે તેવું ધન
 પડ્યું છે સમગ્ર જગતની દરિદ્રતાને તોડી નાખનાર તત્ત્વ જ્ઞાન
 તારી પાસે છે

કમ ગજની ચાલગ્રાજીને એ ઉઘાડી પાડી દે છે,
 મોહરાજને એ મૂઠીમા પીચી નાખે છે, વામનાઓને પગ
 તળે કચડી નાખે છે અને જેની પાછળ જગત ઘેરુ બન્યું
 છે એ કચન-કામિનીના મુખને એ બદતર ગણાવે છે એને
 ચૂકે છે લોકોત્તર આનંદમા ડોકાવે છે અજોય વૃત્તિઓ
 ઉપર પણ વિજય મેળવી આપે છે

છતાં ય તુ શાન્ત બેઠો છે!

ઓ મુખ! આપવા છતાં ય વધતું જાય તેવું આ
 ધન, કોઈને આપી દેવાનો તને મનોરથ થતો નથી!

કોઈના જીવનના અધારા ઉઘેચી નાખનારી આ ટોચ
 લાઈટ ક્યાય ધરવાને તૈયાર નથી!

ધિધ્ધાર હો તારી મજબૂરીને!

હું તને પૂછું છું કે, શું તે તત્ત્વજ્ઞાન ઉપર તારી
 એકલાની માલિકી છે! સખૂ, જો તેમ માનતો હોય તો તે
 તારી ગલીર જૂલ છે આ તત્ત્વજ્ઞાન વાડું નથી, સમગ્ર

વિશ્વનુ છે તારી પાસે જ રાખી મૂકીશ તો તુ પ્રકૃતિનો
ભય કર ગુન્હેગાર બનીશ.

વિશ્વના ખૂબે ખૂબે છુપાયેલા દુ જોને જોવાની તને
આખ હોય તો એ તરફ જરા નજર નાખ રડી લે, અને
પત્રી આખો લૂછીને ઊભો થઈ એ દુ ખિયારા જગતને તારૂં
ધન આપ તારૂં આશ્વાસન આપ એની ભાવ દરિદ્રતાને
ફેડી નાખ.

ઊઠ, ઊભો થા મારા કહેવાથી નહિ પણ એ દુ ખિ
યારાના દુ ખ તારાથી જોઈ ન શકતા હોય તો ઊભો થા
અને જા, હડાણી કર તારા તત્વજ્ઞાનની, હજુ તને તારા
ખજાનાની કિમત અમઝણી નથી નહિ તો તારી આ દશા
હોય ! તુ ન પીને બેસી રહ્યો હોય ! દુ ખે રીખાતા જગતને
તુ જોઈ ન શક્યો હોત !

ફરી યાદ કર તુ બિખારી નથા ભિયુ છે

સમગ્ર વિશ્વનો બેતાજ બાદશાહ છે જે તારી પાસે
છે તે તો કોઈનો પાસે નથી પણ તારા ખજાનાની કિમત
તને સ જાણી નથી માટે જ તુ નિષ્ક્રિય અને નિરાશાભર્યો
બની બેઠો છે

અ તરના આ અવાજે મારી આખો ખોલી નાખી

વિશ્વના કુબેરપતિને ત્યાં પણ મેં મનનું દારિદ્ર્ય જોયું,
ખુદ્ધિનિધાનોને ત્યાં ય દીનતા જોઈ મરડોને ત્યાં ય ભાવનાની
કગાલિયત જોઈ, અને મને થયું કે આ બધા ત દુ ખ
દારિદ્ર્યને જઠમૂળથી ઊખેડી નાખનાર શસ્ત્ર તો મારી પાસે

❑ હાવ, સર્વત્ર દોડી બહિ સહુને આપી દઈ હવે તો
આપ્યા વિના મારાથી રહી શકાય તેમ નથી

૨૦ પળ પળના મૂલ -

ઓ મુમુક્ષુ! માનવ જીવનની પળ પળને સમજીને
વાપરજો હો! જહુ કિમતી ❑ એ પળો સમજાવની એકેકી
પળમા હાલજ એ કરોડ પ યોગમના દેવાયુની ભેટ ધન્ય
એ પળમા ગણાતા નમસ્કાર તો સાગરોપમાના નારકાયુના
પાપ તોડી નાખે, એ પળોની નવકારશી અનેક આપત્તિઓને
વિહારી નાખે, એ પળમા પરમેશ્વરને કરેલો બાવ-નમસ્કાર
બન જ બળને ચીનગારી આપી સજાગવી નાખે

ભાઈ, પળ પળની કિમત આકરે જે કાર્ય તેત્રીસ
સાગરોપમા સર્વાર્થ મિહના દેવ નથી કરી શકતા એ કાર્ય
અહી કાચી સેકન્ડમા થઈ બચ છે માટે જ જહુ છુ કે
બીજી ગતિમા ય સુવબ એ વિષય-કથાયતી વાસનાઓ પાછળ
આધજીકીઆ ના કરતો મળશે કદાચ પુણ્યના સથવારે તત્કાલ
કેઈ સુખ, પણ અતે તો એ જશે અને પાછળ મૂકતુ જશે
સાગરના નીર જેટલુ કર્મ અબજો બવો સુધી આકાશમા
ઊછાડીને ધરતી ઉપર પટકી પટકીને મારે તેવુ તીવ્ર રસ
વાળુ ચીકલુ કર્મ એ તો ઠીક પણ વાસનાના સંસ્કારની તો એની
જડ નાખી દેશે કે માર ખાઈ-ખાઈને-મોત મેળની મેળવીને-
પેવુ કર્મ ખપશે ત્યારે ય આ સંસ્કારોએ એવા તો બીજા
કર્મોના અનંત સાગરોતુ ઉત્પાદન તૈયાર કરી દીધુ હશે!

નાનકડા સુખ બોગવવા જતા હવે અનતકાળ સુધી
ઉઠ્યા જ નહિ આવવાનું! જમ, જન્મ લેવાનો, માર ખાવાનો
અને મરવાનું

એક ધારૂ આ વિષયક ચાલ્યા કરે

માથલા! હવે જાગી જા પળ-પળનો વિચાર કર

એકેકી પળોમા કરોડો અને અળાને લેવોના સુખની
ધાવત અનંત સુખની કમાણી છે અને જો બેપરવા જાન્યો
તો અનંત દુઃખ પણ એ જ એકેકી પળ મા લલાટે ઝીકવાનું છે
આ તો સોડીયાનું જીવન!

અળાને કે અનંતની જ હાર જીત!

ઓછાની તો વાત જ નહીં!

માટે જ કહું છું, પળ પળનો વિચાર કરજો ભૂલી
ગયો પેસી વાત! કે માનવ જીવનની એક ખુરશી માટે તારી
સાથે નવ લાખ ઉમેદવારો હતા એમા તું એકલો ખુરશી
મેળવી ગયો બાકી બધા ય મરી પરવાયા! હવે કહેતો આ
જીવનની કિંમત કેટલી આકવી!

૨૧. મોક્ષ માગતો સુસુધુ -

શુ માગ્યું તમે દેવાધિદેવ પાસે? શુ ઇચ્છ્યું ગુરૂના
ચરણે મસ્તક મૂકતા!

અર્થ!

કામ!

અરે! આ શુ કયું! આવી યાચનાઓ કરીને તમે સુખ માગી લીધું કે કારમું દુખ!

જ્યાં મોક્ષ સિવાય કશું ચ માગવાનું નથી કે કશું ચ ઇચ્છવાનું નથી ત્યાં તમે અર્થ-કામની યાચના કરી?

તે તમને શુ ઝોમ લાગે છે કે ન માગીએ તો આ આધ્યાત્મિક-ગળોમા મોક્ષ સિવાય બીજું કશું ચ આપવાની તાકાત જ નથી!

હેવો ભવલેણ જમ!

હો ત્યારે, આજે લખી લ્યો તમારી ટાયરીમા, કે “દેવાધિદેવની આજ્ઞાનું અનુષ્ઠાન નિરાશય ભાવે કરનારને મોક્ષ તો આપે જ પરંતુ જ્યાં સુધી મોક્ષની પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી સંસારના ઐક્ય સુખો તેના ચરણે ધર્યાં વિના ન જ રહે માગીને મેઝવેલા અર્થ-કામ ધકકે અકલ્પ્યે વધુમાઝ્યા

મળી ગયેલા અર્થ-કામ મોક્ષની દિશામા ધકકો મારશે

હવે હ’ સંકલ્પ કરો લ્યો કે, “મારે મોક્ષ સિવાય કશું જ ન જોઈએ મોક્ષ જ મારું લક્ષ્ય જનશે. મોક્ષ સિવાયનું બધું ચ લયજનક લાઝ્યા કરશે”

૨૨ દુખ પ્રતીકાર સ્વરૂપ મ આર-સુખ

સંસારના સુખનું સ્વરૂપ વિચારવા જેવું છે શાસ્ત્રકાર લગવતોએ દુખના પ્રતીકાર રૂપ એ સુખ કહ્યું છે ના સમજાયું ?

સામારિક સુખ અનુભવવા માટે પહેલા તો દુ ખને નોતડે
 દેવુ અનિવાર્ય જને છે વધુ સુખ માણવા વધુ દુ ખ લોગવવુ
 પડે જેમ ઇમારત માટી તેમ તેનો પાયો વધુ જિંડો

ધોમધખતા ઉનાળાના જયોરે સખત તરસ લાગી હોય,
 મોહુ સુકાઈ ગયુ હોય તે વખતે જ માટીની મટકીના
 પાણીમા કેવી ગીતવતા છે! અને એ શીતવતા છવને કેટલો
 આનંદ આપે છે તે વાત હૃદયથી મમળાય પોષ માસની
 ઠડીમા આવી તૃષા તાગે નહિ તો તે જ મટકીના જલમા
 સુખાનુભવ થાય પણ નહિ

ધૂમ તાપમા માઈલિ બે માઈલિ ચાવી નાખ્યા પછી જ
 ઘેઘૂર વડલાની શીતલ છાયડીનો આનંદ અનુભવી શકાય!

અઠાર ઠલાક સુધી મજૂરીભર્યું કામ કર્યા પછી જ
 ઘસઘસાટ બિઘવાનો સામારિક આનંદ મેળવી શકાય! આખો
 દિવસ ગાદી-તકિયે પડી રહેલો ચેઠનો દીકરો આ આનંદ
 થોડો જ માણી શકવાનો હતો!

છવડેણ બિમારીનો ફટકો પડ્યા પછી જ આરોગ્યનો
 આનંદ દિવચરથી આપી શકે પહેલા દુ ખને ઘરમા લાવો
 પછી અક/ાઓ અને પછી ધણો મારો એટલે તમને લાગે કે
 તમે સુખી થયા!

કેવુ અજ્ઞાન!

કેટલી નાદાનીયત! છે આમા કયા ચ તરના અજબ
 આનંદની મસ્ત-કથા!

૨૩ રે, માનવ ! તારી મુખર્તા —

‘ધર્મલાભ’ કહેતા કે મહારાજશ્રી પધાર્યો

શેઠે પૂછ્યું, “આ સમયે કેમ પધારવું થયું ગુરૂદેવ !”
મહારાજશ્રી જોડ્યા, “ચોડી રાખનો ખપ છે”

એમા તે શી વાર ! જટ દોડ્યા રસોડામા, પણ રસોડું
તો ખુઝગે માણસના માથાની ટાલની જેમ ચમકારા મારતું
હતું કયાય કશું થ ન મળે !

અરે ! માટે ત્યા અપટ્ટી રાખ માટે મહારાજશ્રી પધાર્યો
અને હું ન આપી શકું ! કેવી વાત ! રેડના મનમા જરાકે
ગભરામણ થઈ, કાઈકે થડકારે અતુલ યો વિચારોના ધમ્મર
વડોણા ચોરખંઠાર કરવા લાગ્યા

એકાએક શેઠને કાઈકે ચાહ આવ્યું ! અપટ્ટી મારતાકેને
ચાલ્યા દિવાનખાના તરફ

તિજોરી ખાસે આવીને અટક્યા ખીરસામાથી ચાવી
કાઢી તિજોરી ખોલી

સો-સો રૂપિયાની નોટોનું એક મોટું બેડલ બહાર
કાઢ્યું

શેઠની બધી પ્રતૃત્તિ, એમના મુખ ઉપરનો એક પછી
એક પવટાતો ભાવ, બહુ જ ગભીરતાપૂર્વકે સાશ્વત
વદને મહારાજશ્રી જોઈ રહ્યા હતા

શેઠ તિજોરી તરફ કેમ ગયા? શુ તીજોરીમા રાખ
છે? નોટોનુ બડવ કેમ કાઢ્યુ? કાંઈ મમલાતુ નથી
ઁટલામા તો શેઠે દીવાસણી કાઢી

સળગાવવા ભય છે ત્યા બાંહે બધુ મમનઈ ગયુ
હોય તેમ મહારાજશ્રીએ એકદમ ખૂમ પાડી, “અરે! શેઠ
આ શુ કરો છો?”

હસતા હસતા શેઠે કયુ, “શુરૂદેવ! આપ જરા ય
ચિંતા ન કરશો. રાખ ન હતી પણ મેં શોધી કાઢી છે
હવે પળ-એ પળમા જ આપની સામે રજૂ કરૂ છું! આ
આખા ય બડલને દિવાસણી ચાપીને

મહારાજશ્રીએ અધવચ્ચે જ વાત કાપી નાખી જરાક ઉમ
સ્વરે કયુ, “રાખ માટે તે સો-સોની નોટોનુ આવડુ મોટુ
બડલ બાળી નાખવાનુ હોય! શેઠ! હું તમને સાફ જણાવી
હઉ છું, કે આવી શુખાઈ ન કરશો. મારે તમારી રાખ
જોઈતી નથી”

મહારાજશ્રી તો ચાલતા થયા

રસ્તામા મગજ વિચારે ચડ્યુ

સમગ્ર સસાર આ શેઠ જેવુ જ ગાડપણુ નથી કરતો!

માનવ જીવનની એકેકી પળ એટલે સો-સોની
એકેકી નોટ! ભાળ્યે ચારી આખી અને માનવને આખી
થપ્પી એક સાથે મળી ગઈ! ભોગ-સુખની રાખ માટે એણે
આ થપ્પીને દિવાસણી બાંધી!

એકેકી તોટ સળગતી જાય છે અને ચપટી ચપટી રાખ પડતી જાય છે! મૂર્ખ! માનવ! રાખ જોઈને મલકાય છે! મૂંઝે વળ દે છે!

અહા! ભોગ-ભૂખે છવન જલાવી દીધું ! દેવાધિ દેવને ખોવડાવી નાખ્ય !

૨૪ મર્વ સુખતુ મૂળ ધર્મ -

સચરાચર વિશ્વના કોઈ પણ પ્રાણીને જે સુખાનુભવ થાય છે તેના કારણ તરિકે તો ધર્મ જ છે

માનવને લાચુ કે સુખ તો ધનમાથી મળે એટલે દુકાને દોડ્યો, સુખ સીમાથી મળે એટલે લગ્નના માડવે દોટ મૂકી પણ એ ભૂલો પડ્યો છે

જે ડાળે ફેરીના કુડ વળગ્યા હોય એ ડાળને કાપી લઈને એને પાટી સીંચ્યા કરવાથી કે ઘેર લઈ જવાથી ફેરી ફેરી મળતી નથી.

આખા યજ્ઞમા ફળ-ફુલ-પાકડા-ડાળી-ડાળળા કામના છે, મૂળ તદ્દન નકામું કેમ વાડું! મુળીધાનો શો ઉપયોગ?

છતાં એ સત્ય હકિકત છે કે મૃગિયુ ન હોય તો કશું ય નથી, એ મૂળને પાણી સીંચવામા ન આવે તો બધું સુકાઈ જાય ડાળે-પાખડે પાણી સીંચ્યે ન ચાલે

મૂળની સાથે ડાળીને સળધ ન રહે તો ડાળીએ ફેરી ન જ આવે

ધર્મ મૃગ સમાન છે દેખીની રીતે એ ઉપયોગી નથી લાગતો. પણ એના વિના તો સામાજિક મુખના ડાળી-પાખાળા કે મીઠા જાણતા કળ ઊભા રહી શકે તેમ નથી.

ધર્મની સાથેનો મળધ તોડ્યો તો એ લીલાછમ પાદડાને સુકાઈ જતા વાર લાગવાની નથી.

આટલું મમજઈ જાય તો ધર્મની કિંમત સારી રીતે સમજઈ જાય.

૨૫. ધર્મ એટલે અફાણુ —

ધર્મ તો અફીણ છે અફીણ

જેણે એ અફીણ ચાખ્યું જ નથી તેને તો એની સામે ય એવું ન ગમે પણ એકાદ વાર ધરાણે પણ દેઈ અફીણીયો. આ અફીણ ચખાડી દે તો ધીરે ધીરે એવું તો પેધી જાય કે કાઠડું ન કઢાય પછી તો એનો નથો ચડે ગમે તેવા પદ્ધવાન્ન સામે ધરવામા આવે પણ આ અફીણ વિના તો બધું ય લૂણુ લાગે એક દહાડો પણ અફીણ ન મળ્યું તો ટાટીયા ચાલે નહિ, મન ઉઠાસ થઈ જાય આપણે ક્યારે એવા અફીણીયા બનીશું ?

૨૬. ધર્મ કુરસદે કરવાનો છે ?

ગુરૂદેવે એક ભાઈને પૂછ્યું, કેમ મહાનુભાવ, હમણા વ્યાખ્યાનમા જણાતા નથી? ભાઈએ કયું ‘કુરસદ નથી’ હસતા હસતા ગુરૂદેવે કહ્યું, કેવો ધીએલા મૃગા જેવો ઉત્તર

આખો છે? શુ તમે ધર્મ કુરસદે કરવાની ચીજ મમલ્યા છો? તમારો દીકરો અકસ્માતમા ઘવાયો એવા મમાચાર તમને દુકાને મળ્યા પછી તમે એમ કહેયો કે હમણા કુરસદ નથી, કુરસદે જઈશ? કેટલે નક્કી કરેલી તારિખે સમયસર પહોંચો છો કે કુરમદે? કકડીને લૂખ લાગ્યા પછી કુરમદે બાણા ઉપર બેસો છો? ધર્મ જો કુરમદે કરવાનો હોય તે તો તે તરફ કેટલી અફરિ હશે તે સહેજે સમજાય તેવું છે. સંસારના બધા કાર્ય પત્યા પછી જો ધર્મનો નબર લાગે એ ઉઠી પાટવીએ શુક્રતા ધર્મને દૃઢ્યમા કેવું સ્થાન આપ્યું હશે?

૨૭ ધર્મ તો સાધતા જ રહો -

ધર્મ કરતા કોઈ ચાકરો નહિ કે સતોષ માનયો નહિ અથવા ગર્વ લઈને બેસી ન રહેયો.

ધનવાન પાસે ગમે તેટલું ધન આવે તો ય તે તો પોતાનાથી વધુ ધનવાનને બોધને, હજુ વધુ ધન મેળવવા માટે જ ઉઘમી બને છે જોછા ધનવાનને બોધને સતોષ માનીને બેઠી રહેતો નથી ધર્મ તો જેટલો સાધીએ એટલો જોછો જ લાગે. બોધને લોભ કરવો હોય તો ધર્મ સાધવાનો લોભ કરો, મોટો લાભ થઈ જશે.

૨૮. બહુમુખી યોજના

ધર્મની સાધના આપણા જીવનની મોક્ષસિદ્ધિ માટેની ઓટોમેટિક બહુમુખી યોજના છે મોક્ષ-સિદ્ધિ

ધર્મ મૂળ સમાન છે દેખીતી રીતે એ ઉપયોગી નથી લાગતો. પણ એના વિના તો સામારિક સુખના ડાળી-પાખાળા કે મીઠા જાત્રાતા ફળ ઊભા રહી શકે તેમ નથી. ધર્મની સાથેનો મબધ તોડચો તો એ લીલાછમ પાદડાને સુકાઈ જતા વાર લાગવાની નથી.

આપુ મમજાઈ જાય તો ધર્મની કિંમત સાચી રીતે સમજાઈ જાય.

૨૫. ધર્મ એટલે અફાણુ -

ધર્મ તો અફીણ છે અફીણ

જેણે એ અફીણ ચાખ્યું જ નથી તેને તો એની સામે ય જોવું ન ગમે. પણ એકાદ વાર પરાણે પણ કોઈ અફીણીયો આ અફીણ ચખાડી દે તો ધીરે ધીરે એણે તો પેધી જાય કે કાઠ્યું ન કઢાય. પછી તો એનો નશો ચડે. ગમે તેવા પડવાન્ન સામે ધરવામા આવે. પણ આ અફીણ વિના તો બધું ય લૂખું લાગે એક દહાડો પણ અફીણ ન મળ્યું તો ટાંગીમા ચાલે નહિ, મન ઉદાસ થઈ જાય. આપણે ક્યારે એવા અફીણીયા બનીશું ?

૨૬. ધર્મ કુરસદે કરવાનો છે ?

શુરહેવે એક ભાઈને પૂછ્યું, કેમ મહાનુભાવ, હમણાં વ્યાખ્યાનમા જણાતા નથી ? ભાઈએ કહ્યું 'કુરસદ નથી' હસતા હસતા શુરહેવે કહ્યું, કેવો ધોએલા મૂળા જેવો ઉત્તર

તમારા સ્વરૂપને મીઠાની દેવાની, અનત-અબાધિત
આનંદ માણવાની સિદ્ધિને તમે વરી રાખી તેમ છે। પરંતુ
તે સિદ્ધિઓ મેળવવા માટે ક્યારે પણ તમે દરકાર કરી છે ?
તમારી પત્ની કે તમારા બાળકોની પાછળ તમે ડેડ-લી-વાર
બોધાગ આમુએ રહ્યા છો, પણ પરમાત્માની પાને જીંદને
ક્યારે ય તમે આંખના એક ગુદા પછી નેવેલ ધર્યું છે।
તમે ઠી પછી એ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત ન થવા બદલ ક્યારેક પણ
ઘરના ખૂલે બેસીને કલાકો સુધી ઊંડા મનનમાં ગરકાવ
થતા છો ? ક્યારેક પણ તમને વિષયામય વિશ્વ ઉપર
અરૂચિ લગી છે ? તમારે તો કાળુ પાપ કરવું એ તો
આવું એક કષ્ટ પીવા જેવી વાત બની ગઈ છે આવું કશું
ધ્યાન નહિ તો રાખ કદી પણ મળે નહિ” તમને જે પ્રેમ
રમા અને રામા ઉપર થઈ ગયો છે, એના ખાતર તમે
જેટલી તાકાત અજમાવીને તમારા જીવનનું ખેતર કરી
નાખ્યો છો એ પ્રેમ અને એ તામનનો લક્ષ્યાંક પણ રામ
માટે વાપરવામાં આવે તો જરૂર રામમાં રમણતા આવી
જાય તમારા પ્રશ્નો ઉઠતી જાય”

ચિત્તની આ વાત માણસીને પ્રશ્ન કરનાર બાઈ ખુબ
ખુશ થઈ ગયા પ્રભુની પાછળ દિવાનો બને તે જ પ્રભુને
પામી શકે રમા રામાની પાછળ ઘેરા બનેલાઓની પ્રભુને
પામવાની વાતો તો રમણ દૂર। તરીક જ શ્રેષ્ઠ

પ્રાપ્ત થતા થતા તો શ્વર્ગના સુખો, ચક્રવર્તીના ભોગો-
માનવ છવનની સગવડો-સઘળુ ય એની મેળે પ્રાપ્ત થઈ
જાય છે

હવે શા માટે તુચ્છ-સુખોની ઇચ્છા કરવી? શા માટે
મેક્ષ જ ન ઇચ્છો કે જેની - અજ્ઞાતા બધું જ આપોઆપ
આવી જાય છે ચાહ રાખજો કે ઉપરના લક્ષ્યાકને આબ
વામાં નીચે નીચેના આવી જ જાય, જ્યારે નીચેના લક્ષ્યાક
આબવા જતા ઉપરના છૂટી જાય મોક્ષ વેગજો બની જાય
માટે ઠોઈ પણ ધર્મ-સાધના પાછળ મોક્ષ-કર્મક્ષય તે સિવાય
બીજું કશું જ ઇચ્છ્યો નહિ સ્વર્ગીય સુખો વગર આવી
પડીને મોક્ષના અવાચ્ય સુખને દૂર ઠેવે છે માટે એ
સુખો જ ન આવે તો બહુ માડે એવી જ ભાવના રાખજો

૨૬ રામનો પ્રેમ -

માનવને જે પ્રેમ ગ્માં અને રામા ઉપર થઈ ગયો
છે એ પ્રેમનો લક્ષણ પણ જે રામ (તારક દેવાધિદેવ)
ઉપર થઈ જાય તો એના સઘળા જ સત્તાપો મીઠી ભાવ

એક ભાઈએ, એક ચિતકને પૂછ્યું કે ઈશ્વરની ઉપા
સના કરવા છતાં કેમ અમને કદી એના વિશુદ્ધ ચેતન્યની
આખી પણ થતી નથી?

ચિતકે કહ્યું, તમે ઈશ્વરના ચેતન્યની આખીની જ
શુ વાત કરો છો? હું તો કહીશ કે એ ચેતન્યની જ્યોતમા

તમારા અવરૂપને મીઠાવી દેવાની, અનત-અબાધિત
 આનંદ માણવાની મિઠિને તમે વરી શકો તેમ છે। પરંતુ
 તે સિદ્ધિઓ મેળવવાની ક્યારે પણ તમે દરકાર કરી છે ?
 તમારી પત્ની કે તમારા બાળકોની પાછળ તમે ટેટવી-વાર
 બોધાર આપુએ રહ્યા છે, પણ પરમાત્માની પાસે જઈને
 ક્યારેય તમે આપુના એ- બુદ્ધિ પણ નેવેલ ધર્યું છે।
 તમે કહી પણ એ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત ન થતા બદલ ક્યારેક પણ
 ઘડતા ખૂણે એમીને કલાકો સુધી ઠીક મથનમાં ગમ્મવ
 થયા છે ? ક્યારેક પણ તમને વિષયામયન વિશ્વ ઉપર
 અરૂચિ લાગી છે ? તમારે તો કાણુ પાપ કરવું એ તો
 ચાલે। એક દુષ્કર્મ પીગા જેવી વાત જની ગઈ છે આપુ કશું
 થાય નહિ તો ગમ જડી પણ મળે નહિ” તમને જે પ્રેમ
 રમા અને રામા ઉપર થઈ ગયો છે, એના ખાતર તમે
 જેટલી તાકાત અજમાવીને તમારા હૃવનતુ ખેતર કરી
 નાખો છે। એ પ્રેમ અને એ તાકાતનો લગાશ પણ રામ
 માટે વાપરવામાં આવે તો જરૂર રામમાં રમણતા આવી
 જાય તમારા પ્રશ્નો ઉકલી જાય”

ચિતકની આ વાત માલગીને પ્રશ્ન કરનાર બાઈ ખુબ
 ખુશ થઈ ગયા પ્રભુની પાછળ વિાનો અને તે જ પ્રભુને
 પામી શકે આ જમાની પાછળ ઘેવા જનેવાઓની પ્રભુને
 પામવાની વાતો તો રમૂજ દૂર। તારીક જ શોખે

પ્રાપ્ત થતા થતા તો મ્વર્ગના મુખો, ચક્રવર્તીના લોભો-
માનવ છવનની મગવડો-સઘળુ ય એની મેળે પ્રાપ્ત થઈ
લય છે

હરે શા માટે તુચ્છ-મુખોની ઇજ્જા કરવી? શા માટે
મેક્ષ જ ન ઇચ્છ્યો કે જેની ચ્છામા બંધુ ય આપોઆપ
આવી જાય છે યાદ રાખજો કે ઉપરના લક્ષ્યાકને આખ
વામા નીચે નીચેના આવી જ જાય, જ્યાં નીચેના લક્ષ્યાક
આખવા જતા ઉપરના છટી જાય મોક્ષ વેગજો બની જાય
માટે ઠોઈ પણ ધર્મ-સાધના પાછા મોક્ષ-કર્મકાંક્ષા તે સિવાય
ખીલુ કશું ય ઇચ્છ્યો નહિ મ્વર્ગીય મુખો વચ્ચે આવી
પડીને મોક્ષના અવાચ્ય મુખને દૂર ઠેવે છે માટે એ
મુખો ય ન આવે તો બહુ સાડે એની જ ભાવના રાખને

૨૬ રામનો પ્રેમ -

માનવને જે પ્રેમ રમા અને રામા ઉપર થઈ ગયો
છે એ પ્રેમનો લક્ષણ પણ જો રામ (તારક દેવાધિદેવ)
ઉપર થઈ જાય તો એના મધ્યા ય સત્તાપો મીટી જાય

એક ભાઈએ, એક ચિત્તકને પૂછ્યું કે ઈશ્વરની ઉપા
સના કરવા છતા કેમ અમને કદી એના વિશુદ્ધ ચૈતન્યની
આખી પણ થતી નથી?

ચિત્તકે કહ્યું, તમે ઈશ્વરના ચૈતન્યની આખીની જ
શુ વાત કરો છો? હું તો કહીશ કે એ ચૈતન્યની જ્યોતમા

તમારા સ્વરૂપને મીઠાવી દેવાની, અનત અબાધિત
 આનંદ માણવાની સિદ્ધિને તમે વરી શકો તેમ છે. પણ તુ
 તે મિદ્ધિઓ મેઘવવાની ક્યારે પણ તમે દરખાડ કરી છે ?
 તમારી પત્ની જે તમારા બાળકોની પાછળ તમે ટેટની વાર
 ચોધાર આમુએ રજા છે, પણ પરમાત્માની પામે જીવને
 ક્યારેય તમે આમુના એક જુદું પણ નવેલ ધર્મ છે ?
 તમે કહી પણ એ મિદ્ધિ પ્રાપ્ત ન થયા જ ન ક્યારેક પણ
 ઘરના ખૂલે બેઠીને કલાકો મુખી જિહ્વા મયનમા ગઝાવ
 થયા છે ? ક્યારેક પણ તમને વિષયામદના વિશ્વ ઉપર
 અરૂચિ લાગી છે ? તમારે તો કાળુ પાપ કરવું એ તો
 થાને. એક કપ પીવા જેવી વાત બની ગઈ છે આણુ કશું
 થાય નહિ તો રામ કહી પણ મળે નહિ” તમને જે પ્રેમ
 રમા અને રામા ઉપર થઈ ગયો છે, એના ખાતર તમે
 જેટલી તાગાન અજમાનીને તમારા લવનતુ ખેતર કરી
 નાખો છો એ પ્રેમ અને એ તાકાતનો લમાશ પણ રામ
 માટે વાપરવામા આવે તો જરૂર રામમા રમણતા આવી
 બન તમારા પ્રશ્નો ઉકલી નાથ”

ચિત્તકેની આ વાત માલગીને પ્રશ્ન કરનાર ભાઈ ખુબ
 ખુશ થઈ ગયા પ્રભુની પાછળ દિવાનો બને તે જ પ્રભુને
 પામી શકે રમા ગમાની પાછળ લેવા બનેલાઓની પ્રભુને
 પામવાની વાતો તો ગ્મૂલ દુલ્લજ ત ક જ થોએ.

૩૦ સાપેક્ષ-દ્રષ્ટિ

અ તરાતમાના જે દાના દુરમન

કામ અને ક્રોધ

અને આ જે યનો બાપ છે અજ્ઞાન

એક પદાર્થનો એક જ દૃષ્ટિએ વિચાર કરી લેવાથી એ જ પદાર્થની બીજી અનેક દૃષ્ટિની વિચારણાઓનું અધાર અજ્ઞાન આપણા જીવનને પીડા આપી રહ્યું છે, કામ અને ક્રોધ જન્મભાવીને જીવન શુભગાવી રહ્યું છે

પૈસાને અમુક દૃષ્ટિએ સુખનું સાધન માન્યું અને તેમા એન્દ્રિય આમક્રાંત થઈ ગયા પણ આ જ પૈસો અનેકા નેક દૃષ્ટિએ અનેક પ્રસંગોમા દુઃખનું પણ કારણ બની શકે છે એ વિચારો નો કયો હોય તો પૈસા પ્રતિ આસક્તિ પેદા થાય નહિ

સુખનું સાધન પૈસો છે એમ માનનાર તરતજ નક્કી કરે છે કે જો પૈસો ન હોય તો સુખ મળે નહિ ! કેવી ગજબનાક મુખોષ !

પેલી ગામડાની ટાશી જેવું ક્યું ! ફૂકડો છડી પોકારનો ત્યારે સુરજ ઊગતો એ દેખીને એણે નક્કી કરી નાખ્યું કે ફૂકડો છડી ન પોત્રારે તો સૂર્ય ઊગે જ નહિ !

ભલે પૈસાથી કેાઈ દૃષ્ટિએ સુખ હોય પણ અનેક દૃષ્ટિએ એનાથી દુઃખ છે તેમ એના વિના પણ અદ્ભુત

મુખ મેળવી શકાય છે આ બધી વિચારણાને મગજમાં ન પેસવા દેનાર માનવે પોતાનું મન અને પોતાનું હૃદય બેયને મકુચિત કરી મૂક્યા એ નાનકડા સસારમાં એ જ રહી શક્યો!

આ વિચારના અણાને એને જડભરત બનાવેો. ક્યાક અત્યંત આકર્ષણો તો કામી બન્યો, ક્યારેક એ મમતાના દોર વટ્ટ્યા તો કોધાન્ધ બન્યો. એની શક્તિની બહારની એ વાત હતી કે કોઈપણ પુરુષને એ ધારી રીત મુજબ એ શાખી શકે, દોરી શકે.

જીવનની સમગ્ર શક્તિ અને જીવનનો સઘળો સમય ! એણે જડની રમત-મરામતમાં ખર્ચી નાખ્યા!! એની દૃષ્ટિ જડ બની એનું ચિંતન પણ જડ બન્યું.

એકાત દૃષ્ટિની વિચારણાઓએ એના જીવનને બરબાદ કર્યું કામ અને ક્રોધને અતરમાં સ્થાન આપી જીવંત ઝેર કર્યું.

સાચો જૈન તો સાપેક્ષ દષ્ટા હોય. પદાર્થોની દરેક બાજુનો વિચાર તેના મનમાં રમતો જ હોય અને તેથી જ પદાર્થોના રૂપ-રંગમાં તે રંગાય નહિ કે પડાય પણ નહિ.

જો તેણે કદાચ કાંઈ બને તોય તેના અજ પાનો પાર ન હોય, 'એણે કદાપિ ન બને' એની જિવ્ય દશાને તે સદેવ જાણતો હોય આ જૈનને કામ ક્રોધ બચારા શુ કરવાના હતા!

શરણાગતની

(પરમાર્થ-કુમારપાળ મહારાજની)

મનોવેદના

૧ જેમતું પાદપીઠ, મમત્ર ઇન્દ્રોના મુકુટ-રત્નોના ફેલાઈ જવાથી કાન્તિમય બની ગયું છે, જેમણે સર્વ હું ખોનો નાશ કયો છે, જેઓ ત્રણેય લોકના બધું છે તે ત્રિનેન્દ્ર-ભગવત જય પામે

૨ વીતરાગ બનેલા અને કૃતાર્થ થયેલા આપને હું જે વિશ્વમિ કહું છું તે તો મારી બુદ્ધિની મૂર્ખતાનું પ્રદર્શન કરવા બરોબર છે સ્વામીના ઉચિત સ્વરૂપનું વર્ણન કરવાની સેવકમા તે શી શુભવશ હતી ?

૩ દેવાધિદેવ ! આપ મુક્તિ નગરમા સ્થિર થયા છો છતાં મારા ચિત્તને વિષે તો આપના શુભોને આરોપવા દ્વારા મને આપ સાક્ષાત્ દેખાઈ રહ્યા છો મૂર્ખ તો સે કટો માર્ધવ દૂર છે છતાં આરીસામા એના કિરતોના થતા સ બધથી શુ એ સૂર્ય આખા ઘરમા પ્રકાશ નથી કરતો ?

૪ આપ ભલે વીતરાગ છો, કૃતાર્થ છો છતાં આપના સ્તવન વડે પ્રાણીઓના જન્મ-જન્માન્તરોમા સ ચિત્ત કરલા પાપોનો ક્ષય થઈ જાય છે સૂર્યના કિરણોની હાજરી થતા અધાર બિચારો તી રીતે જિલો રહી શકે ?

૫ હે શરણ્ય ! કૃપાનુ-ભગવત ! આપને શરણે જે આબ્યા તેનો મોહ તો આપે દૂર ઠેલી દીધો, પરંતુ આપની

આજ્ઞાને શિરસાવધ કરતા એવા માર્ગ વિષયમા શુ થયુ
 ઉ કે મારો મોહ--૪૧૨ કેમે ય શાન્ત થતો નથી ?

૬ મુઝિ-પુરીમા જવાની મને તીવ્ર લાવના છે
 અને તેથી જ મે લવ-વૈનતુ ઉ-લઘન કરવા, સાર્યવાહ
 મમા આપનો આશ્રય લીધો છે આમ છતા હે દયાહુ !
 આશ્રિતના વશ રત્નો કષાયાદિ ચોરટાઓ વડે હુટાય છે
 ત્યારે આપ કેમ ઉપેક્ષા કરો છો ? કેમ ઉઠાસીન રહો છો
 એ મને સમજતુ નથી

૭ લવ-સાગરમા ભટકતા ભટકતા મહામુગ્ધીજાતે તો
 આપ મહાત્મા મને મળી ગયા પણ અહ્સોસની વાત એ
 છે કે પાપના પુજ મમા મે આપને નમસ્કાર પણ ન
 કર્યો, આપની પૂજા ય ન કરી કે સ્તવના પણ ન કરી !

૮ હે દીનાનાથ ! કર્મરૂપી કુભાર, કુઓધરૂપી દડ
 વડે મને અત્યન્ત દુઃખી કરી રહ્યો છે આ સમયે આપ
 જ માફ કરજુ છો માફ રક્ષણ કરો મને બચાવો

૯ પ્રભો ! આપની આજ્ઞાના ચત્કિચિત્ત પાલનથી તો
 મને કાઈક પણ તત્ત્વજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયુ છે હવે સ સાર-
 વૃક્ષના મૂળિનારૂપ મમત્વાદિને દૂ કર્યારે ત્યાગીશ ?
 સ સારથી નિરપેક્ષ બની આત્મ-તત્ત્વમા ક્યારે લયલીન
 બનીશ ? અરે, મોક્ષની પણ ધ્યેય વિનાનો-૮૪૬ ઠાટિના
 ઉઠાસીન ભાવવાળો-હું ક્યારે મરિશ ?

શરણાગતની

(પરમાર્હત્-કુમારપાળ મહારાજની)

મનોવેદના

૧ જેમનું પાદપીઠ, સમગ્ર ઇન્દ્રોના મુકુટ-રત્નોના ફેલાઈ જવાથી કાન્તિમય બની ગયું છે, જેમણે સર્વ હું ખોના નાશ કયો છે, જેઓ ત્રણેય લોકના બધું છે તે ત્રિનેન્દ્ર-ભગવત જય પામે.

૨ વીતરાગ બનેલા અને કૃતાર્થ થયેલા આપને હું જે વિશ્વસિ કહું છું તે તો भारी ખુદિની મૂર્ખતાનું પ્રદર્શન કરવા બરોબર છે સ્વામીના ઉચિત સ્વરૂપનું વર્ણન કરવાની સેવકમા તે શી શુભાયશ હતી ?

૩ દેવાધિદેવ ! આપ મુક્તિ નગરમાં સ્થિર થયા છો છતાં મારા ચિત્તને વિષે તો આપના શુભોને આશોપવા દ્વારા મને આપ સાક્ષાત્ દેખાઈ રહ્યા છો. સૂર્ય તો સે કડો માઈલ દૂર છે છતાં આરીસામાં એના કિરણોના થતા સળધથી શું એ સૂર્ય આખા ઘરમાં પ્રકાશ નથી કરતો ?

૪ આપ ભલે વીતરાગ છો, કૃતાર્થ છો છતાં આપના સ્તવન વડે પ્રાણીઓના જન્મ-જન્માન્તરોમાં સચિત કરેલા પાપોનો ક્ષય થઈ જાય છે સૂર્યના કિરણોની હાજરી થતા અધકાર બિચારો ગી રીતે બિલો રહી શકે ?

૫ હે શરણ્ય ! કૃપાલુ-ભગવત ! આપને યરણે જે આળ્યા તેનો મોહ તો આપે દૂર ઠેલી દીધો, પરંતુ આપની

૧૫ કડણાનિધિ ! હે ચરણ્ય ! હે પુણ્યપ્રાગ્ધારા ! હે સર્વજ્ઞ ! હે નિષ્કલ્ટક ! હે વિશ્વનાથ ! આપના શરણે આવેલા દીન અને હતાશ બનેલા માત્ર કામ-લિલના લાલાથી રક્ષણ કરે રક્ષણ કરે

૧૬ હે સ્વામિન ! આપના વિના તો મારા પાપ-મમૂહનો મવ-ક્ષય બીજો કેણુ કરી શકે તેમ છે ? શત્રુ-સૈન્યના મૃળને ચક્ર વિના તો કેણુ ઊઠી શકે

૧૭ કૃપાલો ! આપ દેવોના પણ દેવ છે મહેશ્વર છે, શુદ્ધ છે, ત્રણે જગતના નાયક છે માટે જ તો હું આપની પાસે પોક મૂકીને રડી રહ્યો છું કે હું કામ-ક્રોધાદિ અતરંગ શત્રુઓથી હારેલો છું ચાકલો છું પ્રલો ! મને આપ જ ઉગારી શકો તેમ છે માત્ર રક્ષણ કરે જતન કરે શ્રેય કરે

૧૮ હે ત્રિકાલવિત ! અધર્મને અને પાપ-વ્યસનોને ત્યાગીને મહા-મુશીબતે ચિત્તને મમાધિમા સ્થિર કરવા બળે છું તેટલામા જ મારા અતરંગ શત્રુઓ કેમ બાણે મારી ઉપર અત્યંત રૂદ્ર થઈ ગયા હોય તેમ મને મોહાન્ધ કરી મૂકે છે

૧૯ ત્રિભુવનપતિ ! આપના જ આગમ-વચનથી મને જો જહોસવાક સમન્ન જયુ છે કે આ જગતમા મારા કોઈ શત્રુ હોય તો તે અતરંગ મોહાદિ જ છે આવી સમજણ પ્રાપ્ત થઈ હોવા છતાં પણ સનેપાલીયાની જેમ

૧૦ હે વીતરાગ! ચન્દ્રની કાન્તિ મમા આપના શુભ
રૂપી દોરી વડે મારા મન રૂપી વાનરને બાધીને ક્યારે
આપના આશા રૂપ અમૃત-પાનમાં દુ લીન બનીશ? ક્યારે
બ્રહ્મ સ્વરૂપમાં આત્મપ્રોત થઈશ?

૧૧ અતયોમી! આપના ચરણ કમવની ઉપાસનાથી
તો મને ગૌરવલયો સ્થાનની પ્રાપ્તિ થઈ પરન્તુ, હવે
ત્રિવર્ગીરી તો એ વાતની થયા કરે છે કે આપ મારી સાથે
હોવા છતાં કામ-વિકારાદિ મને બળાતકારે કુકર્મ કરવા તરફ
કેમ ધકેલી મૂકે છે?

૧૨ આપ જેવા નાથ મારી પાસે હોય, પછી મને
કયુ કદ્યાણુ પ્રાપ્ત ન થાય? પણ આ કામ ચોરટાઓને
શુભ-ભાવના વડે દૂર કરવા છતાં તો પાપાત્મા માગે કેટલો
કેમ મૂકતા નથી!

૧૩ હે પરમેશ્વર! એ વારંવાર નારકોના કારમાં
દુ ખ અનુભવ્યા છે, એ હિપરથી એમ લાગે છે કે ભવ-ચક્રમાં
ભટકતા એ કદાપિ આપનું દર્શન પ્રાપ્ત નહિ કયું હોય!
આપના દર્શનથી કૃતાર્થ બનેલાને નારકના દરવાજા પણ
જોવાના હોય ખગા!

૧૪ હે નાથ! મારા ભયાનક યત્ન સમા મોહાદિથી
ભયભીત થયેલો હું હવે આપના ચરણોના શરણુ સ્વીકારું
હું એ સિવાય તો મારું શ્રેય દિગતમાં જ આટલો
મારતું રહેશે

એની ઉપેક્ષા ન કરશો, નહિ તો આપતુ દુરજ દ કયા
જશે? એતુ શુ થશે? સદુ કોઈ એને પી ખી નાખશે,
મારી નાખશે

૨૩ મોહ-વિજેતા! કામ-મુલટે તો સઘળા ય દેવ
અને અમુને છતી લીધા છે, એટલે અભિમાનમા આવી
જઈને આપને ય છતવાતુ એલે સાહસ કયું પશુ આપે
એને સખ પરાજય આપ્યો આ પગજયથી જે મનમા
ખૂંતે ધૂધવાયો અને તેથી જ તેલે પોતાનો શેષ જાતો મારી
ઉતર ઉતાર્યો ન હોય તેમ હવે મને નિર્દય રીતે માગ
મારી રહ્યો છે પ્રભો! બચાવો! સેવકને ઉગારો!

૨૪ દીનબધો! ચોરે ને ચોટે આપની વાતો થાય
છે કે આપ તો સર્વે છવ શશિને સસાર કારાવાસમાથી
મુક્ત કરવાતુ સામર્થ્ય ધરાવો છો! તો પછી સ્વામિનું
સદેવ આપના ચરણોમા શુ જન કરતા આ જઠ અને દીન
ભમરાને કેમ બચાવતા નથી?

૨૫ જિનેન્દ્ર! જે માનવના મનોમદિરમા આપ
વગી ગયા છો તે મદિરમા તો ત્રણેય લોકતુ મુખ ભિમટે છે

૨૬ સચ્ચિદાનંદ-સ્વરૂપ! હું તો નિગુણીમા અગ્રે
સર છુ, કૂર છુ, દુરાતમા છુ, હિસક અને પાપી છુ,
આવા ભયકર દોષોને લઈને જ આપનાથી વેગળો થઈને
દુખની ખાણસમા આ સસારમા ફૂળી રહ્યો છુ

૨૭ છતાં શ્રદ્ધામૂર્તિ! મને આજે આપના દર્શન થયા તેથી એમ જ લાગે કે હું તો અમૃતના સાગરમાં મોજ માણી રહ્યો છું મારા હાથમાં ચિન્તામણિ-રત્ન આવી ગયું છે હવે મારા માટે કશું ય અસાધ્ય રહેતું નથી

૨૮ ત્રિનેત્રવર! અપાર સસાર સાગરમાં ડૂબતા મારા માટે તો આપ જ વહાણ છો, મારા પ્રકૃષ્ટ સુખનું અદ્વિતીય સ્થાન છો. મુક્તિ સુન્દરી સાથે ભેટો ઠરાવી આપનાર પણ આપ જ છો.

૨૯ દીનદયાળ! ચિન્તામણિ તો તેને જ મળ્યું કહેવાય, તેના જ ગૃહાગણે કટપત્ત બિગી નીકળ્યા કહેવાય, જેના ભક્તિભયો હૃદય આપને ઝુકી રહ્યા હોય, આપની સ્તવના કરતા જેની રામરાણ વિકસ્વર થઈ હોય, પુષ્પની માળા અર્પતા જેના ચિત્ત, સમગ્ર મસારને વીસરી ગયા હોય!

૩૦ અશરણુ-ખન્ધુ! નેત્રો ણધ કરીને, ચિત્તને સ્થિર કરીને જ્યારે જ્યારે હું આપનો વિચાર કરું છું ત્યારે મને એવું જ દેખાય છે કે સમગ્ર-સસારમાં મારા સંતાપોનું ઉન્મૂલન કરનારા એક માત્ર આપ છો. આપ સિવાયના ખીજ દેવ દેવીમાં ય એ શક્તિનો લક્ષાંશ પણ નથી

૩૧ પરમાત્મના! ખીજ દેવ-દેવીની, કોઈ માનવ ઉત્કૃષ્ટ સ્તવના કરે, ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ કરે છતાં ય તેનાથી મુક્તિના સુખ તો ન જ મળી શકે આ વાત તર્કન સાચી

છે લીજડાના પૃથે અમૃતના ઘડાઓ કાવવામા આવે તો
ય શુ તે વૃક્ષ, આખાના ફળ દઈ ચકવાનું હતું ?

૩૨ દયાધામ! નિશુલ્ક છુ છતાં ય આપે આ
સ સારમાથી મારો નિસ્તાર કરીને મને મોક્ષપુરીનો નાગ
રિક યનાવવો જ રહ્યો દયાના પ્રકૃષ્ઠ ભાવથી છલોછલ
ભરેલા આપ જેવા સ્વામી, શુ સેવકના શુભ-દોષનો વિચાર
કરવા બેસશે ?

૩૩ કૃષ્ણ-કલ્પતરુ! મારા અખૂટ પુણ્યે તો મને
આપ જેવા દેવાધિદેવ મળ્યા અને કલિકાલ સર્વજ્ઞ ભગ
વાન શ્રીહિમચન્દ્રસુરિજી જેવા શુર પ્રાપ્ત થયા વિશ્વમા,
આ બેથી ઉદ્દૃષ્ટ બીજુ શુ હોઈ શકે કે જેની સાચના આપની
પામે મારે કરવાની બાકી રહે ?

સેવક તો એક જ વાતની યાચના કરે છે કે આપના
વચનોને વિરે મહેવ વર્ધમાન બનતો જતો જહુમાન-ભાવ
ભવેભવ પ્રાપ્ત થયા કરજો

૨૭ છતાં બ્રહ્મમૂર્તિ! મને આજે આપના દર્શન થયા તેથી એમ જ લાગે કે હું તો અમૃતના સાગરમાં મોજ માણી રહ્યો છું મારા હાથમાં ચિંતામણિ-રત્ન આવી ગયું છે હવે મારા માટે કશું ચ અસાધ્ય રહેતું નથી

૨૮ જિનેશ્વર! અપાર સંસાર સાગરમાં ડૂબતા મારા માટે તો આપ જ વહાણ છે, મારા પ્રકૃષ્ટ સુખનું અદ્વિતીય મ્થાન છે સુક્રિ સુન્દરી માથે ભેટો ઝરાવી આપનાર પણ આપ જ છો

૨૯ દીનદયાળ! ચિંતામણિ તો તેને જ મળ્યું કહેવાય, તેના જ ગૃહાગણે કમ્પતરૂ જિગી નીકળ્યા વહેવાય, જેના ભક્તિભર્યા હૃદય આપને ઝુકી રહ્યા હોય, આપની સ્તવના કરતા જેની રામરાણ વિક્રમ્વર થઇ હોય, પુણ્યની માળા અપંતા જેના ચિત્ત, સમગ્ર સંસારને વીસરી ગયા હોય!

૩૦ અશરણ-બન્ધુ! નેત્રો બંધ કરીને, ચિત્તને સ્થિર કરીને જ્યારે જ્યારે હું આપનો વિચાર કરું છું ત્યારે મને એવું જ દેખાય કે કે સમગ્ર-સંસારમાં મારા મતાપોનું ઉન્મૂલન કરનારા એક માત્ર આપ છો આપ સિવાયના બીજા દેવ દેવીમાં ચ એ શક્તિનો લક્ષાણ પણ નથી

૩૧ પરમાત્મના બીજા દેવ-દેવીની, કોઈ માનવ ઉત્કૃષ્ટ સ્તવના કરે, ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ કરે છતાં ચ તેનાથી સુક્રિના સુખ તો ન જ મળી શકે આ વાત તદ્દન સાચી

જપવા મળ્યું, દેવાધિદેવને ટગર-ટગર બેવા આખો મગી ચાને પાપના પ્રાયશ્ચિત્તને કરી લેવા હૈયું મળ્યું પત્રી અઝળામણ શેની? સ્વીકારી લે એ અશ્વત્થાને બોવારી લે ખીજી પણ બધી વેદનાઓને પત્રી દેવાધિદેવના શબ્દા લઈને શાન્તિથી વેની તો લેવાય

૩ કર્મ-તો ઠગમા આવ્યું એટલે ખરતું જ જવાનું હવે તો એ જ વાતની કમળી કમ્વાની કે ખરતું કર્મ, નવું બંધાવીને ન જાય. નવા કુમસ્કારો જન્મારી ન જાય, જૂની વાસનાઓને બદલમૂલ કરી ન જાય.

આ વિકટ પરિસ્થિતિ ન સર્જાય તે માટે 'ચક્રસરણુ'મા એતપ્રેમ બની રહે અશુભ કર્મ વેરાઈ જશે વેરાઈ જશે વિનાશ પામશે

સાથે સાથે જ અશુભ વાસનાઓ પણ મોળી પડશે. દેવાધિદેવનું ચરણ અષ્ટ પુણ્ય રાશિની ભેટ આપશે

આ વિપુલ લાલ તરફ લક્ષ્ય ગમ વિપુલ લાલ માટે અપ-કૃદને વેડી લેવા મનને હુકમ કર

૪ આત્મનું જસ મારી વાત માગતી લે, કે ને તું હમણા મમતા નહિ રાખે તો એવું ભરકર કર બંધારો કે જેનો હૃદય વળા ધોળે છાંડે તારા જોવાનો વખત આવશે સહેજ પણ ગદ્ગદતામાં રહીશ તો નવું અશુભ કર બંધાઈ જશે. આજે મળેલો સરણુગતિનો ભાવ ખોવાઈ જશે પત્રી તારી

માંદગીમાં મનની માવજત

૧ આત્મનું આજે તને જે માદગી પ્રાપ્ત થઈ છે તેમાં દોષ તો તે જ બાધેલા પૂર્વ કર્મોનાં છે. સાસારિક બાવમાં અનર્થ જડેને, તારી જાતને વીમરી જઈને, તે પાપ-પ્રિયાના દરી નાખ્યા અને પાપ-કર્મ બધાં ગયું ઘણું. અમય સુધી આ કર્મ તારા આત્મામાં એમને એમ શાન્ત પડી રહ્યું આ વખતે પણ જો સાન ઠેકાણે ગળીને તે કર્મ-માધના કરી લીધી હોત તો તે કર્મ કદાચ બિખડી જાત અને બહાર ફેંટાઈ જાત પણ ગાફેલ રહ્યો કર્મ પડી રહ્યું.

હવે આજે એ ઉદયમાં આવી ચૂક્યું છે તને રોવડાવે છે, પીડે છે, કનડે છે પણ હવે તારે રોવું ન જોઈએ એ પીડાને બહુ જ શાન્તિથી સહી લેરી જોઈએ દેવાધિદેવના શરણે જઈ દુઃખ માત્રનું જ્ઞાન વીમરી જવું જોઈએ.

આ રસ્તે જઈશ તો ફેટેલું કર્મ તારા મનને બહિષ્કારી નહિ શકે, ગભરાતી નહિ શકે અને હાથપોય ન કરવાથી નવા અશુભ-કર્મના બધ પલ્લુ નહિ કરાવી શકે.

૨ તારા જ પૂર્વજન શુભાશુભ કર્મે તને સુખ દુઃખ આપીને ભોગવાઈ જવા માટે સારા નરના હોત કાળાદિ તથા શરીર વિગેરે આપ્યા છે હવે જે મળ્યું તે નોનાતું, એમ સમજીને અજ્ઞાઈ જવાની માડવાળ કર દેવાધિદેવનું નામ

જપવા મળ્યુ, દેવ.ધિદેવને ટગગ-ટગગ બેવા આખો મગી અને પાપના પ્રાયશ્ચિત્તને કરી લેવા હૈયુ મળ્યુ પડી અ ગામાજ શેની? સ્વીકારી લે એ અચાવાને બોવાવી લે બીજી પણ બધી રે નાચોને પટી દેવાધિદેવના શરણા લઈને શાન્તિથી વેઠી તો લેવાય

૩ કર્મ-તો ઉદયમા આ-સુ એટલે ખરતુ જ જવાનું હવે તો એ જ વાતની ડાગજી કરવાની કે ખરતુ કર્મ, નવુ બધાવીને ન જાય. નવા કુચસ્કારો જન્માની ન જાય, જૂની વાસનાઓને બદ્ધમૂલ કરી ન જાય.

આ વિકટ પરિસ્થિતિ ન મળાય તે માટે 'અક્રમગ્લુ'મા ઓતપ્રોત બની રહે અશુભ કર્મ વેગઈ જશે. વેગઈ જશે વિનાશ પામશે

સાથે સાથે જ અશુભ વાસનાઓ પલુ મોળી પડશે દેવાધિદેવનુ શરણુ અખટ પુણ્ય રાશિની લેટ આપશે

આ વિપુલ લાભ તરફ લક્ષ્ય રાખ વિપુલ લાભ માટે અ-પ-કરને વેઠી લેવા મનને હુકમ કર

૪ આત્મન! જરા મારી વાત માગળી લે, કે ને તુ હમણા સમતા નહિ રાખે તો એવુ લનકર કર્મ બધાશે કે જેનો ઉદય થતા ધોળે દહાડે તારા બેસનો વખત આનશે સદેજ પણ ગફલતમા રહીશ તો નવુ અશુભ કર્મ બધા જશે આ-જે મળેલો શરણુગતિનો ભાવ ખોવાઈ જશે પડી તારી

દશા અત્યન્ત દયામણી બની રહેશે તુ એમ કદી ન માનીશ
 કે ધનથી, રોકટરોથી, પત્નીથી, કે પુત્રોથી તને આ દુ ખમા
 શાન્તિ મળી જશે! કદાપિ નહિ અનાથીના હૃવન લિપર જરા
 નગર નાખે કેવી જૂમગણ મચાની હતી, કેવી ઝકવૂનીબગી
 નિવણીઓ કરી હતી, કેવા મર્માંગા ઠપકા આપ્યા હતા
 હતા ય કોઈ એના દુ ખને બહારી પાત્ર શક્ય ન હતું જ્યારે
 હૃદયમા શન્તિગતિનો ભાવ જાણ્યો કે તરત જ એ વેદના
 ઓમરવા લાગી અને સાથે જ એ ભાવ ધગકાપ્તાને ખામી
 ગયો અનાથી મુનિ બન્યા હૃવનને ધન્ય બનાવી ગયા

માટે આવેની આપત્તિમા ય સરજાગતિના ભાવની પ્રપત્તિ
 તારી કરી હો તુ એના લિપર સ્વામિત્વ મેળવી હો, કે જે
 સમગ્ર વેદનાને ભડકે બાગી બાક્યુ કરી નાખે વેદનાની આગ
 વચ્ચે પણ તને પરમ-શાન્તિ આપનારુ દિવ્ય કરી બતાવે

આવધાન આ જરા ઠોગ બન જરા મદ્રમ બની જા
 ઝાઝી નહિ, રોવાથી દુ ખ જવાનુ નથી બ કે વધવાનુ છે
 આવા મમમે તો વિચારી હો અચવમાયોના તોફાનને, એમાથી
 નીપજતા ઈર્ષને અને વર્તમાન વેદનાને તુચ્છ મુખે! ખાતર
 ભાન ભૂટીને શુ કયું? હરે મકરૂપ કરી હો કે કરી કદાપિ
 આવા પાપ નહિ કેડે સદૈવ મારા નાથને અમરિષિન રહેવા
 ચલગીન બનીશ

૫ હવે તુ દેનાધિદેનને શરણે આવ્યો છે ગમે તેરી
 આપત્તિમા ય તારે હવે દીનતા રાખવાની જરૂર રહેતી નથી

ધીરજ સખ ધર્મ તો મજાનોતુ આખૂણુ છે ગમે તેરો
વાયુ વાંઝાય ત્યારે ય હજુ વૃથો કપી જાય પરતોની ધીર
જમા કેપ કેરો!

તને તો દેવાધિદેવના ચન્દ્રા ચૂમવા મન્યા છે એનો
નમ-જપ પ્રાપ્ત થયો છે હરેકથી વાતની અધીરા કરવાની!
વેદના તો હવે તારા માટે ઉપજા રૂપ બની છે કેમકે એણે જ
તને દેવાધિદેવનું દર્શન જાણ્યું છે માટે હરે ધીરજ ધરીને
ગાણા ગાયા કર અનંત શુભિના! વેદના તો ગઈ જ સમજાને

૬ સમય-જગતમા કર્મને મજાત કરનાર એક માન
ધર્મ છે કર્મની સાથે બાય જીવી શકે એવું બીજું કંઈ
તત્ત્વ નથી.

કર્મગમે તેટલું બળવાન હોય પણ ધર્મ એથી ય વધુ
બળવાન છે કળવાન છે પણ બે પગમા જ અનંત કર્મની
સશિને ધર્મ બાળીને સખ કરી નાખવા મમર્થ છે ઘાસની
જળસદસ્ત ગણ સામે અગ્નિનો એક જ કણ બસ નવી
થઈ જતો!

હમણા તારી પાસે બાહ્ય તપની શક્તિ નથી, વિશિષ્ટ
ક્રિયા કરવાનું બળ નથી પણ તારી પાસે એકાગ્રચિત્તાનું ધ્યાન
બળ તો જરૂર છે ગમે તેની માદગીમા ય તું એમચિત્તે
શેગો અને તેના ઉપાયોનો વિચાર તો કરી જ શકે છે આ
એકચિત્તતાનું બળ દેવાધિદેવના ધ્યાનમા જોડી દે લહે બીજું

કાઈ ન ધને પણ જો શુભ ધ્યાન કેવળ ધર્મની આગધ
નામા લાગી પડે, હૃદયોની ગંધા કળા લાગે અને મુદ્રોના
અનુભવના શુભલાન ધની જાય તો મને લાગે છે કે તારી
માફગી પણ આગિવોડ કેવળ ધની જાય

મનને જરાકે મજબૂત કર. આવેની ધર્મ સાધનાની
તકને માધી જ તારૂં જામ થઈ જશે

૭ તારા સંધ્યા ય મનોવાચિતને દેનારો આ શરણુ
ગતિનો ભાવ જો અડોવ રી જાય, છેલ્લા શ્યામમા ય એ
ભાવ છુટાતો રહે તો આ વિધમા તાન જેવો ભાવ્યવાન
આત્મા કોણુ હશે? મતોને પણ તાગ ભાવ્યની ઇચ્છા થરો
હવે વેદના ડાબી ગંઢે, બેમી જાય, કે મરી જાય એની ચિંતા
ના કર શરણુના ગાનમા કયા ય ભગવાન ન પડે, એના
તાનમા મનનો તાર ન તૂટે, એના રહસ્યની મસ્તી જરા ય ન
નહવાય એની જ તકેદારી રાખ સ્વજનો સાથે બીજી વાત ન
કનીશ માન બતાવજો દેવાધિદેવના શરણુનો ધર્મ સહુને
કહેજો 'શરણુ સ્વીકારજો તારક-દેવાધિદેવનુ' વિષય-વાસનામા
ભાનભૂલા ધનીને જીવનની કોઈ પણ પગમા આ શરણુ ખોશો
નહિ. મને તો આટલી વેદનામા ય કોણુ જાણે કેવી મસ્તીનો
અનુભવ થાય છે! આખા ય જીવનમા જો ન મળ્યું તે મરતાં
મરતા પણ મળી ગયું મદિરમા ન મળ્યું તે ઇવટે માફગીના
ગિદાને પણ જરી આવ્યું હવે તો એ ભાવ જ મારું જીવન છે
એના જીવનમા કાયાના મોતની હું પગલા કરનાર નથી

કાર્ધ ન બને પણ જો શુભ ધ્યાન રૂપ શ્રેષ્ઠ ધર્મની આરાધનામાં લાગી પડે, હૃદયોત્તોની ગડો કરવા લાગે અને સુકૃતોના અનુમોદનમાં શુભલાન બની જાય તો મને લાગે છે કે તારી માહગી પણ આશિર્વાદ રૂપ બની જાય

મનને જરાક મજબૂત કર આલેલી ધર્મ આધનાની તરફને નાધી જા તારૂ કામ થઈ જશે

૭ તારા સઘળા ય મનોવાચિત્તને દેનારા આ શરણુ ગતિનો ભાવ જો અડોલ રહી જાય, છેલ્લા આસના ય એ ભાવ ઘુટાતો રહે તો આ વિશ્વમાં તારા જેવો ભાગ્યવાન આત્મા કોણ હશે? સતોને પણ તારા ભાગ્યની ઇર્ષ્યા થશે હવે વેદના ઊભી રહે, ખેતી જાય, કે મરી જાય એની ચિંતા ના કર શરણના ગાનમાં ક્યા ય લગાણુ ન પડે, એના તાનમાં મનનો તાર ન તૂટે, એના રટણની મસ્તી જરા ય ન નહવાય એની જ તકેદારી રાખ સ્વજનો માથે બીજી વાત ન કમીશ માન બતાવજે દેવાધિદેવના શરણનો ધર્મ મનુને હેજે 'શરણુ સ્વીકારજે તારક-દેવાધિદેવતુ' વિષય-વાસનામાં ભાનમૂલ્યા બનીને જીવનની ડોઈપણુ પળમાં આ શરણુ ખોગો નહિ મને તો આટલી વેદનામાં ય કોણ જાણે ડેવી મસ્તીનો અનુભવ થાય છે! આખા ય જીવનમાં જે ન મળ્યુ તે મળના મરતા પણ મળી ગયુ મદિરમાં ન મળ્યુ તે દિવટે માહગીના ખિંધાને પણ જડી આવ્યુ હવે તો એ ભાવ જ મારુ જીવન છે એના જીવનમાં કયાના મોતની હુ પવા કરનાર નથી

૮ આ પીડા તો કર્મ-શત્રુનો કચ્ચગ્યાલુ બોલાવ
નાર ધર્મરાજની અદ્વૈતી સેના છે એનો તો ઈકાર
હોય જ નહિ પીડા સામે ચાલીને આવી તે હવે વધારી જ
લેવાની આત્મના! સત્વશાની જન હવે શરીર ઉપર મૂર્છિત
ન થા સ્વજનોમા મુઝાઈ ન જા તારે ગમે ત્યારે એકાએક
બધુ ય મૂર્છિને ચાલ્યા જવાતું ॥ એ વાતને પગભર પગ
વીસરી ન જા કાયા પડે તે પહેલા અનતાનત કરીને
લોચનોગા કરી દે, કાગલ કુમહારોની જક, ડિજેટી નાખ.

પડતી કાયાને લેવામા કમી મળ નથી કોઈ બહાદુરી
નથી હવે તો બહાદુરી અતરાત્રાને લેવામા બુદ્ધિમત્તા
છે એના જ બુદ્ધિકરણમા બેઠે કાંચે કઠાચ સાને ઘઈ જાય
અન્ન બની જાય પણ તો ય તે તો નવા જીવનનું નવું જ
પ્રજ્ઞાત હશે દેવાધિદેવના દર્શન વિનાનું પૂર્વજીવન
હતું ત્યારે આ જીવનમા તો એ દર્શન વિનાની એક પક્ષ
પત નહિ હોય માગીએ તને એ દર્શન આપ્યું માદગી
મહોમવરૂપ બની તારા જીવનને-ચ અચોક્ષ અવસ્થામા
વહેતું કમી દીધું એટલે હવે કઠાચ બિછાનામા સદાન
પોતી જવાતું યાવ, તો ય તારે ચોક્ક કરવાનો ન
બિછાનામાથી બિમે ઘઈ જાય તો ય કોઈ અ
તુ સૂં જાય કે બિસો યાવ પણ તારા ચિત્ત
વાસ થઈ જાય તો સુતુ કે ઉભા
કચ્ચાણની જ વાતો બની રહે ॥

: અંત સમયની આરાધના -

મૃત્યુની નજદિકમા આવી ચૂકેલા માદા માણુમની પાળે તેના મળધીએ અતિમ આરાધન કરાવવા માત્રુ સદ્ગુરુને બોલાવવા

પધારીમા પડેલા માણુસ ગુરુદેવને વદના કરે જ્ઞાનનુ પૂજન કરે, વાચરોપ કરાને અને કહે “ભગવન્! અવમરોચિત કાંઈક કરમાયો મારા અતિમ નમયને સાર્થક કરાવીને મારુ જીવન મદ્દગ બનાવો ” તે વખતે ગુરુચંદ્ર ઉવટની આરાધના કરી લેવા માટે કરમાવે છે

મહાનુભાવ, તમારા જીવનમા લાગેલા સઘળા અતિ ચારોનુ તમારે આલોચન કરવુ જોઈએ, મનો ઉચ્ચરવા જોઈએ, સર્વ જીવરાશિ સાથે ક્ષમાપના કરવી જોઈએ, અરિહતાદિ ઇનુ યજ્ઞ સ્વીકારવુ જોઈએ અને દુષ્કૃત-ગાફી તથા સુકૃતાનુમોહન કરવા જોઈએ

હવે તે ભ-ચાતમા આ રીતે ગુરુચંદ્રની સમક્ષ પાપ આલોચનાદિ કરે.

હો ભગવન્! જ્ઞાન, જ્ઞાની કે જ્ઞાનના આધનોની મે જે કાંઈ અશ્વતના કરી હોય, મારા સામર્થ્ય છતા જ્ઞાનીને વસ્ત્ર-પાત્રાદિ ન આપ્યા હોય તે સર્વ દુષ્કૃતમિથ્યા થાયો

સુદેવ-સુગુરુ-કૃષ્ણ-કૃષ્ણ-કૃષ્ણ પ્રકારે કયાંક પશુ ન કરી હોય, જિનેશ્વર દેવની પ્રતિમાની, તીર્થોની કે

જિનમંદિરમાં કોઈ પણ પ્રજાની મે અશાતના કરી હોય,
 ભક્તિ બહુમાન વિના પુત્ર કરી હોય, દેવ દ્રવ્યનું ભક્ષણ
 કર્યું હોય અથવા તે એ ભક્ષણ અન્યત્ર થતું બોધને, નિવાર
 વાનું સામર્થ્ય છતાં ઉપેક્ષા કરી હોય તે તે મધ્યમ દુષ્ટ
 મિથ્યા થાઓ. આસપડ આધુ-ભગવતોની કોઈ અશાતના-
 નિંદા કે હિલનાદિ કર્યો હોય, સાધુ યવા ઇચ્છનાર કોઈ
 મુમુક્ષુને અંતરાય કર્યો હોય, ચારિત્ર-ધર્મની લેશ પણ
 નિંદા કરી હોય, કોઈ ચારિત્રી ઉપર આજ ચડાવ્યું હોય
 તે સઘળા દુષ્ટ મિથ્યા થાઓ.

કોઈ તપસ્વીની કે કોઈ તપની મે નિંદા કરી હોય,
 યજ્ઞિ છતાં તેમનું બહુમાન ન કર્યું હોય, મોહાદિને વશ
 થઈને તપ કરવાને અંતરાય કર્યો હોય તે સર્વ દુષ્ટ
 મિથ્યા થાઓ.

એકેન્દ્રિયથી માલીને પચેન્દ્રિય સુધીના કોઈ પણ
 ભવનો વશ કર્યો હોય, કોઈ પણ તાંત્રિકનું કર્યું હોય,
 ભળદ આદિ મુગા પશુને ખીલે ભાધી ગ્રાસ દીધો હોય,
 માથો હોય, શૂખ્યા શબ્દ હોય, મન-વચન કે કાયાથી
 બીજી પણ જે કોઈ હિસાદિની દુષ્ટ પરિણતિ વિગેરે કરી,
 કરાવી કે અતુમોની હોય-તે સઘળા દુષ્ટ મિથ્યા થાઓ.

કોષ, લોભ-ભય કે હાન્યથી, અથવા પરવશપણથી
 કે અજ્ઞાનતાથી જે કોઈ જુદું બોલ્યો હોય, જાણીને કોઈ
 ઉપર આજ ચડાવ્યું હોય, કોઈની શુભ વાત પ્રગટ કરી

હોય, જોડા ગ્રામ્યા-તોલા રાખ્યા હોય, જોડા દમ્તાનેજ
કયો હોય-તે સઘળું દુષ્ટત મિથ્યા થાઓ.

ધન ધાન્યાદિની ચોરી કરી હોય, તેમ કરતાને મે
સહાય કરી હોય, રાજ્ય વિરુદ્ધ ચોરીઓ કરી હોય તે સઘળું
દુષ્ટત મિથ્યા થાઓ.

કુમારી, વિધવા આદિ પરશ્વો સાથે મૈથુન સેવ્યુ હોય,
બળાકાર ક્યો હોય, અનેકવિધ કામચેટા-કામકથા
વિગેરે ક્યો હોય, દેવ, તિર્થજ્ય કે મનુષ્ય સબધી કામનો
તીવ્ર અભિવાષ ક્યો હોય, પારકાના છોકરા-છોકરી પરણાવ્યા
હોય, તેવા સબધમા સમતિ આપી હોય ભાગ લીધો
હોય, અનુમોદના કરી હોય તે સઘળું દુષ્ટત મિથ્યા થાઓ.

જરૂર કરતા વધુ પડતા ધન-ધાન્યાદિનો પરિશ્રદ્ધ ક્યો
હોય, જરૂરી વસ્તુ ઉપર વધુ માયા-મૂઝથી કયો હોય-તે
સઘળું દુષ્ટત મિથ્યા થાઓ.

આ પાએ ય અણુનતો સ્વીકાર્યો પછી પણ જમા
કયા ય પણ અતિક્રમાદિ લાગ્યા હોય તો તે સઘળું દુષ્ટત
મિથ્યા થાઓ.

એજ રીતે દ્વિપરિભાણાદિ ગુણુ-નતીના સબધમા જે
કોઈ અતિયાસદિ લાગ્યા હોય તે સઘળું દુષ્ટત મિથ્યા થાઓ.

વિશેષથી, મે સેવેલા કર્મોદ્ધાનના પાપ-ધધાઓને હું
ધિક્કારુ છું, અહારે પાપ-સ્થાનકના સેવનને ધિક્કારુ છું,

મારી સઘળી માનસિક-વાચિક અને કાયિક દુષ્ટ પ્રગતિને
પિછાડુ છુ-નિન્દુ છુ, એની ગંડી કરુ છુ

શ્રી પદ્મ-પરમેષ્ઠિ ભગવતોની સાથે વારવાર મુદુ છુ
માન મધગા દુષ્ટતો મિથ્યા થાઓ મિથ્યા થાઓ, મિથ્યા
થાઓ

હુ ફરી જન્માણુ છુ કે મિથ્યાત્વ-વાસનાથી મુદ
થાને મન-વચન કે કાયાથી કોઈ કુમનણુ સેવન કર્યું
રેય, વીતરાગ-અર્વજા ભગવતોના ધર્મની નિંદા દિલના
કરી હોય, કોઈના દુષ્ટમંત્રા નિમિત્ત બન્યો હોઉ તિયે
એને નામ આપનાર સસ્તો મે તૈયાર જ્યાં હોય, રાજદીય
અમુક પથે સહીને પગ-પક્ષની જાન-જાનિ વિગેદેમા આન દાદિ
અનુભવ્યા હોય તે સર્વ દુષ્ટતોની પુન પુન નિંદા-ગાહી
કરુ છુ મારા મધગા દુષ્ટતો મિથ્યા થાઓ તત્કલિન સર્વ
કર્મનો હથ થાઓ હથ થાઓ

તેની સાથે, મે મારા જીવન દરમિયાન જિનભવન
કરાનુ રોય, પ્રતિમા બેસાડી હોય, શ્રી જિનાગમ લખાવ્યા
હોય, તીથોના સઘ કાઢના રોય, સઘ-પૂજ કરી રોય,
સાત દેવમા જે કાઈ દાન દીધુ હોય બીનુ પણ જે કાઈ
સુકૃત કર્યું રોય તેની આ પળે ખૂબ ખૂબ અનુમોદના કરુ
છુ એવા સુકૃતો મને વારવાર પ્રાપ્ત થાઓ સુકૃત-સેવનની
પર પરા ચાલ્યા કરો

વળી, શ્રી અરિહત ભગવતોની માર્ગદિશકતાની શ્રી
સિદ્ધ ભગવતોના સિદ્ધત્વની, શ્રી આચાર્ય ભગવતોના

હવે મારી દીનતા દૂર થઈ ॥ રોગોની મને પરવા નથી કેમકે મને ત્રાગ આપવાની તેમની તાકાતને મખ્ત પરાજય આપના જોગુ બળ મને પ્રાપ્ત થઈ ચૂક્યું છે મૃત્યુ મને ડરાવી શકે તેમ નથી કેમકે મારી વાસનાઓના મૃત્યુ થઈ ગયા છે હવે કયાના મોતમા હું માનતો નથી

શ્રી અરિહુ તાદિના શરણે ગયો છું હવે પરલોકનો મને ભય નથી, મેં સર્વ દુઃકૃતોની ગહો કરી છે, સુકૃતોનું અનુમોદન કર્યું છે એટલે કેા પણ આપત્તિ મારા માટે સપત્તિરૂપ બની જનાર છે હવે મારા જીવનમા આપત્તિ જેવી કેાઈ વસ્તુનું અસ્તિત્વ જ રહ્યું નથી

મેં કર્તવ્યભૂત મધ્યું કર્યું છે, અકર્તવ્યભૂત મધ્યું વોસગબ્યું છે, મારા છિન્ન શ્રામે આ શરીરને પણ વોસરાવી દઉં છું

મારું જીવન પવિત્ર બન્યું છે ધન્ય બન્યું છે મગવમય બન્યું છે

સયોગમા આનંદ માણીને આ જીવે વિયોગમા પોક મૂકીને હું બની પરપરા વધારી છે પરંતુ હવે હું મધળા બધનો તોડી નાખ્યું છું અત્યારે મારા આત્માના કેાઈ પણ પ્રદેશમા સંસારિક મયોગનો આનંદ ફરકતો નથી હું છું ભાવ-મયમની માધનાને ઝખતો યોગી સર્વના વિયોગમા આનંદ માનતો મસ્ત માનવ

હું એકલો છું મારૂં કેાઈ નથી

અરિહુત દેવ જ મારા દેવ છે

નિર્ઝન્ય જ મારા ગુરુ છે

કેવલિ જાણિ ધર્મ જ મારો ધર્મ ॥ મારો પ્રાણ
છે સર્વ જીવ-શરી સાથે મે આ જીવમા કે પૂવના અનતા
જીવોમા જે કાઈ અપરાધ કર્યો હોય તેની માફી માગુ છું
જેઓના પણ અપરાધની હું માફી આપુ છું

મનથી મે જે કાઈ પાપ નેવ્યું હોય, વાણીથી જે
કાઈ હુન્નુત કર્યું હોય, કાયાથી જે કાઈ કુકર્મ આદ્યું હોય
તે સર્વ મિથ્યા થાઓ મિથ્યા થાઓ મિથ્યા થાઓ

શ્રી અરિહુતાદિ મારુ શરણ હો

મન્ત્રાધિરાજ શ્રી નમસ્કાર મારા શેમેશમમા પરગમી
જાઓ સહુ મનેએ મહામન્ત્રતુ શ્રવણ કરાવો મારા અતિમ
શ્વાસ સુધી મારુ ચિત્ત એમા જ રમતુ રહે

(અહીં ગુરુવચન પચ મહામ્ત ઉચ્ચારાવે, અને સાથે
સાગારી અનશન કરાવે)

અ	રિ	હ	ત
અ ..	રિ	હ	ત
અ	રિ	હ	ત

— મ પૂર્ણ —

તમે આ પુસ્તક સાધત વાંચી ગયા ?

તમને એમ લાગ્યું કે આ પુસ્તકનું વાચન હવનની આજ મુધી અણવિક્રમિત રહેલી દિશામાં નવું જ ખેડાણ કાઢી શકે તેમ છે ?

પુસ્તક પૂર્ણ કરતા તમને એવો ભાસ થાય છે કે, આજે મને કંઈ નવો જ પ્રકાશ પાપ્ત થયો ! નવું જ બળ મળ્યું ?

તમને એમ લાગ્યું ને, કે વર્તમાનકાળના લીપણ વાનાવરણમાં તો અપૂર્વ શાન્તિ આપનાર આ પુસ્તક પાસે ને પાસે જ રાખી મૂકવું જોઈએ વારવાર એનું મનન કરવું જોઈએ ?

તો આજે જ, હવનના ઉત્તરકાળમાં અતી ઉપયોગી બનતા પ્રકાશનની (નીચે આપેના પ્રાપ્તિ સ્થાનોમાંથી ગમે તે એક સ્થાનેથી) જોડામાં જોડી પાચ નકલ મળાવી હો અને તમારા મિત્ર-મહાત્મા તેની પ્રસાવના કરે!

— પ્રાપ્તિ સ્થાન —

સોમચંદ ડી શાહ સુરાવાવ પકિત સેન તીલાલ વી. જૈન
હવન નિવાસ સામે, સત્સ્વતી પુસ્તક ભંડાર મોતીયા જૈન દેરાસર,
પાલીતાણા, દાથીખાના રતનપોળ, પંજરાપોળ માધવ

અમદાવાદ

બામની પાછળ

મુબં-૪.

રોજના માત્ર ૧૧ ન પૈસામા

કલ્યાણ

જેન મમાજમા તથા જેનેતર મમાજમા પોતાની વિશિષ્ટતાથી સુપ્રસિદ્ધ થયેલ મામિક 'કલ્યાણ' રોજના માત્ર ૧૧ ન પૈસાના ખર્ચે તમારા ઘેર પહોચતુ થાય છે, જેમા શિષ્ટ, મસ્કાર પ્રેરક, મસ્કૃતિ, શિક્ષણ તથા ધર્મશ્રદ્ધાનુ ઉદ્બોધક સાહિત્ય પ્રસિદ્ધ થાય છે દુનિયા, દેશ તથા સમાજના પ્રશ્નોમા તે આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિબિંદુ રજુ કરે છે

વિવિધ વિષયખર્ચી, મનનીય તથા ચિંતનાત્મક અને વિધ સાહિત્યનો સમયાળ 'કલ્યાણ'મા પીરમાય છે પૂ પદ આચાર્યદેવાદિ સુવિહિત પૂ મુનિવરોના તથા અધ્યય લેખક બહુઓના લેખો પ્રસિદ્ધ થાય છે જે ચાહુ વાતાંઓ મધપૂર, અનુભવની ઝેરણુ પરથી, જ્ઞાનજોગ્યરી, મહામગલ શ્રી નવકાગ, દેશ અને દુનિયા, વહેતા વટેણો, સમાચાર સાર ઇત્યાદિ વૈવિધ્યસભર વિભાગો જેની આગવી વિશિષ્ટતા છે

આજે જ 'કલ્યાણ'ના ગ્રાહક બનો !

જે દર મહિને ૧૦ કર્મા લગભગનુ વાચન આપે છે
તે ખ માટેનુ ઉત્તમ સાધન છે

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૫-૫૦ છુટક અક ૦-૬૨ ન પૈ
પરદેશમા રૂ. ૬-૫૦

હીરચંદ જે શાહ

શ્રી કલ્યાણ પ્રકાશન મદિર

વડવાણ શહેર સૌરાષ્ટ્ર

